

205 10 / การวิเคราะห์บริการยืมระหว่างห้องสมุด
ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร
ปี 2536

๐๖ / รัชนิกร จินตวงศ์

Order Key... 14060
BIB Key... 136343

๑๐๐ ส.๓๐
เลขหนังสือ Z413.5.T5 จ62
เลขทะเบียน..... 2537
..... 2/0 พ.ย. 2540 (๑) 1

เลขสงฆสภา กรมศิลปากร หนังสือนั่งลงสมุดฯ วิชาฯ ๕๒๓๓

งานบริการการค้นคว้าวิจัย

ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2537

ISBN 974-605-609-3

Order Key.....
BIB Key.....

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....

สารสังเขป

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุด ปี 2536 ของงานบริการการค้นคว้าวิจัย ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 1,758 รายการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ทำหน้าที่เป็นห้องสมุดผู้ยืมมากกว่าห้องสมุดผู้ให้ยืม ทำธุรกรรมการยืม (ยืมและให้ยืม) กับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในภาคกลางมากที่สุด รองลงไปเป็นธุรกรรมการยืมกับห้องสมุดเฉพาะ กลุ่มผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ กลุ่มใหญ่คือนักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์ ธุรกรรมการยืมและให้ยืมมีจำนวนสูงสุดในเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม ตามลำดับ เอกสารสิ่งพิมพ์หลักในธุรกรรมการยืมและการให้ยืมคือ วารสารภาษาอังกฤษ สาขาวิชาเคมี เป็นสิ่งพิมพ์อายุ 1-5 ปี มากที่สุด ชื่อวารสารที่มีการยืมและให้ยืมด้วยความถี่สูงสุดคือ Analytica Chemica Acta และ Journal of Lipid Research ผู้ใช้บริการต้องการฉบับทำสำเนามากกว่าการยืมฉบับจริง โดยใช้ประโยชน์ธรรมดาในการจัดส่งมากที่สุด เวลาที่ใช้ดำเนินการต่อธุรกรรมมีความถี่สูงสุดที่ 19-23 วัน อัตราส่วนธุรกรรมการยืมที่ประสบผลสำเร็จ คือ 67.44 ปัญหาของธุรกรรมที่ไม่ประสบผลสำเร็จได้นำเสนอด้วย.

Abstracts

The number of 1,758 Interlibrary Loan Request forms for 1993 were analyzed to gain more insight of the performance of Interlibrary Loan Service-Lady Attakraweesuntorn Library, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus. The findings suggest that the Library acted more as a borrowing library and its most transactions were with academic libraries in Bangkok Metropolis. Its main group of users were ~~under~~graduate students of the Faculty of Science, PSU, Hat Yai Campus. The peak of transactions were in July and August. The main **type** of materials requested were new Chemistry journals published in English with the most heavy used made to **Analytica Chemica Acta** and the **Journal of Lipid Research**. Photocopying was preferred by users over manuscripts. Turnaround time was 19-22 days and the success rate were 67.44. The problems with failure transaction were also identified.

สารบัญ

บทที่		หน้า
	สารสังเขป	ก
	Abstract	ข
	คำนำ	ค
	สารบัญ	จ
	สารบัญแผนภูมิและตาราง	ฉ
1	บทนำ	1
	ความนำ	1
	บริการสารนิเทศของห้องสมุด	2
	ประวัติฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร	3
	การจัดองค์กรงานบริการการค้นคว้าวิจัย	4
	บริการยืมระหว่างห้องสมุด	5
	นิยาม	5
	ประวัติ	6
	บริการยืมระหว่างห้องสมุดของงานบริการการค้นคว้าวิจัย	11
	ลักษณะงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิง หลง อรรถกระวีสุนทร	13
	คู่มือค้นหาแหล่งที่มีเอกสาร	15
	แบบกรอกรายการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด	18
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	20
	ขอบเขตของการวิจัย	21
	นิยามศัพท์เฉพาะและนิยามศัพท์ปฏิบัติการ	22
	สารนิเทศพื้นฐานของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	23
2	วิธีการวิจัย	28
	ประชากร	28
	การวิเคราะห์ข้อมูล	34
3	ผลการวิเคราะห์และอภิปรายผล	35
4	สรุปผลการวิเคราะห์	86
	บรรณานุกรม	94
	ภาคผนวก:	97
	รายชื่อวารสารที่ขอทำสำเนาเอกสารจากห้องสมุดอื่น	98
	รายชื่อวารสารที่ห้องสมุดอื่นขอทำสำเนา	114

สารบัญแผนภูมิและตาราง

		หน้า	
แผนภูมิ	ก	แผนภูมิการจัดองค์กรของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร	4
แผนภูมิ	ข	แผนภูมิการจัดกลุ่มงานของงานบริการการค้นคว้าวิจัย	5
แผนภูมิ	ค	แผนภูมิเส้นทางแสดงขั้นตอนการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของ หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร	14
ตาราง	ก	รายชื่อสาขาวิชาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทที่เปิดสอน ในวิทยาเขตหาดใหญ่	26
ตาราง	ข	จำนวนนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาของ 8 คณะในวิทยาเขต หาดใหญ่	27
ตาราง	ค	จำนวนอาจารย์และนักวิชาการของ 14 หน่วยงานในวิทยาเขต หาดใหญ่	27
แผนภูมิที่	1	ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณ หญิงหลงฯ	36
ตารางที่	1	ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการขอยืมจากห้องสมุดอื่น ของหอสมุดคุณ หญิงหลงฯ	37
ตารางที่	2	ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุดคุณหญิง หลงฯ ให้ห้องสมุดอื่นยืม จำแนกตามประเภทของห้องสมุด	37
ตารางที่	3	รายชื่อห้องสมุดและจำนวนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่ขอยืมจากหอ สมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร	39
ตารางที่	4	รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ขอรับบริการยืม ระหว่างห้องสมุด	42
ตารางที่	5	รายชื่อสถาบันที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรขอรับบริการยืม ระหว่างห้องสมุดผ่านห้องสมุดสถาบัน	44
แผนภูมิที่	2	ธุรกรรมการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามภูมิภาคที่ห้องสมุด ให้ยืมตั้งอยู่	46
แผนภูมิที่	3	ธุรกรรมการให้ยืมของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของ ห้องสมุดผู้ยืม	47

แผนภูมิที่ 4	ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุดคุณหญิง หลงฯยืม จำแนกตามกลุ่มผู้ใช้	48
ตารางที่ 6	ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมจำแนกตามหน่วยงานที่ผู้ใช้บริการ สังกัด	51
แผนภูมิที่ 5	ธุรกรรมการยืมและให้ยืมจำแนกเป็นรายเดือน	55
แผนภูมิที่ 6	ประเภทเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมให้ผู้ใช้บริการ	57
แผนภูมิที่ 7	ประเภทของเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดอื่นยืม	58
แผนภูมิที่ 8	ประเภทของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืม จำแนกตาม ประเภทเอกสาร	60
แผนภูมิที่ 9	ภาษาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ยืม จำแนกตาม ประเภทเอกสาร	61
แผนภูมิที่ 10	ปริมาณและร้อยละของอายุสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้บริการต้องการ	62
แผนภูมิที่ 11	ปริมาณและร้อยละของอายุสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ต้องการและยืมจากหอสมุดคุณ หญิงหลงฯ	63
ตารางที่ 7	อันดับและจำนวนธุรกรรมการยืมเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจาก ห้องสมุดอื่น จำแนกตามสาขาวิชา/หัวข้อเรื่อง/หัวเรื่อง	65
ตารางที่ 8	อันดับและจำนวนธุรกรรมการยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดอื่นยืม	67
แผนภูมิที่ 12	สาขาวิชาของวารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจากห้องสมุดอื่น จำแนกตามภาษาของสิ่งพิมพ์	71
ตารางที่ 9	รายชื่อวารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจากห้องสมุดอื่น ตั้งแต่ 10 ธุรกรรมขึ้นไป	73
ตารางที่ 10	รายชื่อวารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดอื่นยืม 10 อันดับ ที่มีการใช้มาก	73
แผนภูมิที่ 13	วารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจากห้องสมุดอื่น จำแนกตามช่วง อายุของวารสาร	74
แผนภูมิที่ 14	อายุวารสารที่ห้องสมุดอื่นยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตาม ช่วงอายุวารสาร	75
แผนภูมิที่ 15	รูปแบบเอกสารที่ผู้ยืมต้องการในบริการยืมระหว่างห้องสมุด	77
ตารางที่ 11	ช่องทางการติดต่อและจำนวนธุรกรรมที่ใช้ช่องทางต่าง ๆ	78
แผนภูมิที่ 16	ช่วงเวลาที่ใช้ต่อธุรกรรมการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร	81

แผนภูมิที่ 17	อัตราส่วนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ	83
แผนภูมิที่ 18	สาเหตุของธุรกรรมการยืมที่ไม่ประสบผลสำเร็จ	84

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

ห้องสมุดเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม หมายความว่า เป็นองค์กร "ซึ่งคนใน ส่วนรวมคือสังคมจัดตั้งให้มีขึ้น เพราะเห็นประโยชน์ว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน" (ราชบัณฑิตยสถาน 2525 : 767) สถาบันห้องสมุดเกิดขึ้นในสังคมตั้งแต่สมัยโบราณ คือ ประมาณ 2700 ปีก่อน ค.ศ. มีบันทึกว่าชาวสุเมเรียน (Sumerian) ซึ่งเป็นชนเผ่าที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งก่อเกิดอารยธรรมแหล่งหนึ่งของมนุษยชาติ คือดินแดนตะวันออกกลาง ระหว่างลุ่มแม่น้ำไทกริส (Tigris) และยูเฟรติส (Euphrates) เป็นชนชาติที่พัฒนาภาษาเขียนขึ้นใช้เป็นอักษรภาพ (Pictograph) และบันทึกความคิดด้วยอักษรภาพนี้ลงไปบนแท่งดินเหนียวนำไปตากแดดหรือเผา เป็นหนังสือแท่งดินเหนียว (Clay Tablet) นำไปจัดเก็บและให้บริการในสถานที่เฉพาะแห่งซึ่งรู้จักกันในเวลาต่อมาว่าเป็นห้องสมุด ชาวสุเมเรียนจัดตั้งห้องสมุดเป็นจำนวนมาก ทั้งห้องสมุดวัด ห้องสมุดรัฐบาล และห้องสมุดส่วนตัว ห้องสมุดจึงเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมมาตั้งแต่สมัยโบราณ

จนถึงสมัยปัจจุบัน ห้องสมุดยังคงดำรงสภาพเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมอารยะและมีพัฒนาการมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน เพิ่มขึ้นทั้งประเภทและปริมาณ จนอาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของชาติ ของสังคม ของหน่วยงาน และแม้กระทั่งของส่วนบุคคลทั้งนี้เพราะภารกิจที่ห้องสมุดได้รับมอบหมาย คือ จัดดำเนินการ และให้บริการสารนิเทศ (Information) แก่ผู้ใช้ในหน่วยงานและในสังคม บริการสารนิเทศ (Information service) อันเป็นหน้าที่สำคัญของห้องสมุด นับวันจะมีความสำคัญยิ่งขึ้น เพราะสารนิเทศ อันหมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ นับเป็นทรัพยากรสำคัญประเภทหนึ่งของประเทศ ขององค์กร และของส่วนบุคคล งานบริการสารนิเทศของห้องสมุดจึงนับเป็นงานสำคัญของห้องสมุดอย่างชัดเจน

บริการสารสนเทศของห้องสมุด

เมื่อห้องสมุดเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม และมีภารกิจในการให้บริการสารสนเทศ (ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้) แก่ชุมชน ทรัพยากรการบริหารประเภทสำคัญของห้องสมุดจึงเป็นทรัพยากรสารสนเทศ (Information resources) มีหลายประเภท บันทึกไว้เป็นสื่อหลายรูปแบบคือหนังสือ วารสาร โสตทัศน ฐานข้อมูล และมีปริมาณมหาศาล ห้องสมุดต่างๆ ทำการพัฒนา คือศึกษาความต้องการของผู้ใช้ กำหนดนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ทำการคัดเลือก ทำการจัดหา ก่อนจะนำไปจัดระบบเป็นหมวดหมู่ ทำเครื่องมือช่วยค้นให้เข้าถึงได้ ก่อนนำออกบริการ และเนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดมีปริมาณมาก จัดระบบอย่างสลับซับซ้อน และจัดหามาด้วยงบประมาณซึ่งจะเพิ่มขึ้นทุกปี ตามราคาทรัพยากรสารสนเทศที่เพิ่มขึ้น การจัดบริการหลากหลายให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเหล่านี้อย่างคุ้มค่าจึงเป็นสำนักของห้องสมุดส่วนหนึ่ง เป็นการตอบสนองต่อการเรียกร้องของผู้ใช้อีกส่วนหนึ่ง ห้องสมุดจึงจัดบริการมากบริการ ทั้งบริการที่เอาใจใส่ผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละคนเป็นส่วนบุคคล และบริการผู้ที่เอาใจใส่ผู้ใช้ห้องสมุดเป็นกลุ่ม บริการหลากหลาย ได้แก่ บริการการอ่าน บริการยืม บริการหนังสือจอง บริการรวบรวมบรรณานุกรมตามความต้องการของผู้ใช้ บริการสอนวิธีใช้ห้องสมุด บริการจัดทำตรรกซ์และสาระสังเขป (Indexing and abstracting service) บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service) บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (Reference Service) เป็นต้น

บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าห้องสมุด ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเรียกว่า "บริการสารสนเทศ" (Information Service) ในปัจจุบัน นับเป็นบริการสำคัญ บริการหนึ่งของห้องสมุดมีนิยามดังนี้ : บริการสารสนเทศ คือบริการหนึ่งของห้องสมุด ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคลแก่ผู้ใช้ห้องสมุดในการค้นคว้าสารสนเทศ (ALA Glossary of Library and Information Science 1983 : 118) บริการสารสนเทศจึงเป็นบริการที่มีขอบเขตงานกว้าง

ขอบเขตของงานบริการสารสนเทศ ของห้องสมุดโดยทั่วไปจะรวมกิจกรรม/บริการต่อไปนี้ คือ : (1) ตอบคำถาม คำถามส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมด ในกิจกรรมนี้จะเป็นคำถามที่ใช้แหล่งสารสนเทศเป็นคำตอบ เรียกคำถามอ้างอิง (Reference questions) และการตอบคำถามจะเป็นกิจกรรมหลักของงานบริการ

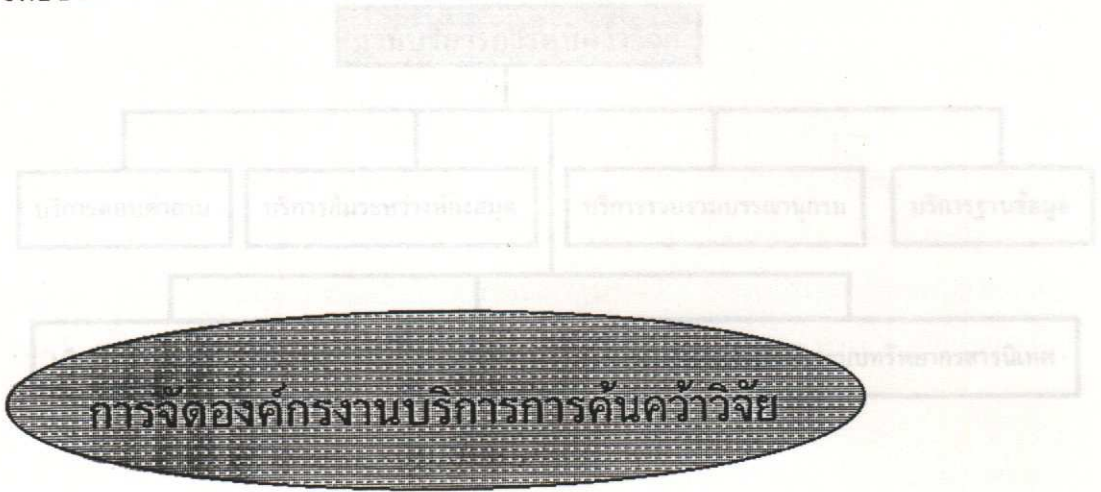
สารนิเทศที่เดียว (2) บริการช่วยการวิจัย (Research service) ได้แก่การรวบรวม บรรณานุกรมตามความต้องการของผู้ใช้, การจัดทำบรรณานุกรมและสารสังเขปช่วยผู้ใช้อ้างอิงให้เข้าถึง (access) แหล่งสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว, บริการข่าวสาร/สารนิเทศทันสมัย,บริการยืมระหว่างห้องสมุด, และ (3) การสอนการใช้ห้องสมุด

บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary Loan) นับเป็นกิจกรรม/บริการหนึ่งของห้องสมุด นิยมจัดองค์กรให้รวมอยู่ในกิจกรรมของบริการสารนิเทศ เพราะมีลักษณะงานอย่างเดียวกัน ใกล้เคียงกัน หรือต่อเนื่องจากงานหลักของบริการสารนิเทศ คือการตอบคำถามและการช่วยการวิจัย มีห้องสมุดส่วนน้อยเท่านั้นที่จัดบริการยืมระหว่างห้องสมุดให้เป็นบริการเอกเทศ ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดบริการยืมระหว่างห้องสมุดให้เป็นกิจกรรม/บริการหนึ่งของบริการสารนิเทศ (บริการสารนิเทศของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มีชื่อเรียกโดยเฉพาะว่า "บริการการค้นคว้าวิจัย") เช่นเดียวกันตามเหตุผลที่กล่าวแล้วคือบริการทั้งสองต่อเนื่องกัน

ประวัติฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

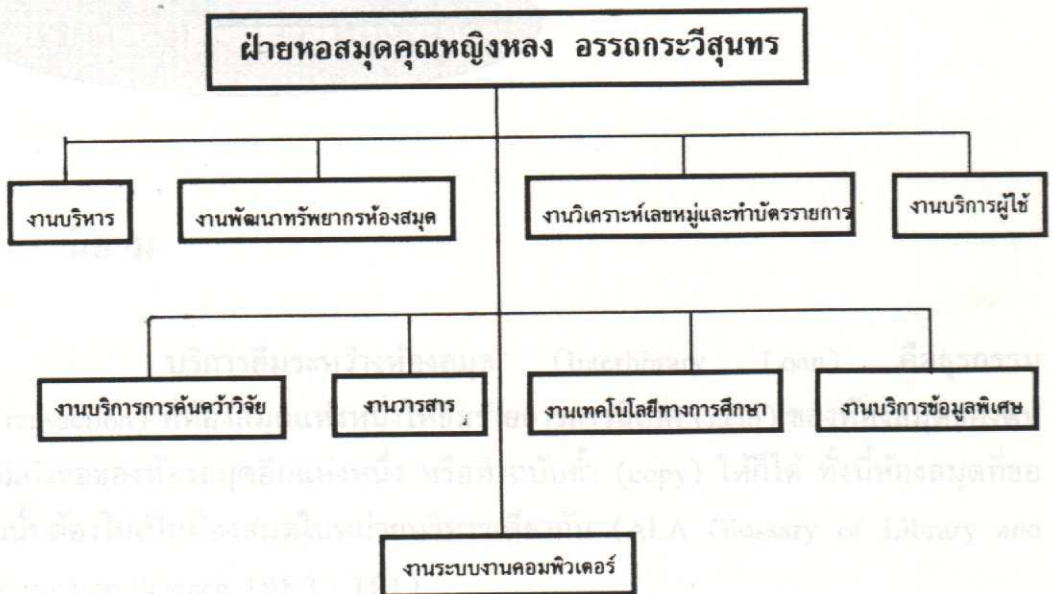
ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แต่เดิมมีสถานภาพเป็นหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีนโยบายให้จัดดำเนินงานสถาบันห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเป็นแบบศูนย์รวม (Centralization) มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2521 จึงได้ดำเนินการให้มีหอสมุดกลางขึ้น มีชื่อเรียกเป็นการภายในว่า หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เพื่อเป็นเกียรติแก่ คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ผู้มอบที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัจจุบัน ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัย ชื่อเรียกของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลงอรรถกระวีสุนทร ที่เป็นทางการ ใช้ในเอกสารทางราชการในตอนนั้นคือ "หอสมุดกลาง" มีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมการเรียนการสอน

การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปี พ.ศ. 2532 หอสมุดกลาง จึงมีฐานะเป็นฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

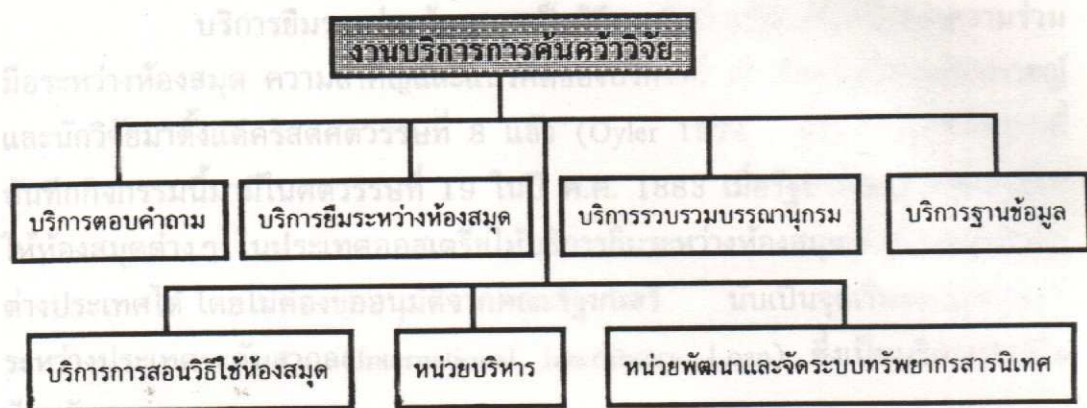
แผนภูมิ ข แผนภูมิการจัดกลุ่มงานของฝ่ายบริการการค้นคว้าวิจัย

ปัจจุบัน ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จัดองค์กรการบริหารภายในดังแผนภูมิการจัดองค์กรดังนี้

แผนภูมิ ก แผนภูมิการจัดองค์กรของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ในส่วนของงานบริการคั่นคว่ำวิจัย มีการจัดกลุ่มงานเป็นการภายในดังนี้

แผนภูมิ ข แผนภูมิการจัดกลุ่มงานของงานบริการการคั่นคว่ำวิจัย

บริการยืมระหว่างห้องสมุด

นิยาม

บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary Loan) คือธุรกรรม (Transaction) ที่ห้องสมุดแห่งหนึ่งให้ยืมรายการสารนิเทศ (item) ของห้องสมุดของตน ตามคำขอของห้องสมุดอีกแห่งหนึ่ง หรือทำฉบับซ้ำ (copy) ให้ก็ได้ ทั้งนี้ห้องสมุดที่ขอยืมนั้นต้องไม่เป็นห้องสมุดในหน่วยบริหารเดียวกัน (ALA Glossary of Library and Information Science 1983 : 121)

ปี ค.ศ. 1913 มีการประชุมทางวิชาการเรื่องบริการยืมระหว่างห้องสมุด ผลจากการประชุมครั้งนี้ทำให้สมาคมห้องสมุดอเมริกันจัดตั้งคณะกรรมการประสานงาน (Committee on Coordination) ขึ้นเพื่อกำหนดระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุด ตามข้อ

ประวัติ

บริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดวิธีหนึ่งของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ความสำคัญและแนวคิดของบริการนี้ เป็นที่ยอมรับของนักปราชญ์และนักวิจัยมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 8 แล้ว (Oyler 1974 : 211) แต่หลักฐานที่บันทึกกิจกรรมนี้มีมาในศตวรรษที่ 19 ในปี ค.ศ. 1883 เมื่อรัฐบาลออสเตรียอนุญาตให้ห้องสมุดต่างๆ ในประเทศออสเตรียให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดอื่นในต่างประเทศได้ โดยไม่ต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี นับเป็นจุดเริ่มของบริการยืมระหว่างประเทศระดับสากล(International Interlibrary Loan) ซึ่งเป็นบริการปกติในปัจจุบัน

ในสหรัฐ ความคิดเรื่องการยืมระหว่างห้องสมุดมีบันทึกเป็นจดหมายถึงบรรณาธิการวารสาร Library Journal ฉบับแรก คือฉบับเดือนกันยายน ค.ศ. 1876 โดยผู้แสดงความคิดเห็นและเรียกร้องให้มีการยืมหนังสือของห้องสมุดระหว่างกัน คือ Samuel Sweet Green ใจความว่า “จะเป็นการเพิ่มประโยชน์อย่างยิ่ง ให้ห้องสมุดเพื่อการอ้างอิง (reference libraries) ถ้าจะมีข้อตกลงระหว่างห้องสมุดให้มีการยืมช่วงเวลาสั้น ๆ ระหว่างกัน” (King and Johnson 1974 : 196) Samuel Sweet Green บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนวูซสเตอร์ (Worcester Free Public Library) แห่งเมืองวูซสเตอร์ รัฐแมสซาชูเซต ผู้นี้เองที่ได้ชื่อว่าเป็น “ผู้ริเริ่ม” บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า (Reference Service) ของห้องสมุด (วิสิทธิ์ จินตวงศ์ 2520 : 13) หลังจากจดหมายถึงบรรณาธิการเรียกร้องให้มีการยืมหนังสือระหว่างห้องสมุดตีพิมพ์เผยแพร่ มีการตอบสนองในทางบวก คือมีการยืมระหว่างห้องสมุดอย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้น และเนื่องจากเป็นกิจกรรมหรือบริการใหม่ จึงมีปัญหาในทางปฏิบัติเกิดขึ้นไม่น้อย เสียงสะท้อนเรื่องปัญหาและทางแก้ปรากฏตีพิมพ์ในวารสาร Library Journal ระหว่างปี ค.ศ. 1900-1915 จำนวน 19 ข้อเขียน (King and Johnson 1974: 198) เมลวิน ดิวอี้ (Melvin Dewey) ผู้คิดแผนการจัดหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) ซึ่งใช้กันในห้องสมุดประเภทต่างๆ ทั่วโลก และเป็นบรรณาธิการคนแรกของวารสาร Library Journal ซึ่งยังจัดทำจัดพิมพ์อยู่ในปัจจุบัน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกและตีพิมพ์ข้อเขียนเกี่ยวกับบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้วย เป็นการกระตุ้นให้มีการใช้บริการนี้อย่างกว้างขวางด้วยผู้หนึ่ง

ปี ค.ศ. 1913 มีการประชุมทางวิชาการเรื่องบริการยืมระหว่างห้องสมุด ผลจากการประชุมครั้งนี้ทำให้สมาคมห้องสมุดอเมริกันจัดตั้งคณะกรรมการประสานงาน (Committee on Coordinatio n) ขึ้นเพื่อร่วระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุด ตามข้อ

เสนอแนะของที่ประชุม ระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุดร่างเสร็จและพิมพ์เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1916 สมาคมห้องสมุดอเมริกันให้ความเห็นชอบระเบียบดังกล่าวในปี ค.ศ. 1919 นับเป็นระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุด ฉบับที่ 1 ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ระเบียบฯ ดังกล่าวมีการประกาศใช้ และมีการแก้ปรับปรุงเป็นระยะจนถึงปัจจุบัน ระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุดฉบับต่าง ๆ ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน มีดังนี้ : ฉบับที่ 1 (ค.ศ. 1919), ฉบับที่ 2 (ค.ศ. 1940), ฉบับที่ 3 (ค.ศ. 1952), ฉบับที่ 4 (ค.ศ. 1968), ฉบับที่ 5 (ค.ศ. 1980) ฉบับที่ 1-4 ใช้ชื่อว่า Interlibrary Loan Code ฉบับที่ 5 เป็นฉบับที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น National Interlibrary Loan Code ระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน นี้เองที่เป็นต้นแบบให้ห้องสมุดในประเทศไทยรับมาดัดแปลงใช้

ในอังกฤษ เรียกบริการยืมระหว่างห้องสมุดว่า Interlending หรือ Interlibrary lending มีระบบการดำเนินการแตกต่างไปจากบริการยืมระหว่างห้องสมุด ในสหรัฐ คือในสหรัฐ สมาคมวิชาชีพคือ สมาคมห้องสมุดอเมริกันเป็นผู้ริเริ่มและวาง ระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุด แต่ในอังกฤษบริการนี้เกิดขึ้นจากระบบห้องสมุด ภูมิภาค (Regional library system) ซึ่งในปัจจุบันมี 11 ระบบ กลุ่มพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ของเกาะอังกฤษ เช่น Yorkshire and Humberside Joint Library Services ซึ่งคลุมพื้นที่ ตอนกลางและตะวันออกเฉียงใต้ ระบบ LASER (London and South Eastern Region) คลุมพื้นที่ลอนดอนและภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น วัตถุประสงค์หลัก ของระบบห้องสมุดภูมิภาคของอังกฤษ คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Resource Sharing) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลายด้าน เช่นการพัฒนาทรัพยากรร่วมกัน การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นร่วมกัน การให้บริการร่วมกัน เป็นต้น โดยมีบริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นกิจกรรมหลักมาตั้งแต่ต้น (Sewell 1981 : 48) บริการยืมระหว่างห้องสมุดระดับชาติของอังกฤษที่เป็นบริการยืมอย่างเป็นทางการ คือมีการจัดองค์กรเพื่อ กิจกรรมนี้ มีวัตถุประสงค์ชัดเจน และกำหนดระเบียบการยืมขึ้นใช้ร่วมกันระหว่างห้องสมุดสมาชิก มีขึ้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1916 เมื่อมีการจัดตั้งห้องสมุดกลาง สำหรับนักศึกษา (The Central Library for Students) เพื่อให้บริการหนังสืออ่านแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ของสมาคมการศึกษาของคอนงาน (Workers' Education Association) และห้องสมุดแห่งนี้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดประชาชนทั่วไป จนได้รับการยอมรับว่า เป็นศูนย์กลางการยืมระหว่างห้องสมุดของสหราชอาณาจักร (Day 1988: 99) มาเป็นเวลานาน ต่อมาในปี ค.ศ. 1931 เปลี่ยนห้องสมุดกลางสำหรับนักศึกษา เป็นห้องสมุดกลางแห่งชาติ (National Central Library, NCL) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ให้การบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดทั่วไปและเอกชน, ให้บริการยืมระหว่าง

ห้องสมุดกับกลุ่มนักศึกษาผู้ใหญ่, เป็นศูนย์กลางการยืมระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดอื่นๆ, เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางบรรณานุกรมของประเทศและระหว่างประเทศ ต่อมาใน พ.ศ. 2516 (ค.ศ. 1973) เมื่อมีการจัดตั้งหอสมุดแห่งชาติของอังกฤษขึ้นอย่างเป็นทางการ เรียกชื่อว่า The British Library เมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1973 หอสมุดกลางแห่งชาติบูรรวมกับห้องสมุดแห่งชาติเพื่อการยืมเอกสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (National Lending Library of Science and Technology) จัดตั้งเป็นแผนกหนึ่งของหอสมุดแห่งชาติ เรียกชื่อ แผนกยืมระหว่างห้องสมุด หอสมุดแห่งชาติ (The British Library Lending Division) ในปี ค.ศ. 1973 นั่นเอง การเปลี่ยนแปลงขั้นต่อมาคือ การเปลี่ยนชื่อแผนกยืมระหว่างห้องสมุด (Lending Division) เป็นศูนย์บริการเอกสาร (Document Supply Centre, (DSC)) ในปี พ.ศ. 2528 (ค.ศ. 1985)

ปัจจุบันศูนย์บริการเอกสาร (DSC) ของหอสมุดแห่งชาติอังกฤษ (BL) ตั้งอยู่ที่ Boston Spa, York ทางเหนือกรุงลอนดอน เดินทางโดยทางรถไฟจากลอนดอน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 20 นาที เอกสารแนะนำศูนย์ฯ ให้ข้อมูลว่าศูนย์ฯ เป็นแหล่งของความรู้ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก จนถึงปี 1991 ศูนย์ฯ มีเอกสารประมาณ 7 ล้านรายการ ในจำนวนนี้เป็นวารสาร 220,000 ชื่อ วิทยานิพนธ์ 500,000 เรื่อง รายงานการประชุมทางวิชาการ 300,000 เรื่อง หนังสือ 3,000,000 เล่ม ที่เหลือเป็นเอกสารที่เข้าถึงยาก (Grey Literature) ปี ค.ศ. 1991 ศูนย์ฯ ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดรวมกันประมาณ 5,200,000 ธุรกรรม

ในประเทศไทย เข้าใจว่ามีการยืมระหว่างห้องสมุดโดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวของบรรณารักษ์ห้องสมุดผู้ยืมและห้องสมุดผู้ให้ยืมมาก่อน จนถึงปี พ.ศ. 2510 จึงมีการยืมระหว่างห้องสมุดที่เป็นทางการขึ้นเป็นครั้งแรก โดยองค์การยูซอม (United States Operation Mission, USOM) ให้ความช่วยเหลือรัฐบาลไทยเป็นเงินรวม 500,000 บาท ใช้ในการจัดหาหนังสือให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 10 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน โดยมีข้อตกลงว่าหนังสือที่จัดหามาตามโครงการนี้จะทำสัปดาห์ละให้ยืมระหว่างห้องสมุดได้

การดำเนินการบริการยืมระหว่างห้องสมุดที่เป็นทางการในระบบภาคีห้องสมุด (Library Consortium) ที่ยังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุดของกลุ่มบริการผู้ใช้ห้องสมุด ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา ชมรมฯ เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2522 เมื่อมีการสัมมนาบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ของรัฐ) ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ในเดือนพฤษภาคม 2522 ที่ประชุมได้

รื้อฟื้นความคิดที่จะจัดตั้งชมรมฯ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ราวปี พ.ศ. 2520 โดยที่ประชุมผู้บริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นแก้ไข และร่างข้อบังคับใหม่ การดำเนินงานแล้วเสร็จก่อนการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เดือน ธันวาคม 2523 และมีการประชุมสมาชิกชมรมฯ ในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดฯ ปีนั้นเอง กิจกรรมหนึ่งของชมรมฯ คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด ได้มีการร่างระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุดขึ้นใช้ในกลุ่มห้องสมุดสมาชิกของชมรมฯ คือ “ระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย 2523” ซึ่งห้องสมุดสมาชิกของชมรมฯ ใช้สืบทอดกันมา โดยมีการแก้ไขปรับปรุงในปี พ.ศ. 2526 ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 คณะอนุกรรมการกลุ่มงานบริการ ได้เสนอให้มีการเผยแพร่ระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุด ซึ่งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ กำลังจัดพิมพ์ เพื่อให้ห้องสมุดทั่วประเทศได้พิจารณาให้เป็นแบบเดียวกัน (อุไร วุฒิกัยการ 2528: 68)

พ.ศ. 2529 ทบวงมหาวิทยาลัยออกระเบียบทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการยืมระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2529 ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงระเบียบดังกล่าวประกาศเป็นระเบียบทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการยืมระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2534 เพื่อให้การปฏิบัติงานการยืมระหว่างห้องสมุดมีความสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ทบวงมหาวิทยาลัย 2534) พัฒนาการสำคัญของบริการยืมระหว่างห้องสมุดประเทศไทย โดยเฉพาะของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาคือการที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดใน “มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529” ให้มี “บรรณารักษ์บริการยืมระหว่างห้องสมุด” ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 อัตรา ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้น ๆ จะเห็นความสำคัญของบริการนี้ และขอตั้งอัตรากำลังได้ความสำคัญในเรื่องคือการยอมรับความสำคัญของการยืมระหว่างห้องสมุดของหน่วยงานระดับสูง ระดับกระทรวง ซึ่งจะเป็แรงผลักดันให้บริการนี้เจริญก้าวหน้าต่อไป

สมาคมวิชาชีพ (Professional association) ของบรรณารักษ์คือสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในพระราชบัญญัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ก็เห็นความสำคัญของการยืมระหว่างห้องสมุด โดยกำหนดเป็นข้อเสนอแนะห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ให้จัดบริการนี้ขึ้นในห้องสมุด คือ:

“มาตรฐานห้องสมุดเฉพาะ พ.ศ. 2531” กำหนดแนวทางให้ห้องสมุดต้องจัด “บริการสารนิเทศที่จำเป็น ได้แก่ งานบริการให้ยืมวัสดุสารนิเทศ งานบริการยืม

ระหว่างห้องสมุด...และควรร่วมมือกันในการยืมและแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์และสารนิเทศ
ระหว่างห้องสมุดและหน่วยงานอื่น ๆ”(สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2533 : 6)

“มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2533” กล่าวถึงบริการ
และกิจกรรมของห้องสมุดว่าควรประกอบด้วย บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด...บริการ
ยืมระหว่างห้องสมุด...(สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2533 : 22)

“มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2533” กล่าวถึงบริการ
และกิจกรรมของห้องสมุดว่า ควรประกอบด้วยบริการให้อ่าน... บริการยืมระหว่าง
ห้องสมุด...(สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ 2533 : 30)

ในส่วนของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งมีวิทยาลัยเอกชนและ
มหาวิทยาลัยเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.
2522 เป็นสมาชิก มีพัฒนาการของความร่วมมือระหว่างห้องสมุดขึ้นภายหลังความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ คือมามีการรวมตัวของบรรณารักษ์ห้อง
สมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2528 โดยจัดตั้งชมรมห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ชสอ.) ขึ้น ชสอ. มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ (1) เพื่อ
ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างห้องสมุด (2) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (3) เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรห้องสมุดร่วมกันระหว่าง
สถาบัน (4) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษ์ และ (5) เพื่อ
ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย ตลอดจนการเขียนบทความทางวิชาการบรรณารักษศาสตร์
ต่อมาชมรมฯ ได้พัฒนามาเป็นคณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน (อพท.) สังกัดสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ คือ (1) เน้นความร่วมมือ (2) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ
บรรณารักษ์ (3) พิจารณาแนวทางพัฒนาหลักเกณฑ์ และ (4) ให้คำปรึกษาแก่สมาชิก
(รายงานการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน 2535 : 67-68) แม้จะมีชมรมห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ชสอ.) ขึ้น
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 มีสมาคมสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยขึ้นก่อนปี พ.ศ.
2528 จน ชสอ. พัฒนามาเป็นคณะอนุกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน (อพท.) แต่ละองค์การต่างมุ่งเน้นที่ความร่วมมือ แต่ความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุดด้วยบริการยืมระหว่างห้องสมุดเพิ่งจะมีการกระตุ้น ให้ดำเนินการในปี
พ.ศ. 2535 (แม้ก่อนหน้านั้นจะมีการยืมระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
อย่างไม่เป็นทางการบ้างแล้ว) เมื่อมีการประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 3 ของสมาคม
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในปีนั้น ที่ประชุมมีความคิดเห็นให้มีการ
จัดตั้งกลุ่มทำงานเพื่อความร่วมมือรวม 6 กลุ่มงานคือ (1) กลุ่มงานเทคนิค (2)

กลุ่มงานบริการ (3) กลุ่มงานวารสาร (4) กลุ่มงานโสตทัศนบริการ (5) กลุ่มงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (6) กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร เฉพาะกลุ่มงานบริการมีความเห็นให้ความร่วมมือกันด้านการยืมระหว่างห้องสมุดด้วยบริการหนึ่ง (รายงานการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 2535 : 122)

โดยสรุป บริการยืมระหว่างห้องสมุดในประเทศมีพัฒนาการมาเป็นลำดับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 และจนถึงปัจจุบันบริการยืมระหว่างห้องสมุดได้รับความสำคัญให้เป็นบริการสำคัญของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ จนมีการกำหนดไว้ในมาตรฐานห้องสมุดหลายประเภท และเป็นบริการความร่วมมือระหว่างห้องสมุดของภาคีห้องสมุดหลายภาคีอีกด้วย

บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคณะศึกษาศาสตร์และวิทยาลัย

จากแผนภูมิการจัดองค์กรของงานบริการการค้นคว้าวิจัย ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มงานเป็นการภายใน (แผนภูมิ ข) บริการยืมระหว่างห้องสมุดนับเป็นบริการหรือกิจกรรมหนึ่งของงานบริการค้นคว้าวิจัย บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เริ่มมีขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2523 แต่เป็นบริการยืมระหว่างห้องสมุดที่ไม่เป็นทางการ (Informal interlibrary loan) อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวของบรรณารักษ์ทั้งฝ่ายยืมและให้ยืม ยังไม่มีข้อตกลงและระเบียบปฏิบัติของห้องสมุดทั้ง 2 ฝ่าย ในปี พ.ศ. 2525 หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรเริ่มเอาใจใส่บริการนี้อย่างจริงจัง เพราะเป็นสมาชิกของกลุ่มงานความร่วมมือระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งเอาใจใส่บริการยืมระหว่างห้องสมุดมาก และเพราะความต้องการเอกสารสิ่งพิมพ์ของผู้ใช้หอสมุดเป็นแรงผลักดันที่สำคัญด้วย ประกอบกับหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มีบรรณารักษ์ประจำ "หน่วยบริการการค้นคว้าวิจัย" (ชื่อเดิมก่อนเปลี่ยนเป็น "งานบริการการค้นคว้าวิจัย" ในปี พ.ศ. 2532) และบริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นงานสำคัญของหน่วยบริการ

การค้นคว้าวิจัย บรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบ จึงพัฒนางานยืมระหว่างห้องสมุดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง แสดงด้วยปริมาณธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดดังนี้ :

ปีพ.ศ.	จำนวนธุรกรรมการยืม
2525	474
2526	449
2527	546
2528	650
2529	433
2530	469
2531	886
2532	1,065
2533	1,159
2534	1,251
2535	1,454
2536	1,811

ปริมาณธุรกรรมแต่ละปีได้รวบรวมจากจำนวนธุรกรรมการยืมและการให้ยืมของผู้ใช้บริการที่สังกัดทั้งภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และภายนอกมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และรวมถึงผู้ใช้บริการที่ขอใช้บริการผ่านมาทางหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี ที่วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งอยู่ภายใต้หน่วยบริหารเดียวกับหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ด้วย เนื่องจากเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดปริมาณงานเช่นเดียวกัน

แต่จากคำนิยามของบริการยืมระหว่างห้องสมุดที่ว่า "...ห้องสมุดที่ขอยืมนั้นต้องไม่เป็นห้องสมุดในหน่วยบริหารเดียวกันดังกล่าวแล้ว การวิเคราะห์บริการยืมระหว่างห้องสมุดในปี 2536 นี้ จึงวิเคราะห์ข้อมูล เพียงจำนวน 1,758 ธุรกรรมเท่านั้น จำแนกเป็นธุรกรรมการยืมจำนวน 1,373 ธุรกรรม และธุรกรรมการให้ยืมจำนวน 385 ธุรกรรม เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่วนจำนวนธุรกรรมการยืมและการให้ยืมที่ได้ประสานการบริการ กับหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ และหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี จำนวน 53 ธุรกรรม จึงขอลดเว้นการกล่าวถึงในงานวิจัยนี้

ลักษณะงานบริการยืมระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวิฐานนท์

งานบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ เป็นงานที่ซับซ้อนงานหนึ่ง มีองค์ประกอบ (Components) หลายอย่างและมีระเบียบปฏิบัติ (procedure) แตกต่างไปจากบริการเดียวกันนี้ในห้องสมุดอื่น แม้จะมีวัตถุประสงค์และวิธีการหลักเหมือนกันก็ตาม สมควรกล่าวในรายละเอียดดังนี้ :

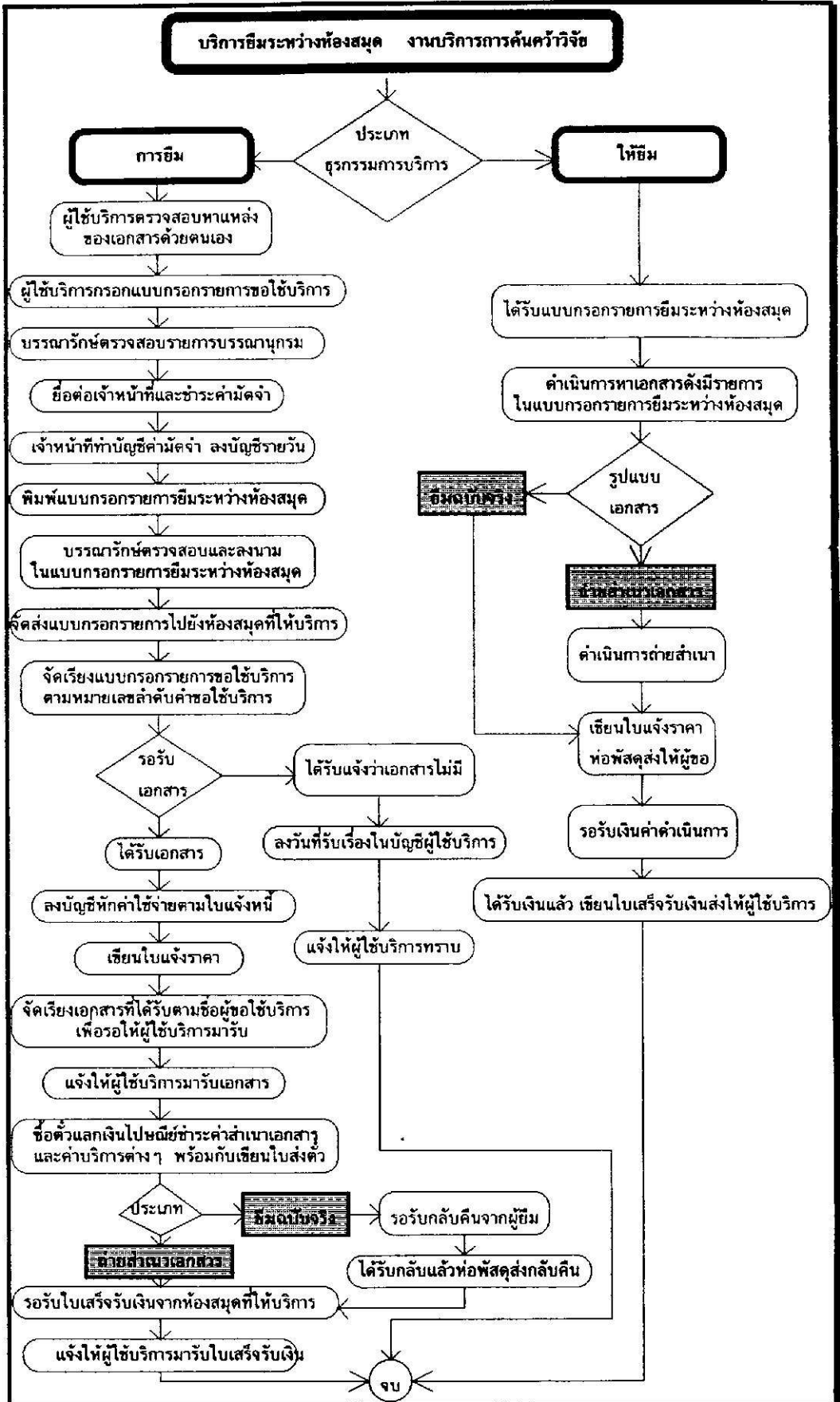
1. องค์ประกอบ องค์ประกอบสำคัญของงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ คือผู้ใช้บริการเอกสาร และห้องสมุด/ ศูนย์บริการเอกสารที่ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดกับหอสมุดคุณหญิงหลงฯ

ผู้ใช้บริการ ประกอบด้วยนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ นักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่นและนักวิชาการในท้องถิ่นภาคใต้ ที่มาขอรับบริการด้วยตนเองและผ่านห้องสมุดที่ตนสังกัด

เอกสารสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยเอกสารต้นฉบับที่ขอยืมและให้ยืม และการทำสำเนา

ห้องสมุด/ ศูนย์บริการเอกสาร ประกอบด้วยห้องสมุดในเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ มีพันธะสัญญา ห้องสมุดที่ไม่เป็นสมาชิกเครือข่ายความร่วมมือและศูนย์บริการเอกสารที่ให้บริการแนะนำ (referral service) ที่ไม่มีเอกสารให้ยืม

2. ระเบียบปฏิบัติในการยืม-ให้ยืม ประกอบด้วยธุรกรรมการยืม-ให้ยืม (borrowing - lending transaction) ตามแนวสัจนิยม (conventional procedure) ไม่ใช่วิธีแนะนำ (referral) หรือติดต่อให้ผู้รับบริการไปใช้บริการที่อื่น เขียนเป็นแผนภูมิเส้นทาง (flow chart) แสดงขั้นตอนการยืม ตามแผนภูมิ ค แผนภูมิแสดงขั้นตอนการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ

แผนภูมิ ค แผนภูมิเส้นทางแสดงขั้นตอนการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ

คู่มือค้นหาแหล่งที่มีเอกสาร

ก่อนที่จะกรอกรายการบรรณานุกรมในแบบกรอกรายการขอใช้บริการ ยืมระหว่างห้องสมุด ผู้ใช้บริการต้องตรวจสอบแหล่งที่มีเอกสารจากคู่มือต่างๆ ก่อนเพื่อดูว่าเอกสารที่ต้องการนั้น มีที่ห้องสมุดแห่งใดในประเทศไทย ถ้าไม่มีจะขอจากต่างประเทศหรือไม่ ถ้ายังต้องการจะขอใช้บริการห้องสมุดในประเทศใด ขั้นตอนนี้ผู้ให้บริการต้องตรวจสอบเอง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถทราบได้ว่า รายการที่ท่านต้องการนั้น ถ้าไม่มีภายในประเทศ ผู้ให้บริการยังจะขอจากต่างประเทศหรือไม่ จะขอจากประเทศใด ซึ่งการขอใช้บริการจากห้องสมุดในต่างประเทศมีค่าใช้จ่ายสูง และมีค่าบริการที่แตกต่างกันดังนี้

ประเทศ	อัตราค่าบริการโดยประมาณ ต่อ 1 บทความ
มาเลเซีย และสิงคโปร์	100-200 บาท
ออสเตรเลีย	200 บาท
สหราชอาณาจักร	350 บาท ต่อ 10 แผ่น

นอกจากนี้ถ้าขอถ่ายสำเนาเอกสารหรือขอยืมฉบับจริงจากต่างประเทศกว่าจะได้รับเอกสารจะกินเวลา ตั้งแต่ 3 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน 15 วัน ซึ่งผู้ให้บริการจะต้องเป็นผู้พิจารณาด้วยตนเองเช่นกัน

คู่มือที่ใช้ตรวจสอบหาแหล่งที่มีเอกสารมีหลายชื่อซึ่งจะขอยกตัวอย่างชื่อที่ใช้อยู่เป็นประจำมาเพียงบางชื่อดังนี้

กัญจนา จรรยารักษ์ และดารณี ประภาสโนบล. วารสารวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย (Scientific Serials in Thai Libraries) A-Z. 4th ed. (กรุงเทพฯ) :ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบัน วิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2529.

เป็นสหราชอาณาจักรที่รวบรวมรายชื่อวารสารด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจของไทยและต่างประเทศ ซึ่งมีอยู่ตามห้องสมุดต่าง ๆ รวม 104 แห่งทั้งในกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค รายการวารสารที่นำมารวบรวมไว้มีจำนวน 8,917 รายการ มีรายการอ้างอิง 1,826 รายการ รวมทั้งสิ้น 10,833 รายการ ตอนต้นเล่มให้ชื่อย่อของสถาบันที่บอกรับวารสาร ที่นำมาลงรายการเรียงตามลำดับอักษรพร้อมชื่อเต็ม

จัดเรียงรายชื่อวารสารตามลำดับอักษรของชื่อวารสาร ภายใต้ชื่อวารสารแต่ละชื่อจะให้บรรณานุกรมวารสาร บันทึกที่สำคัญ เช่น ประวัติการเปลี่ยนชื่อวารสาร เลขวารสารสากล (ISSN) หัวเรื่อง (Subject heading) ต่อจากนั้นจะให้ชื่อย่อของสถาบันที่บอกรับวารสารนั้น และปีที่ห้องสมุดบอกรับ

Low, Judy. Checklist of Current Periodical of the National University of Singapore Library. Singapore: Serials Department , National University of Singapore Library, 1983.

รวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์เข้าสู่ชุด (Serial Publication) อันได้แก่ วารสาร หนังสือพิมพ์ รายงานประจำปี เช่น Reports, Yearbooks, Directories ฯลฯ บันทึกการค้นคว้าทางวิชาการ (Memoirs) รายงานการประชุม (Proceeding) หนังสือรายงานกิจการของสมาคม (Monographic serials) นอกจากนี้ยังมีรายชื่อวารสารหรือสิ่งพิมพ์เข้าสู่ชุด (Serials) ชื่อที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ และห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศสิงคโปร์บอกรับ ฉบับใหม่ ๆ หรือจากการได้รับบริจาคและแลกเปลี่ยน

คณะกรรมการกลุ่มวารสารและเอกสาร บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.
รายชื่อวารสารภาษาไทยในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (Union List of Thai Periodicals in Academic Libraries). (กรุงเทพฯ) : 2525-.

รวบรวมรายชื่อวารสารภาษาไทยจำนวน 1,357 รายการ ที่มีในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 46 แห่ง พร้อมด้วยรายละเอียดทางบรรณานุกรม ให้อักษรย่อของสถาบันที่บอกรับ และปีที่ห้องสมุดของสถาบันนั้น ๆ บอกรับ

รายชื่อคู่มือที่สามารถใช้ค้นหาแหล่งที่มีวารสารเพิ่มเติมดังนี้

Ministry of University Affairs. Union List of Serials in Thailand. 4th ed.
Bangkok, 1993.

Kannika Chimklai, Malee Jansai, and Soomboon Hussanant, eds. Serials Holdings List. Bangkok : The Reference Center and Library, Faculty of Tropical Medicine, Mahidol University, 1987.

Periodicals for Language Education and Research. Singapore : Library and Information Centre, SEAMEO Regional Language Centre, 1983.

สำหรับหนังสือ มีคู่มือตรวจสอบแหล่งที่มีดังนี้

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. คณะอนุกรรมการวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ.
บรรณานุกรม หนังสือในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : 2526- 4 เล่ม(อ. Z1017.บ44.2526)-

เป็นสหรายการหนังสือที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 19 สถาบันได้รับในแต่ละปี มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำเพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันในระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในงานบริการยืมระหว่างห้องสมุด เพื่อใช้เป็นคู่มือในงานเทคนิคของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการที่จะมีศูนย์บริการข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ในอนาคต จัดพิมพ์แยกเป็น 2 ชุด คือสหรายการหนังสือภาษาไทย และสหรายการหนังสือภาษาอังกฤษ แต่ละชุดประกอบด้วย เนื้อหา 3 เล่ม และดรรชนีชื่อเรื่องอีก 1 เล่ม จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง หรือรายการหลักในหน้าหนึ่งหน้าแยกเป็น 2 สดมภ์ (columns) ในแต่ละรายการมีรายละเอียด ได้แก่ ผู้แต่งและ/หรือชื่อเรื่องรายการที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า เลขหมู่ ชื่อย่อของมหาวิทยาลัยที่มีหนังสือรายการนั้น

บรรณานุกรมของหนังสือบรรณานุกรมห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้

Academic Libraries. Committee on Cataloging and Classification. Union Catalog of Books in University Libraries of Thailand. Bangkok. 1983-. 4 vols. (R.Z1017.A32.1983-)

และต่อไปนี้เป็นบรรณานุกรมของหนังสือสหรายการที่ใช้เป็นเครื่องมือค้นแหล่งที่มีหนังสือเพิ่มเติมได้อีก

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. สถาบันไทยคดีศึกษา. สหบรรณานุกรมงานรวบรวมสำรวจศึกษาค้นคว้าวิจัย. กรุงเทพฯ : 2529-. 2 เล่ม. (อ.Z3237.544.2529)

Chulalongkorn University. Academic Resource Center. Central Library. Union Catalog of Chulalongkorn University Libraries. Bangkok : 1978- (R.Z695.83.C45.1945)

นอกจากนี้ยังสามารถใช้รายชื่อหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดต่างๆ จัดพิมพ์แจกผู้ใช้บริการ ซึ่งงานบริการค้นคว้าได้รับเป็นประจำอยู่แล้วทุก ๆ เดือน เป็นคู่มือตรวจสอบได้อีกด้วย

แบบกรอกรายการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด

แบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุด มีขนาดกว้าง 4 นิ้ว ยาว 6 นิ้ว มีช่องว่างสำหรับเติมรายละเอียดต่างๆ ใน 1 แผ่น มีสองหน้า ด้านหน้า ใช้กรอกรายละเอียดทางบรรณานุกรม ด้านหลังใช้กรอกรหัสที่อยู่ของผู้ขอใช้บริการ แบบกรอกรายการ 1 แผ่นใช้สำหรับขอใช้บริการได้เพียงหนึ่งรายการซึ่งคิดเป็น 1 ธุรกรรมเท่านั้น แม้ว่าเรื่องที่ขอทั้งหมด จะอยู่ในหนังสือเล่มเดียวกัน หรือวารสารฉบับเดียวกันก็ตาม

แบบกรอกรายการขอใช้บริการนี้ จัดสร้างเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการให้บริการคือ ใช้สำหรับตรวจสอบบรรณานุกรมชั้นแรกก่อนพิมพ์ลงแบบกรอกรายการที่ชมรมห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษากำหนดไว้ ตัดปัญหาหลายมือที่อ่านยากของผู้ใช้บริการบางคน และยังใช้จัดเรียงตามเลขทะเบียนที่รับเรื่องไว้เพื่อความสะดวกในการค้นหาชื่อผู้ที่ได้รับเอกสาร เมื่อเอกสารมาถึงหอสมุดคุณหญิงหลงฯ และใช้เป็นไปรษณียบัตรส่งไปแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบอีกด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ จึงได้แสดงตัวอย่างของแบบกรอกรายการขอใช้บริการดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้ แต่จะไม่นำข้อมูลจากแบบกรอกรายการดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่อย่างใด

2. เพื่อทราบปริมาณหน่วยงานสารสนเทศ (Information Unit) ที่นิยมเรียก

ใช้ว่าเป็นหน่วยสารสนเทศ (Information Unit) ของแบบกรอรายการแยกประเภทของผู้ใช้บริการ

รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ การสาร เอกสารมาตรฐาน ฯลฯ และศึกษา

กับสาขาวิชา/หัวข้อ

หรือขาด สารนิเทศ

ยิ่งขึ้น

- ☞ อาจารย์ ให้ใช้แบบกรอรายการสีชมพู
- ☞ ข้าราชการทุกประเภท และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ใช้แบบกรอรายการสีเหลือง
- ☞ นักศึกษาระดับปริญญาโท ใช้สีเขียว
- ☞ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้สีฟ้า

ในฐานะห้องสมุด

ของ อรรถการวิสุนทร ขึ้นจากหน่วยงานลักษณะดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการกำหนด

ความสำคัญ ของ

งานบริการการค้นคว้าวิจัย ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถ

การวิสุนทรพบว่า บริการยืมระหว่างห้องสมุด ซึ่งได้ดำเนินการในระบบอย่างเป็นทางการ

การตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 มีปริมาณเพิ่มขึ้น มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น และมีปัญหา

การดำเนินงานเช่นเดียวกับบริการอื่นๆ แต่ยังไม่มีการศึกษา (study) หรือวิเคราะห์

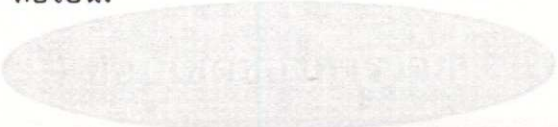
บริการยืมระหว่างห้องสมุดของงานบริการการค้นคว้าวิจัย ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง

อรรถการวิสุนทร มาก่อน ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะวิเคราะห์บริการยืมระหว่างห้อง

สมุดของงานบริการการค้นคว้าวิจัย ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถการวิสุนทร ตาม

ระเบียบวิธีการวิจัย (Research Methodology) โดยมีวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย ดัง

ต่อไปนี้:

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บริการการค้นคว้าวิจัยของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถการวิสุนทร ว่าขอบเขตของงาน

บริการการค้นคว้าวิจัยประกอบด้วยกลุ่มงาน 7 กลุ่มงาน แต่ในการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัย

เลือกศึกษาเฉพาะ การวิจัยครั้งนี้เรียกว่า การวิเคราะห์บริการยืมระหว่างห้องสมุด ฝ่ายหอ

สมุดคุณหญิงหลง อรรถการวิสุนทร พ.ศ. 2536 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

งานอื่น เพจ 1. เพื่อทราบปริมาณการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุด คุณหญิงหลง

อรรถการวิสุนทร ในฐานะห้องสมุดผู้ยืม (Borrowing Library) ว่าผู้ขอรับบริการเป็น

ใคร เพศใด มีสถานภาพในหน่วยงาน/สังคมอย่างไร ขอรับบริการในช่วงเวลาใด ต้อง

การสารนิเทศลักษณะใด เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงบริการของห้องสมุดให้ตอบ

สนองความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในช่วงระยะเวลายาวนาน จะได้พิจารณา

ดำเนินการต่อไป

2. เพื่อทราบปริมาณหน่วยสารนิเทศ (Information Unit) ที่ผู้ยืมเรียกใช้ว่าเป็นหน่วยสารนิเทศประเภทใดคือเป็นหนังสือ เอกสารเฉพาะเรื่อง (Monographs) รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร เอกสารมาตรฐาน ฯลฯ และเกี่ยวกับสาขาวิชา/หัวข้อวิชาใด ปริมาณมากน้อยเพียงใด เพื่อประโยชน์ในงานพัฒนาทรัพยากร สารนิเทศของห้องสมุดตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อทราบประเภทของห้องสมุด ศูนย์เอกสาร หน่วยงานทางวิชาการ ในฐานะห้องสมุดผู้ให้ยืม (Lending Library) และทราบปริมาณที่ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมจากหน่วยงานลักษณะดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการกำหนดความสำคัญ ขอบเขตงาน และการติดตามพัฒนาการของหน่วยงานดังกล่าวนั้น เป็นประโยชน์ต่อไปถึงประสิทธิภาพของบริการยืมระหว่างห้องสมุดของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรต่อไป

4. เพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการยืมระหว่างห้องสมุดของฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ให้ฝ่ายบริหารผู้รับผิดชอบงานของหอสมุด คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร พิจารณาใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ดังจะเห็นได้จากแผนภูมิ ข แสดงแผนภูมิการจัดกลุ่มงาน ของงานบริการการค้นคว้าวิจัยของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ว่าขอบเขตของงานบริการการค้นคว้าวิจัยประกอบด้วยกลุ่มงาน 7 กลุ่มงาน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะบริการยืมระหว่างห้องสมุดเพียงบริการเดียว แม้ว่ากลุ่มงานอื่นมีความสำคัญและเกี่ยวเนื่องกับบริการยืมระหว่างห้องสมุด แต่ผู้วิจัยจะยังไม่ศึกษากลุ่มงานอื่น เพราะพบจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานว่าบริการยืมระหว่างห้องสมุดมีปริมาณธุรกรรม (Transactions) เพิ่มมากขึ้นทุกปี แสดงถึงความสำคัญหรือความต้องการในส่วนของการบริการนี้ จึงเลือกทำการศึกษารื่องนี้ก่อน และผู้วิจัยกำหนดให้การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษานำร่องจึงกำหนดศึกษาบริการยืมระหว่างห้องสมุดเพียง 1 ปี เฉพาะปี 2536 เท่านั้น การศึกษาบริการอื่นในช่วงระยะเวลายาวนาน จะได้พิจารณาดำเนินการต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะและนิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ในการวิจัยครั้งนี้มีศัพท์เฉพาะและศัพท์ปฏิบัติการที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เพื่อการเก็บข้อมูลและเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary Loan) คือการที่ห้องสมุดหนึ่ง ยืมทรัพยากรสารสนเทศ เช่น หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารมาตรฐาน เอกสารสิทธิบัตร บทความวารสาร และวัสดุเพื่อการศึกษาอื่นๆ จากอีกห้องสมุดหนึ่ง เพื่อให้ผู้ใช้ของห้องสมุดผู้ยืมได้ใช้ประโยชน์ในการศึกษา การยืมนี้เป็นการยืมตัวเล่มของสื่อสารสนเทศอันเป็นต้นฉบับ และรวมถึงการทำสำเนาแทนต้นฉบับเพื่อให้ยืมด้วย ทั้งนี้ห้องสมุดผู้ยืม และห้องสมุดผู้ให้ยืมต้องไม่เป็นห้องสมุดในหน่วยบริหารเดียวกัน

ห้องสมุดผู้ยืม (Borrowing Library) หมายถึงห้องสมุดที่แสดงความ ต้องการเพื่อยืมสื่อสารสนเทศจากห้องสมุดอื่น ด้วยการติดต่อเป็นลายลักษณ์อักษรตาม แบบฟอร์มซึ่งเป็นที่ยอมรับของห้องสมุดผู้ให้ยืม

ธุรกรรม (Transactions) หมายถึงกระบวนการของบริการยืมระหว่าง ห้องสมุด 1 กระบวนการ มีขั้นตอนเริ่มแรกเมื่อผู้ใช้ห้องสมุดแสดงความจำนงขอใช้ บริการยืมระหว่างห้องสมุดจนเสร็จสิ้นเมื่อผู้ใช้บริการได้รับสำเนาเอกสารที่ต้องการ หรือในกรณีที่มีการยืมตัวเล่ม ขั้นตอนจะเสร็จสิ้นเมื่อบรรณารักษ์บริการสารสนเทศส่งคืน ตัวเล่มไปยังห้องสมุดผู้ให้ยืม

ห้องสมุดผู้ให้ยืม (Lending Library) หมายถึงห้องสมุดที่ให้ห้องสมุด อื่นยืมทรัพยากรสารสนเทศของตน เช่น หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารมาตรฐาน เอกสารสิทธิบัตร บทความวารสาร และวัสดุเพื่อการศึกษาอื่นๆ เพื่อใช้ประโยชน์ใน การศึกษา

รายงานปัญหาพิเศษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (Project) หมายถึง รายงานการศึกษาเฉพาะเรื่องที่นักศึกษาปริญญาตรีหลายหลักสูตรของคณะ

ต่างๆ ในวิทยาเขตขนาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน มีรูปเล่มเป็นหนังสือ และไม่พิมพ์เผยแพร่

สารนิเทศพื้นฐานของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประวัติการจัดตั้ง ปีพ.ศ. 2505 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายจากรัฐบาล โดยคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำโครงการ ที่จะให้มีมหาวิทยาลัยในภาคใต้ขึ้น ตามแผนพัฒนาภาคใต้ ในขั้นต้นคณะกรรมการจัดทำโครงการ คิดกันว่าจะจัดตั้งระดับวิทยาลัยศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (College of Arts and Sciences) ก่อน ต่อไปจึงจะขยายเป็นมหาวิทยาลัย ส่วนสถานที่ตั้งได้สำรวจที่ตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้ ต้องหยุดชะงักลง เพราะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ปี 2506 ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล และมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ชุดใหม่ โดยมีพันเอกถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในขณะนั้นเป็นประธาน คณะกรรมการพัฒนาภาคใต้ ชุดใหม่ดำเนินการเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภาคใต้ต่อเนื่องมา จนถึงปี พ.ศ. 2508 คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการให้มีมหาวิทยาลัยภาคใต้ มีศูนย์กลางที่ตำบลลुरुสมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โดยให้จัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ขึ้นก่อน และมีโครงการจัดตั้งคณะวิชาต่างๆ กระจายตามจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ และให้จัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ.2509 จำนวน 30 ล้านบาท เพื่อดำเนินการ

คณะกรรมการพัฒนาภาคใต้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการก่อตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้ขึ้นในปี พ.ศ. 2508 โดยมีพันเอกถนัด คอมันตร์ เป็นประธานคณะกรรมการ คณะกรรมการฯ เริ่มดำเนินการให้มีการก่อสร้างมหาวิทยาลัยที่ตำบลลुरुสมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในปี พ.ศ. 2509 และ เรียกชื่อมหาวิทยาลัยใหม่นี้ว่า "มหาวิทยาลัยภาคใต้" มีประธานคณะกรรมการฯ ทำหน้าที่เหมือนอธิการบดี ซึ่งในขณะนั้นคือ พันเอกถนัด คอมันตร์ ต่อมาคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า เพื่อให้สถาบันแห่งนี้เป็นศูนย์รวมในด้านจิตใจของประชาชนชาวไทย และเพื่อเป็นศิริมงคลแก่มหาวิทยาลัย จึงนำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขอพระราช

ทานนามให้แก่มหาวิทยาลัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนามชื่อเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2510 ว่า "มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" ตามพระนามฐานันดรศักดิ์ ของ สมเด็จพระบรมราชชนก กรมหลวงสงขลานครินทร์

ปี 2510 มหาวิทยาลัยเปิดรับนักศึกษารุ่นแรก เป็นนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 50 คน โดยใช้อาคารเรียนของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ เป็นที่เรียน ส่วนการก่อสร้างมหาวิทยาลัยที่จังหวัดปัตตานี ยังดำเนินต่อไป และเมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จเป็นบางส่วน ศาสตราจารย์ ดร. สดางค์ มงคลสุข และคณะอาจารย์ใหม่ของมหาวิทยาลัยได้เดินทางไปสำรวจจุดแลการก่อสร้าง และพบว่า บริเวณพื้นที่ดังกล่าวไม่เหมาะสมที่จะสร้างเป็นอาคารของคณะวิศวกรรมศาสตร์ เพราะสภาพพื้นดินเป็นที่ลุ่มและดินมีความอ่อนมาก ไม่สามารถรองรับน้ำหนัก เครื่องจักรหรือรับน้ำหนักอาคารคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่เป็นอาคารใหญ่ ได้ ประกอบกับสถานที่อยู่ติดชายทะเล ความชื้นและไอน้ำจากทะเลจะทำให้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของคณะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโลหะและเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เสื่อมสภาพได้ง่าย คณะสำรวจจึงเห็นว่า ปัตตานีเหมาะที่จะจัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์และคณะทาง ศิลปศาสตร์มากกว่า คณะสำรวจได้พิจารณาหาสถานที่ใหม่เพื่อก่อสร้างคณะวิศวกรรมศาสตร์ และได้รับบริจาคที่ดินจำนวน 690 ไร่ บริเวณตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จากคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้จัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัย

วันที่ 12 มีนาคม 2511 มีพระบรมราชโองการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2511 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2511 เป็นต้นมา และดำเนินการเจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ

สถานภาพปัจจุบัน ถึงปีพ.ศ. 2536 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีสถานศึกษา 5 แห่ง คือ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี โครงการจัดตั้งวิทยาเขตภูเก็ต วิทยาลัยชุมชนสุราษฎร์ธานีและโครงการขยายการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่จังหวัดตรัง

ปีการศึกษา 2536 มหาวิทยาลัยเปิดสอนทั้งหมด 138 สาขาวิชา ใน 12 คณะ 6 หน่วยงาน 83 ภาควิชา มีนักศึกษา ปริญญาตรี รวม 8,327 คน นักศึกษาบัณฑิตศึกษา 880 คน อาจารย์ 1,301 คน และผู้ช่วยวิชาการ (ข้าราชการสาย ข.) 1,057 คน เฉพาะหลักสูตรปริญญาโท เปิดสอน 32 สาขาวิชาจำนวนนักศึกษาปริญญาโท 880 คน เป็นนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ 505 คน วิทยาเขตปัตตานี 375 คน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2537 : 4,18,29,80)

สาขาวิชาที่เปิดสอน 138 สาขาวิชาในปีการศึกษา 2536 มีดังนี้
(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2537: 7-12 ดัดแปลง คัดเลือกเฉพาะสาขาวิชาที่ผู้สอน
ผู้เรียนใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ)

คณะ	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโท
วิทยาเขตหาดใหญ่ 1. บัณฑิตวิทยาลัย 2. วิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหการ วิศวกรรมเหมืองแร่และโลหะวิทยา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ต่อเนื่อง 2 ปี	การจัดการสิ่งแวดล้อม วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา (การขนส่ง) วิศวกรรมเคมี
3. วิทยาศาสตร์	คณิตศาสตร์ เคมี จุลชีววิทยา ชีววิทยา (ชีววิทยา, พฤกษศาสตร์, สัตวศาสตร์) ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์พอลิเมอร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป (คณิตศาสตร์ เคมี, คณิตศาสตร์, ฟิสิกส์, เคมี-ฟิสิกส์, เคมี-ชีววิทยา) วิทยาการคอมพิวเตอร์ สถิติ เทคโนโลยีชีวภาพ	เคมีวิเคราะห์ เคมีศึกษา เคมีอินทรีย์ เคมีเชิงฟิสิกส์ ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ เกษชีววิทยา วิทยาการคอมพิวเตอร์ นิเวศวิทยา

คณะ	ระดับปริญญาตรี	ระดับปริญญาโท
4. วิทยาการจัดการ	บริหารธุรกิจ (การเงิน, การตลาด, การบัญชี, การบริหารงานบุคคล, คอมพิวเตอร์ธุรกิจ, การจัดการโรงแรม, พาณิชยนาวิ) รัฐประศาสนศาสตร์ (การบริหารรัฐกิจ, การบริหารงานและการปกครองท้องถิ่น, ทฤษฎีการบริหารทั่วไป)	บริหารธุรกิจ รัฐประศาสนศาสตร์
5. ทรัพยากรธรรมชาติ	การจัดการศัตรูพืช ปฐพีศาสตร์ พัฒนาการเกษตร พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ เศรษฐศาสตร์เกษตร วาริชศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร	กีฏวิทยา โรคพืชวิทยา พัฒนาการเกษตร พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์
6. เกษศาสตร์	เกษตรศาสตร์	
7. พยาบาลศาสตร์	พยาบาลศาสตร์ พยาบาลศาสตร์(ต่อเนื่อง1 ปี) พยาบาลศาสตร์(ต่อเนื่อง2 ปี)	การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลบิดา มารดา และเด็ก
8. ทันตแพทยศาสตร์	ทันตแพทยศาสตร์	
หมายเหตุ	ยกเว้นสาขาวิชาที่เปิดสอนในคณะแพทยศาสตร์ ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ของฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ เป็นสำคัญ	
ตาราง ก	รายชื่อสาขาวิชาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโทที่เปิดสอนในวิทยาเขต หาดใหญ่	

จำนวนนักศึกษา จำนวนนักศึกษาเฉพาะระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท (บัณฑิตศึกษา) ของคณะต่าง ๆ ในวิทยาเขตหาดใหญ่ รวม 8 คณะที่ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวิสุนทร เป็นปรกติ (ยกเว้นนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ ซึ่งใช้บริการเดียวกันนี้ที่ฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งตั้งอยู่ในอาคารของคณะแพทยศาสตร์ มีดังตารางต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2537: 18)

ตาราง ข จำนวนนักศึกษาปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาของ 8 คณะในวิทยาเขต หาดใหญ่

คณะ	นักศึกษาปริญญาตรี	นักศึกษบัณฑิตศึกษา	รวม
วิศวกรรมศาสตร์	1,133	36	1,169
วิทยาศาสตร์	900	93	993
วิทยาการจัดการ	1,055	194	1,249
ทรัพยากรธรรมชาติ	633	78	711
เภสัชศาสตร์	521	-	521
พยาบาลศาสตร์	588	31	619
ทันตแพทยศาสตร์	217	-	217
บัณฑิตวิทยาลัย	-	63	63
รวม	5,047	495	5,542

จำนวนอาจารย์และนักวิชาการ จำนวนอาจารย์ (อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์) และนักวิชาการ (ข้าราชการสาย ข เฉพาะที่เป็นข้าราชการ) ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ของคณะต่างๆ ในวิทยาเขตหาดใหญ่รวม 14 หน่วยงาน ที่ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เป็นปรกติ (ยกเว้นอาจารย์และนักวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ที่ให้บริการเดียวกันนี้ที่ฝ่ายหอสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งตั้งอยู่ในอาคารของคณะแพทยศาสตร์) มีดังตารางต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2537 : 39-41, 69):

คณะ	อาจารย์	นักวิชาการ	รวม
วิศวกรรมศาสตร์	113	27	140
วิทยาศาสตร์	236	40	276
วิทยาการจัดการ	73	7	80
ทรัพยากรธรรมชาติ	100	31	131
เภสัชศาสตร์	66	13	79
พยาบาลศาสตร์	107	7	114
ทันตแพทยศาสตร์	82	24	106
บัณฑิตวิทยาลัย	-	3	3
สำนักงานอธิการบดีวิทยาเขตหาดใหญ่	-	67	67
ศูนย์คอมพิวเตอร์	-	17	17
สำนักวิจัยและพัฒนา	-	10	10
สำนักวิทยบริการ	-	22	22
โครงการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม	6	3	9
โครงการจัดตั้งคณะ อุตสาหกรรมเกษตร	2	1	3
รวม	785	272	1,057

ตาราง ค จำนวนอาจารย์และนักวิชาการของ 14 หน่วยงานในวิทยาเขตหาดใหญ่

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแบบฟอร์มการออกรายการยืมระหว่างห้องสมุด ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่ใช้ในบริการยืมระหว่างห้องสมุดของงานบริการการค้นคว้าวิจัย ในฐานะห้องสมุดผู้ยืม แบบฟอร์มนี้มี 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นแบบการออกรายการยืมระหว่างห้องสมุดที่ชมรมห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาร่วมกันคิดขึ้น เพื่อใช้สำหรับการยืมระหว่างห้องสมุดภายในประเทศ

แบบที่ 2 เป็นแบบการออกรายการยืมระหว่างห้องสมุดที่ใช้สำหรับการยืมเอกสารจากห้องสมุดต่างๆ ในประเทศออสเตรเลีย

แบบที่ 3 เป็นแบบการออกรายการยืมระหว่างห้องสมุด ที่งานบริการการค้นคว้าวิจัยจัดทำขึ้น เพื่อใช้สำหรับการยืมระหว่างห้องสมุดกรณีเร่งด่วนทางโทรสาร ที่ผู้ใช้บริการต้องการเอกสารเร็วกว่าเวลาปกติ

แบบการออกรายการทั้ง 3 แบบ มีการจัดเก็บที่งานบริการการค้นคว้าวิจัยเรียงลำดับก่อนหลังของการให้บริการตลอดปี (มกราคม-ธันวาคม) แล้วจัดแยกไว้เป็นปีๆ แบบการออกรายการยืมระหว่างห้องสมุดปี พ.ศ. 2536 เพียงปีเดียวที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และเป็นการแจกจ่ายโดยครบถ้วน

ตัวอย่างแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบที่ 1

เลขที่..... แบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุด Interlibrary Loan Request			
ห้างสมุดผู้ยืม Borrowing library ฝ่ายหอสมุดกลางห้อง อรรถการวิเศษ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จ. สงขลา 90112 โทร. (074) 211030-49 ต่อ 2924 โทรสาร (074) 211605 E-mail : cratcha@rabee.psu.ac.th	วันกำหนดส่ง Date due ยืมจนถึงวันที่ Renewed to	ห้างสมุดผู้ให้ยืม Lending library D เก็บที่งาน บริการภาคพื้นทวีปวิจัย	ลงชื่อ..... ผู้ให้ยืม Lender
ชื่อผู้แต่ง/ชื่อบทความ Author(s)/Title of the article			
ชื่อหนังสือ/ชื่อวารสาร พร้อมรายละเอียดทางบรรณานุกรม และเลขเรียกหนังสือ (ถ้ามี) Title of the book/periodical including bibliographic details and call no. (if any)			
☐ ยืมฉบับจริง Borrow original ☐ ถ่ายสำเนาเอกสาร ส่งไปทาง ☐ ไปรษณีย์ธรรมดา ☐ EMS ส่งกลับทาง ☐ ไปรษณีย์ธรรมดา ☐ ไปรษณีย์ด่วน ☐ EMS ☐ ไปรษณีย์เอก (DPE) ☐ โทรสาร ☐ ไปรษณีย์เอก (DPE) ☐ โทรสาร ☐ อื่นๆ..... ☐ อื่นๆ.....			
ผู้ต้องการ Requester ระดับปริญญา ☐ ปริญญาตรี Undergraduate Student ☐ ปริญญาโท Graduate Student ชั้นปีที่..... คณะวิชา..... คณะ..... Class Department Faculty	ตำแหน่ง Position (นางวิรัตน์ จินตวงค์) หัวหน้างาน งานบริการภาคพื้นทวีปวิจัย Information Service Librarian (Mrs. Ratchareksom Chintawong)	บรรณารักษ์ผู้ยืม..... วันที่..... (นางวิรัตน์ จินตวงค์) หัวหน้างาน งานบริการภาคพื้นทวีปวิจัย Information Service Librarian (Mrs. Ratchareksom Chintawong)	วันที่..... Date
ผู้รับหนังสือ Picked up by		วันที่..... Date	

ตัวอย่างแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบที่ 2

Date..... Not wanted after Call No. AUTHOR or periodical title, volume, year and pages → TITLE with author for periodical articles, include edition, place, publisher and date for monographs VERIFIED IN OR SOURCE OF REFERENCE: (AUTHORISED OFFICER) SPECIAL REQUIREMENTS:	INTER-LIBRARY LOAN REQUEST AACOBS approved from Requester requires ☐ Copy for retention ☐ Loan ☐ Location ☐ Overseas location ☐ This edition only	Borrower's name LAA VOUCHER No.: REPORTS SENT ☐ Return mail ☐ Rail ☐ Van ☐ Courier ☐ Air freight Date sent / / Date due / / ☐ For use in library only NOT SENT ☐ Not for loan ☐ Cannot identify ☐ Not held ☐ On order ☐ In use ☐ Reserved for you ☐ Reapply / / ☐ Voucher returned SUGGESTED LOCATIONS / REMARKS RECORDS Rec'd By Rec'd ☐ Van ☐ Reg./Cert. mail ☐ Rail ☐ Courier ☐ Air freight RENEWALS Request sent Extn granted to COPYING DETAILS DATE COPY MADE / / DATE OF DECLARATION / /
--	---	--

บริการด่วนที่สุด
แบบกรอกรายการขอใช้บริการระหว่างห้องสมุด
วันที่.....

ห้องสมุดผู้ให้บริการ ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวิสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา 90112 โทรสาร (074) 211805 โทร. (074) 211030-49 ต่อ 2924 E-mail : cratcha@ratree.psu.ac.th.	ข้อความพิเศษ
--	--------------

เรื่อง ขอใช้บริการ () ถ่ายสำเนาเอกสาร () อีเมลหนังสือฉบับจริง () รวบรวมบรรณานุกรม () อื่นๆ.....
 เรียน

ที่อยู่.....

โทรสาร.....

เนื่องจากผู้ให้บริการ ชื่อ.....ตำแหน่ง.....
 กำลังศึกษาระดับปริญญา () ตรี () โท ชั้นปีที่.....ภาควิชา.....คณะ.....
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความประสงค์ขอใช้บริการ () ถ่ายสำเนาเอกสาร () อีเมลหนังสือฉบับจริง () รวบรวมบรรณานุกรม
 () อื่นๆ.....จากหน่วยงานของท่าน เป็นการด่วน เพื่อให้ทันเวลาที่จำเป็นต้องใช้ศึกษาค้นคว้า
 คือกภายในวันที่.....จึงมีรายการที่ต้องการดังนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ให้บริการแบบด่วนด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

() นางรัชนิกร จินดวงศ์ () นางสาวอุไร ไปร้อยัน
 หัวหน้างาน บรรณารักษ์
 งานบริการการค้นคว้าวิจัย

ตัวอย่างแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบที่ 3

นอกจากนี้ยังใช้เครื่องมือประกอบอีกอย่างหนึ่งคือ บัญชีคำมัดจำบริการระหว่างห้องสมุด ซึ่งนอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับลงบันทึกคำมัดจำรายบุคคลแล้วยังใช้เป็นเครื่องมือในการทวงถาม กรณีที่มีผู้ใช้บริการมาทวงถามจะใช้ตรวจสอบว่าเอกสารที่ขอยืม ใช้เวลานานเกิน 2 สัปดาห์หรือไม่ ซึ่งเป็นเกณฑ์เวลาปกติสำหรับ

การยืมระหว่างห้องสมุดด้วยวิธีขอยืมสำเนาจากห้องสมุดในภูมิภาคอื่นๆ ส่วนในภาคใต้ มีเกณฑ์ในการยืม คือ 3 วัน ถึง 1 สัปดาห์ และห้องสมุดในต่างประเทศจะเป็น 3 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน 15 วัน ถ้าเกินจะใช้สำเนาแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบที่ 1 คือสี่เหลี่ยมซึ่งมีคำว่าใบทวง และได้เรียงตามวันที่ขอยืมไว้ แล้วส่งไปทวงเอกสารที่ขอยืมระหว่างห้องสมุด และก่อนส่งไปจะถ่ายสำเนาไว้ 1 แผ่น แทนที่แผ่นสี่เหลี่ยมที่ส่งไปทวงถามในแฟ้มเรียงตามวันที่ จะได้ทราบว่าได้ทวงไปกี่ครั้งแล้ว ส่วนแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบที่ 2 และ 3 จะใช้วิธีถ่ายสำเนาเอกสารไว้ 1 แผ่น แล้วลงบันทึกทวงถาม ก่อนส่งไปทวง

ตัวอย่างแบบฟอร์มบัญชีค่ามัดจำบริการระหว่างห้องสมุด

วัน/เดือน/ปี	รายการ						ขอไปที่	ค่ามัดจำ	ค่าใช้จ่าย	หมายเหตุ ผู้รับเงินคืน
	จำนวน		รวม	จำนวน คำตอบ		มี ไม่ ตอบ				
	ถ่าย สำ เนา	ยืม ฉบับ จริง		มี	ไม่ มี					

แบบฟอร์มนี้เป็นบัญชีรายวันแยกเฉพาะบุคคล ซึ่งจัดเรียงตามรายชื่อผู้ใช้บริการ ใช้สำหรับคำนวณค่าบริการระหว่างห้องสมุดอื่นๆ ด้วย นอกจากบริการยืมระหว่างห้องสมุดแล้ว เช่น บริการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูลสำเร็จรูป (CD-ROM) บริการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูลในต่างประเทศ ฯลฯ

ส่วนแบบ กรอกรายการที่ห้องสมุดอื่นๆ ขอใช้บริการยืมระหว่างห้อง
 สมุดมายังหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ซึ่งจะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ด้วยนั้น ส่วน
 ใหญ่แล้วมีรูปแบบใกล้เคียงกับแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบที่ 1 แต่ก็มี
 ห้องสมุดบางแห่ง ได้กำหนดแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดขึ้นใช้เองตามวัตถุประสงค์
 ประสงค์ของห้องสมุดแต่ละแห่งด้วย อย่างไรก็ตามข้อมูลส่วนใหญ่ยังคงเป็นเช่นเดียวกับ
 แบบกรอกรายการแบบที่ 1 ซึ่งจะขอแสดงตัวอย่างไว้ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

THAILAND INSTITUTE OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL RESEARCH
 THAI NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE
 Bang Khen, Bangkok
 THAILAND

INTERLIBRARY SERVICE REQUEST

Ref. No. 86113

To: หน่วยงาน

หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตหาดใหญ่
 สงขลา

Date November 3, 1993
Photoduplication Service

Microfilm Photoprint

Other

Author (s): Počar K. et al.

Title: Evaluation of nutritive value of water hyacinth in wilted and silage.

Periodical Title, Volume, Number, Date and Pages:

Indian Journal of Animal Sciences. 61(4), 1991: 452-454.

ANIMAL SCIENCE

Shipping Instruction:

To: Thai National Documentation Centre
 Bang Khen, Bangkok, Thailand.

Billing Instruction:

Invoice to Accountant, Thailand Institute of Scientific and
 Technological Research, Bang Khen, Bangkok, Thailand.

Other Instruction:

Signed: R. Prachant

ตัวอย่างที่ 2

LIBRARY PHOTODUPLICATION ORDER FORM Req. by AIT Library for PDII

Requester's R-93-273 Supplier's **A**
Order No. _____ Order No. _____

Date of request: June 21, 1993

Call No. LIBRARY & REGIONAL DOCUMENTATION CENTER
ASIAN INSTITUTE OF TECHNOLOGY
P.O. BOX 2754
BANGKOK, THAILAND 10501
Attn: Reference Section

Author (or Periodical title, vol. and year)
Title: Scientia Horticulture, Vol.16, no.2, 1982, pp.125-130.
HORTICULTURE

Title (with author and pages for periodical articles) (incl. edition, place and date)
Sotiriadis, Paris K. et al. "Vitamin retention during storage of processed ..."
 Any edition

Verified in (or Source of reference)

Request microfilm photoprint Other Remarks:

Khun Ratchaneekorn Chintawong
Information Service Librarian
Prince of Songkla University
Haadyai Campus
P.O. Box 13, Kho Hong
Haadyai, Songkla 90112
9/7/93

NOTE: This material is requested in accordance with the A.L.A. recommendations concerning the photocopying of copyrighted materials.

ORDER AUTHORIZED BY: *[Signature]* Reference Librarian

REPORTS:
NOT SENT BECAUSE:
 Not owned by Library
 File is incomplete
 In use
 Hold Placed
 Request again
 Publication not yet received
 Please verify your reference
 Other:
 Suggest you request of

Estimated Cost of Microfilm _____
Photoprint _____
Please pay in advance
Please do not pay in advance

Please send cost estimate for:
 microfilm photoprint
Go ahead with the order if it does not exceed: \$ _____
Special instructions:
[Handwritten notes]

ตัวอย่างที่ 3

27-10-93 10:24 TTAG 662 216-8800 NO. 412 PD01/001
DD/MM/YY: 27/10/93

USER NAME: (Mr./Ms.) Winlux USER ID: GSS

From: Technical Information Access Center
6th Floor, Vidyabhatana Building 602,
Soi Chulalongkorn 12, Phya Thai Rd;
Patumwan Bangkok THAILAND 10330.

Title of book or Periodical: Journal - of - Psychology. (BIRTH)

Year: Jan 1983 Volume: 113 Part: 1 Pages Required: 17-23

Author and/or Title of Article: Mullis, Ronald-L.; Bornhoeft, Doris-M.
Sex-Role Orientation and Cognitive Functioning in Young Children

Source of reference

Request: microfilm photoprint other

To: *[Handwritten address]*
อ.อ.

ORDER AUTHORIZED BY: *[Signature]*

NOTE: This material is requested in accordance with the A.L.A. recommendations concerning the photocopying of copyrighted materials.

REPORTS:
NOT SENT BECAUSE:
 Not owned by Library
 File is incomplete
 In use
 Hold Placed
 Request again
 Publication not yet received
 Please verify your reference
 Other:
 Suggest you request of

Estimated Cost of Microfilm _____
Photoprint _____
Please pay in advance
Please do not pay in advance

Please send cost estimate for:
 microfilm photoprint
Go ahead with the order if it does not exceed: \$ _____
Special instructions:

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีแจกแจงโดยครบถ้วนเป็นความถี่ (Frequency) แล้วคิดเป็นร้อยละ (Percentage) ตามหัวข้อต่างๆ ที่น่าสนใจ และคาดว่าจะได้ประโยชน์ในการทำความเข้าใจธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่มีข้อมูลปริมาณมาก และสลับซับซ้อนเกินกว่าจะเข้าใจได้อย่างถูกต้อง เพียงตรง และครบถ้วน โดยใช้ความรู้สึกหรือสามัญสำนึก (Common sense) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบตาราง และแผนภูมิ พร้อมข้อความสรุป

ตอนที่ 1 ห้องสมุดยืม (Lending Library) และห้องสมุดผู้ให้ยืม (Lending Library). นำเสนอผลการวิเคราะห์ และการอภิปรายผลธุรกรรมการยืมและให้ยืมทั้งหมด และจำแนกประเภทการยืมจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่ขอยืม รายชื่อห้องสมุดที่ขอยืมจำแนกเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะ พร้อมปริมาณธุรกรรมการยืมประเภทของผู้ใช้บริการซึ่งระหว่างห้องสมุดจำแนกเป็นประเภทและหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 เอกสาร (Documents). นำเสนอผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลประเภทของเอกสารที่ขอยืมและให้ยืม ภาษาของเอกสารที่ยืมและให้ยืม สาขาวิชาของเอกสารที่ยืมและให้ยืม อายุของวารสารที่ยืมและให้ยืม สาขาวิชาของวารสารที่ยืมและให้ยืม วารสารที่ยืมและให้ยืม จำแนกตามประเภทของผู้ใช้บริการ

ตอนที่ 3 วิธีการดำเนินงานบริการยืม. นำเสนอผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลธุรกรรมที่ยืมได้และยืมไม่ได้ สาเหตุของการยืมที่ไม่ได้เอกสาร เวลาเฉลี่ยของการได้รับเอกสารต่อธุรกรรม ช่องทางการติดต่อขอยืมและให้ยืม การรับและส่งเอกสารคืน

บทที่ 3

การวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ นำเสนอเป็นตาราง และแผนภูมิพร้อมการ อภิปรายผลการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ :

ตอนที่ 1 ห้องสมุดผู้ยืม (Borrowing Library) และห้องสมุดผู้ให้ยืม (Lending Library). นำเสนอผลการวิเคราะห์ และการอภิปรายผลธุรกรรมการยืมและให้ยืมทั้งหมด และจำแนกปริมาณการยืมจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่ขอยืม รายชื่อห้องสมุดที่ขอยืมจำแนกเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะ พร้อมปริมาณธุรกรรมการยืมประเภทของผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดจำแนกเป็น ประเภทและหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 เอกสาร (Documents). นำเสนอผลการวิเคราะห์และ อภิปรายผลประเภทของเอกสารที่ขอยืมและให้ยืม ภาษาของเอกสารที่ยืมและให้ยืม สาขาวิชาของเอกสารที่ยืมและให้ยืม อายุของวารสารที่ยืมและให้ยืม สาขาวิชาของวารสารที่ยืมและให้ยืม วารสารที่ยืมและให้ยืม จำแนกตามประเภทของผู้ใช้บริการ

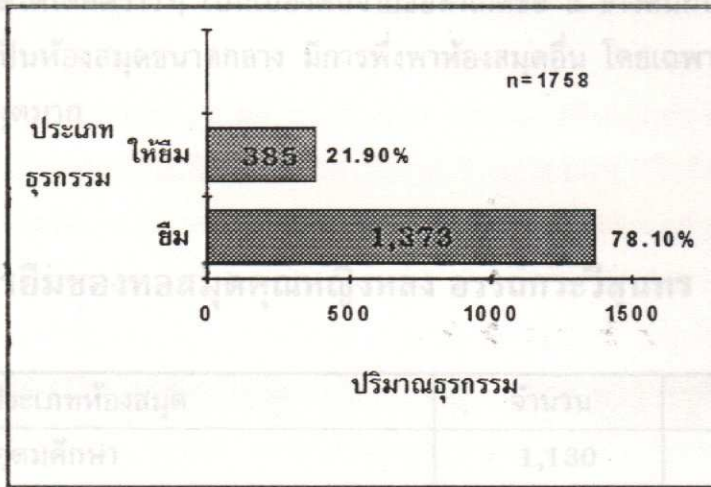
ตอนที่ 3 วิธีการดำเนินงานบริการยืม. นำเสนอผลการวิเคราะห์ และอภิปรายผลธุรกรรมที่ยืมได้และยืมไม่ได้ สาเหตุของการยืมที่ไม่ได้เอกสาร เวลาเฉลี่ยของการได้รับเอกสารต่อธุรกรรม ช่องทางการติดต่อขอยืมและให้ยืม การรับและ ส่งเอกสารคืน

การยืมระหว่างห้องสมุดในสหรัฐเป็นจริงกับข้อสังเกตต่อไปนี้คือ :

1. ห้องสมุดขนาดเล็ก และขนาดกลางจะได้รับธุรกรรมการยืมเกือบทั้งหมดของคำขอ
2. ห้องสมุดขนาดใหญ่มาก (large libraries) โดยเฉพาะห้องสมุดเพื่อ การวิจัย (research libraries) จะมีธุรกรรมการยืม-การให้ยืม

ตอนที่ 1 ห้องสมุดผู้ยืมและห้องสมุดผู้ให้ยืม

1. ปริมาณธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดทั้งหมด

แผนภูมิที่ 1 ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

แผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่าจากจำนวนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดทั้งหมดที่ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งรวมทั้งสิ้น 1,758 ธุรกรรม เป็นธุรกรรมการยืม 1,373 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.10 และธุรกรรมการให้ยืม 385 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 21.90

อภิปรายผล เปรียบเทียบธุรกรรมการยืม ให้ยืมจากตัวเลขจะเห็นว่าหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรพึ่งพาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอื่นมากเป็นประมาณ 3.5 เท่า ของการให้ห้องสมุดอื่นพึ่งพาในบริการยืมระหว่างห้องสมุด ปริมาณการยืม-การให้ยืมในบริการยืมระหว่างห้องสมุดจะเป็นตัวชี้หลักแสดงขนาดของห้องสมุด นโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ และความยุติธรรมของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน William A. Katz (1992 : V. 2, p. 185-186) กล่าวว่า การยืมระหว่างห้องสมุดในสหรัฐเป็นจริงกับข้อสังเกตต่อไปนี้คือ :

1. ห้องสมุดขนาดเล็ก และขนาดกลางจะได้รับธุรกรรมการยืมเกือบทั้งหมดของคำขอ
2. ห้องสมุดขนาดใหญ่มาก (large libraries) โดยเฉพาะห้องสมุดเพื่อการวิจัย(research libraries) จะมีธุรกรรมการยืม-การให้ยืม

ระหว่างกันจำนวนน้อย แต่มีแนวโน้มให้ห้องสมุดขนาดกลางและขนาดเล็กพึ่งพามากกว่า

การยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ซึ่งยังไม่อาจกำหนดได้ว่าเป็นห้องสมุดขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ เพราะยังไม่มี การกำหนดตัวชี้ (Indicator) บ่งบอกขนาดของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ในประเทศไทยขณะนี้ แต่อาจจัดขนาดได้โดยคร่าว ๆ เป็นเบื้องต้นจากข้อสังเกตข้อ 2 ข้างต้นกับข้อมูลตามแผนภูมิที่ 1 ว่าเป็นห้องสมุดขนาดกลาง มีการพึ่งพาห้องสมุดอื่น โดยเฉพาะในบริการยืมระหว่างห้องสมุดมาก

2. ธุรกรรมการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ประเภทห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	1,130	82.30
ห้องสมุดเฉพาะ	192	13.98
หอสมุดแห่งชาติ (หอจดหมายเหตุแห่งชาติ)	25	1.82
ศูนย์บริการสารนิเทศ	26	1.90
รวม	1,373	100.00

ตารางที่ 1 ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการขอยืมจากห้องสมุดอื่น ของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด

ประเภทห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	376	97.66
ห้องสมุดเฉพาะ	8	2.08
ศูนย์บริการสารนิเทศ	1	0.26
รวม	385	100.00

ตารางที่ 2 ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุด คุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดอื่นยืมจำแนกตามประเภทของห้องสมุด

ตารางที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรยิมและให้ยืมเป็นธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามากกว่าห้องสมุดประเภทอื่น คือขอยืมจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 1,130 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 82.30 ในขณะที่ยืมจากห้องสมุดประเภทอื่น คือห้องสมุดเฉพาะจำนวน 192 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 13.98 ยืมจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ซึ่งจัดประเภทเป็นหอสมุดแห่งชาติจำนวน 25 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 1.82 และยืมจากศูนย์บริการสารนิเทศ คือศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (Technical Information Access Center, TIAC) ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลาง รับคำขอจากห้องสมุดแห่งหนึ่งในบริการยืมระหว่างห้องสมุด แล้วดำเนินการติดต่อขอยืมจากห้องสมุดแห่งอื่นให้ตามคำขอนั้น โดยศูนย์ฯไม่มีทรัพยากรสารนิเทศเป็นของตนเอง จึงจัดแยกออกมาเป็นอีกประเภทหนึ่งของห้องสมุด มีปริมาณธุรกรรมที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรขอรับบริการผ่านตัวกลางนี้ 26 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.90 และในฐานะเป็นห้องสมุดผู้ให้ยืมหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้บริการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นห้องสมุดประเภทเดียวกันจำนวนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ การให้บริการห้องสมุดประเภทอื่น คือให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษายืมจำนวน 376 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 97.66 ให้ห้องสมุดเฉพาะยืม 8 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.08 และให้ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยียืม 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.26

อภิปรายผล หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ซึ่งเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาระดับห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดประเภทเดียวกันมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมการยืม หรือการให้ยืม ทั้งนี้คงอธิบายได้ว่าเพราะห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันเป็นห้องสมุดประเภทที่พัฒนาหรือก้าวหน้าที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดประเภทอื่นๆ ในประเทศ คือมีขนาดใหญ่กว่า มีบุคลากรของห้องสมุดมากกว่า และมีการจัดองค์กรงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดให้เป็นบริการปรกติของห้องสมุด โดยมีบุคลากรรับผิดชอบงานนี้ และปรากฏงานนี้ในแผนภูมิการจัดองค์กรของห้องสมุด (Organization chart) มากกว่าห้องสมุดประเภทอื่น การยืมระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงดำเนินงานเป็นระบบมากกว่าบริการเดียวกันนี้ในห้องสมุดประเภทอื่น ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของศิริพร สุวรรณะ (2534 : 197) ซึ่งพบว่าแหล่งที่ผู้ใช้ห้องสมุดของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ คือ สำนักบรรณสารการพัฒนา ขอรับบริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด คือห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่ ห้องสมุดของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยอื่นๆ นับด้วยจำนวนธุรกรรมเป็น 729 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 57.27 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,273 ธุรกรรม

3. ธุรกรรมการให้ยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ห้องสมุด	ปริมาณธุรกรรม	ร้อยละ
1. หอสมุด ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้	131	34.03
2. สำนักหอสมุด ม.เชียงใหม่	47	12.21
3. หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ ม.ขอนแก่น	33	8.57
4. ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	27	7.01
5. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ม.มหิดล	23	5.97
6. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ม.เชียงใหม่	19	4.94
7. สำนักห้องสมุดและบรรณสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี	18	4.68
8. ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ ม.มหิดล	11	2.86
9. ห้องสมุดและศูนย์เอกสารภูมิภาค สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย	11	2.86
10. ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้	10	2.60
11. ห้องสมุดสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล	10	2.60
12. สำนักหอสมุด ม.เกษตรศาสตร์	9	2.34
13. สำนักบรรณสารสนเทศ ม.สุโขทัยธรรมาธิราช	7	1.81
14. ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ฯ	7	1.81
15. หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง ม.ศิลปากร	4	1.04
16. หอสมุดกลาง สำนักวิทย บริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	0.78
17. สำนักหอสมุด ม.รามคำแหง	2	0.52
18. ห้องสมุดสถาบันวิจัยโภชนาการ ม.มหิดล	2	0.52
19. ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC)	1	0.25
20. ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ ม.เชียงใหม่	1	0.25
21. ห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ ม.ขอนแก่น	1	0.25
22. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	1	0.25
23. ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ ม.ขอนแก่น	1	0.25
24. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ ม.ขอนแก่น	1	0.25
25. ห้องสมุดโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก	1	0.25
26. ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ม.มหิดล	1	0.25
27. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ม.มหิดล	1	0.25
28. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	0.25
29. ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	0.25
รวมทั้งสิ้น	385	100.00

ตารางที่ 3 รายชื่อห้องสมุด และจำนวนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุด ที่ขอยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ตารางที่ 3 แสดงให้ทราบว่าหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้ หอสมุดอื่นจำนวน 29 แห่งยืมเอกสารในบริการยืมระหว่างห้องสมุด เมื่อเรียงลำดับ ปริมาณ ธุรกรรมมากที่สุดถึงน้อยที่สุดที่ห้องสมุดต่างๆ ขอยืมจากหอสมุดคุณหญิง หลงฯ แล้ว จะพบว่าห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น คือหอสมุดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลามีปริมาณธุรกรรมการ ยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ มากที่สุด จำนวน 131 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 34.03 รองลงมาเป็นสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 47 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.21 หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นยืมมากเป็นอันดับสาม จำนวน 33 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.51 อันดับสี่เป็นห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีธุรกรรมการยืมจำนวน 27 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 7.01 และอันดับห้าคือห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล มีปริมาณการยืม 23 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.97 อันดับที่ 19 มีปริมาณยืมน้อยที่สุด 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.25 มีด้วยกัน 11 ห้องสมุด

ห้องสมุดที่ขอยืมเอกสารในบริการยืมระหว่างห้องสมุด จากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จำนวน 29 แห่งนั้น เกือบทั้งหมด คือ 26 แห่ง จาก 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 89.66 เป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา อีก 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.34 เป็นห้องสมุดเฉพาะ 2 แห่ง ห้องสมุดเฉพาะ 2 แห่งคือ ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กับห้องสมุดโรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก มีปริมาณการขอยืมรวมกันเพียง 8 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.06 ส่วนศูนย์บริการสารนิเทศ คือศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (Technical Information Access Center, TIAC) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ซึ่งมีปริมาณขอยืมเพียง 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.25

อภิปราย ตารางที่ 3 เป็นตารางขยายความตารางที่ 2 แสดงรายชื่อ ห้องสมุดที่ขอยืมเอกสาร จากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร และ ปริมาณธุรกรรมการยืม พิจารณารายชื่อจากตารางที่ 3 ช่วยให้เข้าใจลักษณะงาน ของบริการยืมระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทยได้อีกมุมหนึ่งคือด้าน การบริหารบริการยืมระหว่างห้องสมุด ซึ่งพบว่าในจำนวน 26 สถาบันอุดมศึกษาที่ขอ ยืมเอกสารจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำนวนเกินกึ่งหนึ่งคือ 14 แห่งเป็นห้องสมุด คณะ / ห้องสมุดสถาบัน (Departmental libraries) ของสถาบันอุดมศึกษา อีก 10 แห่งเป็นห้องสมุดกลาง และอีก 2 แห่งเป็นห้องสมุดวิทยาเขตของสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดคณะ, ห้องสมุดสถาบัน (ห้องสมุดของศูนย์ สำนัก สถาบัน สังกัดสถาบัน

อุดมศึกษา), และห้องสมุดวิทยาเขต ของสถาบันอุดมศึกษา (ของรัฐ) จึงมีอิสระในการดำเนินการระดับหนึ่ง แสดงออกด้วยอัตตาธิปไตย (autonomous) ในการดำเนินการบริการยืมระหว่างห้องสมุดในการศึกษาครั้งนี้ แม้ว่าห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 6 ใน 10 แห่ง คือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรจะมีการบริหารห้องสมุดของมหาวิทยาลัยระบบศูนย์รวม (Centralization) คาดหวังว่าห้องสมุดกลางของสถาบันอุดมศึกษาจะดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในหน้าที่ไปจากห้องสมุดกลางทั้งหมด แต่พบว่าคงมีเงื่อนไขมากประการที่ทำให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทยดำเนินการตามหลักการดังกล่าวไม่ได้ทั้งหมด แม้ว่ามาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529 ได้เสนอโครงสร้างและการบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไว้ในข้อ 1.6 ความว่า "ห้องสมุดมหาวิทยาลัยอาจมีห้องสมุดแห่งเดียว หรืออาจมีห้องสมุดกลางและห้องสมุดสาขา ระบบบริหารงานห้องสมุดควรเป็นระบบรวมอำนาจบริหาร (Centralization)" ก็ตาม เงื่อนไขที่กล่าวควรเป็นที่ขนาดของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีขนาดใหญ่และใหญ่มาก จึงมีวิทยาเขต คณะ หน่วยงานระดับคณะตั้งอยู่ห่างไกลกัน ไกลจากห้องสมุดกลางของสถาบัน เป็นเงื่อนไขทางสภาพภูมิศาสตร์ที่ทำให้มีการบริหารงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยระบบศูนย์รวมไม่กระชับและเต็มรูปแบบ เงื่อนไขอีกประการหนึ่งน่าจะเป็นที่พัฒนาการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งเริ่มมีห้องสมุดคณะมาก่อนเป็นเวลายาวนาน ก่อนจะมีห้องสมุดกลาง และมีการบริหารแบบศูนย์รวม เงื่อนไขสองประการดังกล่าวน่าจะเป็นเงื่อนไขสำคัญ มีผลให้การดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดสะท้อนการดำเนินงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทยเป็นระบบกระจายอำนาจ (Decentralization) ข้อสังเกตนี้อาจเป็นประโยชน์ในการกำหนดแผนงานหรือระเบียบการยืมระหว่างห้องสมุดระดับชาติ ระดับภาคีห้องสมุดต่อไป สรุปเป็นข้อสังเกต คือห้องสมุดคณะ ห้องสมุดสาขาของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาระดับห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีส่วนในการยืมระหว่างห้องสมุดอย่างกว้างขวาง แต่มีธุรกรรมการยืมน้อยกว่าห้องสมุดกลาง

4. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอรับบริการการยืม

ชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่ห้องสมุดสังกัด	ปริมาณธุรกรรม	ร้อยละ
1. มหาวิทยาลัยมหิดล	229	20.26
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	209	18.49
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	203	17.96
4. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	203	17.96
5. สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย	112	9.91
6. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	46	4.15
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า	47	4.07
8. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	42	3.71
9. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	15	1.32
10. มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์	4	0.35
11. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้	2	0.17
12. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2	0.17
13. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2	0.17
14. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา	1	0.09
15. National University Of Singapore	1	0.09
16. Pertanian Universiti, Malaysia	1	0.09
17. Sains Malaysia Universiti	3	0.25
18. Universiti Kebangsaan, Malaysia	7	0.61
19. University Of Newcastle, Australia	1	0.09
รวม	1,130	100.00

ตารางที่ 4 รายชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรขอ
รับบริการการยืมระหว่างห้องสมุด

ตารางที่ 4 เสนอรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่ห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดแก่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร รวม 19 สถาบัน เป็นปริมาณธุรกรรม การให้ยืมรวมกัน 1,130 ธุรกรรม โดยหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ได้ใช้บริการการยืมระหว่างห้องสมุดจากห้องสมุดสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นปริมาณมากที่สุด จำนวน 229 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.26 รองลงมาเป็นห้องสมุดสังกัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 209 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 18.49 อันดับสามเป็นห้องสมุดสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน

203 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.96 และห้องสมุดสังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 203 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.96 อันดับห้าเป็นห้องสมุดและศูนย์เอกสารของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย จำนวน 112 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.91 อันดับหกถึงสิบเก้ามีปริมาณธุรกรรมน้อยโดยมีพิสัยระหว่าง 47 ถึง 1 ปริมาณธุรกรรมน้อยที่สุดคือ 1 ธุรกรรม ซึ่งหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ได้รับจากห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 สถาบัน ทั้งสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศ

อภิปรายผล ห้องสมุดสังกัดสถาบันอุดมศึกษาไทยรวม 5 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ให้บริการการยืมระหว่างห้องสมุดกับหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร รวมกันถึง 956 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 84.60 ยกเว้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกนั้นรวม 4 สถาบัน ได้ชื่อว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลาง ซึ่งมีทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมาก และเป็นสถาบันอุดมศึกษาเก่าแก่มียุทธศาสตร์มานาน ในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายห้องสมุดส่วนภูมิภาค (Provincial University Libraries Network) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดร่วมกัน ซึ่งมีชื่อในตารางที่ 3 จำนวน 4 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ห้องสมุดของ 4 สถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว มีส่วนให้บริการการยืมระหว่างห้องสมุดกับหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร รวมกันจำนวน 251 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 22.21 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร พิจารณาเฉพาะบริการยืมระหว่างห้องสมุด และเฉพาะกรณีของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ผู้วิจัยอาจตั้งข้อสังเกตเรื่องประสิทธิภาพของเครือข่ายว่าอยู่ระดับต่ำ เพราะแท้จริงการไหลของสารสนเทศ (Information flow) ไม่อาจจำกัดขอบเขตด้วยสภาพภูมิศาสตร์เป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ภายในประเทศ และต่างประเทศ แหล่งสารสนเทศที่ตรวจสอบได้ว่าอยู่ ณ ห้องสมุดใด ห้องสมุดที่ต้องการยืมจะติดต่อขอยืม โดยมีเกณฑ์พิจารณาแต่น้อย คือความเร็วในการได้รับคำตอบ ค่าใช้จ่ายที่ยุติธรรม โดยไม่พิจารณาสภาพภูมิศาสตร์อันเป็นที่ตั้งของแหล่งที่ขอยืม หรือการเป็นสมาชิกของภาคีห้องสมุด (Consortia) ใดๆ พิจารณาได้จากชื่อสถาบันอุดมศึกษา 5 แห่ง ในมาเลเซีย สิงคโปร์ และออสเตรเลีย ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ติดต่อขอยืมเอกสาร

5. ห้องสมุดเฉพาะที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอรับบริการการยืม

ตารางที่ 5 เสนอรายชื่อสถาบันที่ห้องสมุดของสถาบันนั้นๆ ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดกับหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร รวม 23 สถาบัน เป็นปริมาณ ธุรกรรมรวมกัน 192 ธุรกรรม โดยมีกองสนเทศวทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงอุตสาหกรรม ให้บริการการยืมกับหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มากที่สุด จำนวน 74 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 38.54 รองลงมาคือศูนย์เอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย จำนวน 48 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 25.00 อีก 21 สถาบัน มีปริมาณธุรกรรมการยืมน้อย มีพิสัยระหว่าง 9-1 ปริมาณธุรกรรมน้อยที่สุดคือ 1 ธุรกรรม ซึ่งหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ได้รับบริการจากห้องสมุดของสถาบันจำนวน 4 สถาบัน และเป็นสถาบันภายในประเทศทั้งหมด

อภิปรายผล รองจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอรับบริการยืมระหว่างห้องสมุดจากห้องสมุดเฉพาะจำนวน 23 แห่ง เป็นอันดับ 2 ห้องสมุดเฉพาะ (Special Library) มีจุดแข็งที่สำคัญคือ เป็นคลังสารนิเทศเฉพาะสาขาวิชา/หัวข้อวิชาตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประเภทนี้ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาและห้องสมุดเฉพาะรวมกันจึงอาจเรียกชื่อว่า “ห้องสมุดเพื่อการวิจัย” (Research libraries) ตามที่นิยมเรียกกันอย่างกว้างขวาง เพราะห้องสมุดประเภทดังกล่าวพัฒนาและให้บริการสารนิเทศเพื่อการวิจัยเป็นสำคัญ รองลงมาจึงพัฒนาคลังสารนิเทศ (Library collection) เพื่อการศึกษา เพื่อการเรียนการสอนตามลำดับ

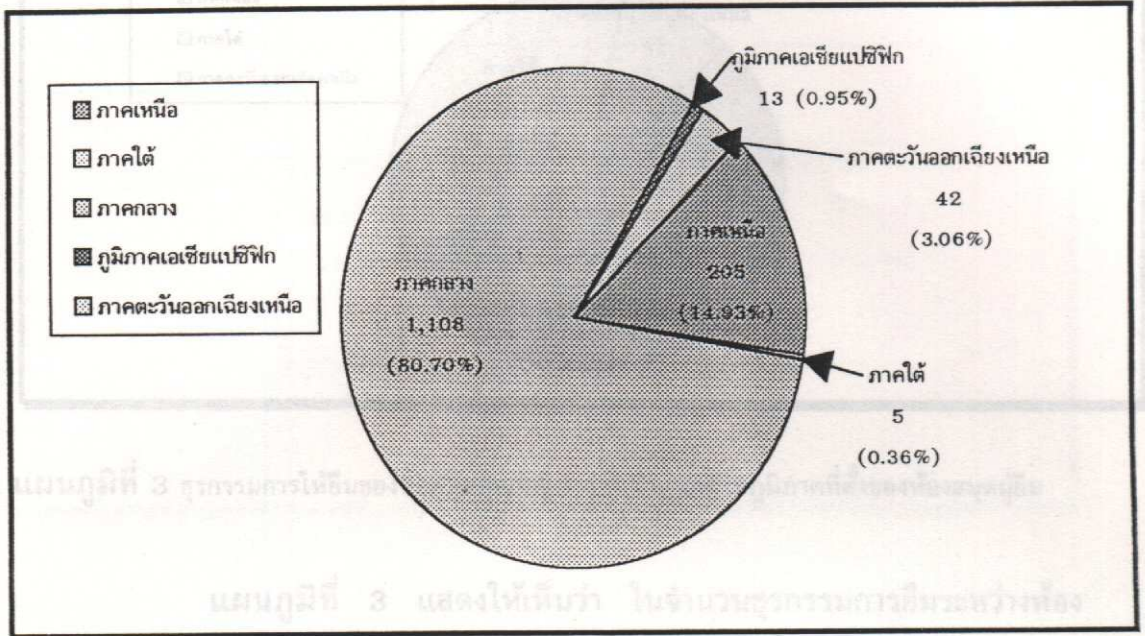
ตารางที่ 5 รายชื่อสถาบันที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอรับบริการการยืมระหว่างห้องสมุดผ่านห้องสมุดของสถาบัน

สถาบันที่ห้องสมุดสังกัด	ปริมาณธุรกรรม	ร้อยละ
1. กรมวิทยาศาสตร์บริการ กองสนเทศวทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	74	38.54
2. ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย	48	25.00
3. กรมแพทย์ทหารบก	9	4.69
4. สถาบันมะเร็งแห่งชาติ	7	3.65
5. สถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ	6	3.13
6. ศูนย์ชีววิทยาทางทะเล ภูเก็ต	5	2.61
7. องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติสาขาเอเชีย และแปซิฟิก	5	2.61

สถาบันที่ห้องสมุดสังกัด	ปริมาณธุรกรรม	ร้อยละ
8. สถาบันโรคผิวหนัง	4	2.08
9. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ	4	2.08
10. ศูนย์พันธุวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ	4	2.08
11. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	4	2.08
12. กรมวิชาการเกษตร	3	1.56
13. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร ฝ่ายสหรัฐ	3	1.56
14. โรงพยาบาลราชวิถี	2	1.04
15. กรมทรัพยากรธรณี	2	1.04
16. กรมป่าไม้	2	1.04
17. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	2	1.04
18. สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์	2	1.04
19. ศูนย์บริการเอกสารทางวิชาการ บริษัทปูนซิเมนต์ไทย	2	1.04
20. สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก	1	0.52
21. กรมทะเบียนการค้า	1	0.52
22. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1	0.52
23. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุขแห่งชาติ	1	0.52
รวม	192	100.00

6. ธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามภูมิภาค

แผนภูมิที่ 2 แสดงให้เห็นว่าในจำนวนธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,373 ธุรกรรม หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรขอรับบริการการยืมระหว่างห้องสมุด จากห้องสมุดภาคกลางมากที่สุด จำนวน 1,108 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 80.70 รองลงมาเป็น ธุรกรรมการยืมจากห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ จำนวน 205 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 14.93 ธุรกรรมการยืมจากห้องสมุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวน 42 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.06 ธุรกรรมการยืมจากห้องสมุดต่างประเทศ จำนวน 13 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.95 และยืมจากภาคใต้น้อยที่สุด 5 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.36

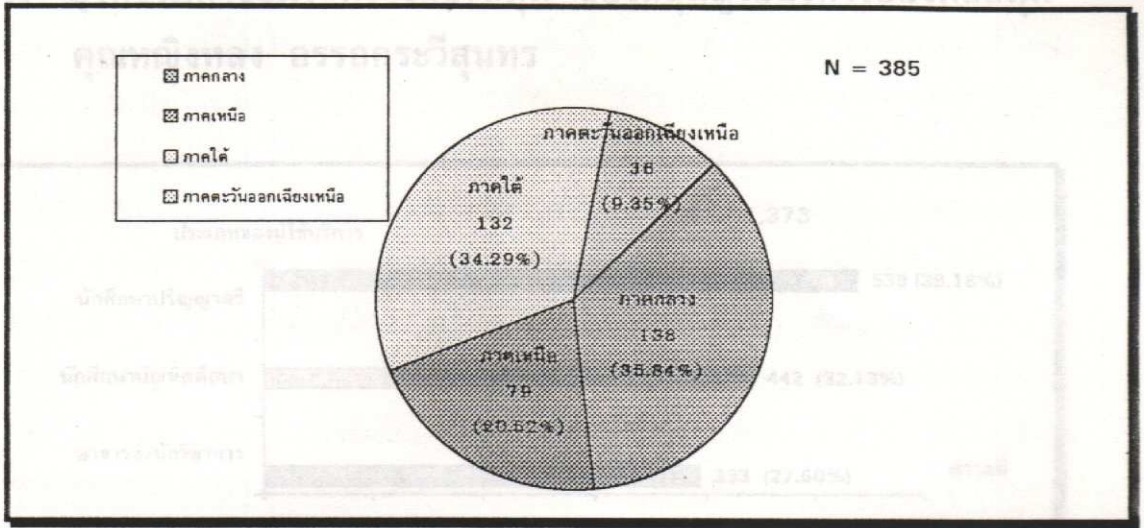

แผนภูมิที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ในจำนวนผู้กรรมาการที่ระหว่างห้อง

สมุดทหอยสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดแห่งอื่นยืมรวมทั้งสิ้น 385 รายการ หรือ 138 รายการ คิดเป็นร้อยละ 35.84 ว่างลงมาเป็นห้องสมุดในภาคใต้ จำนวน 132 รายการ คิดเป็นร้อยละ 34.29 ให้ห้องสมุดในภาคเหนือยืม 79 รายการ คิดเป็นร้อยละ 20.52 และให้ห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยืมมากที่สุด จำนวน 36 รายการ

อภิปรายผล จากการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของห้องสมุดอื่น ที่ให้หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืม ข้อมูลจะสอดคล้องกับข้อมูลในตารางที่ 4,5 ที่นำเสนอแล้วคือ หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมเอกสารจากห้องสมุดประเภทต่าง ๆ เกือบทั้งหมดเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และห้องสมุดเฉพาะที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจากห้องสมุดอื่นในภูมิภาคภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้รวมกันเพียง 252 รายการ น้อยกว่าการยืมจากห้องสมุดในภูมิภาคภาคกลางเกือบ 4.7 เท่า ทั้งนี้เพราะห้องสมุดสำคัญ ที่มีทรัพยากรสารนิเทศ เป็นจำนวนมากและจำเพาะเจาะจงมีอยู่ในภาคกลาง เป็นจำนวนมากนั่นเอง ไม่ว่าจะห้องสมุดมหาวิทยาลัยเก่าแก่มี่ชื่อเสียง หรือห้องสมุดเฉพาะที่มีนโยบายในการให้บริการสารนิเทศกับห้องสมุดอื่น เช่นกรมวิทยาศาสตร์บริการ และศูนย์เอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย

การบริการ, ความรวดเร็วในการให้บริการที่ขอยืม, และค่าใช้จ่ายที่

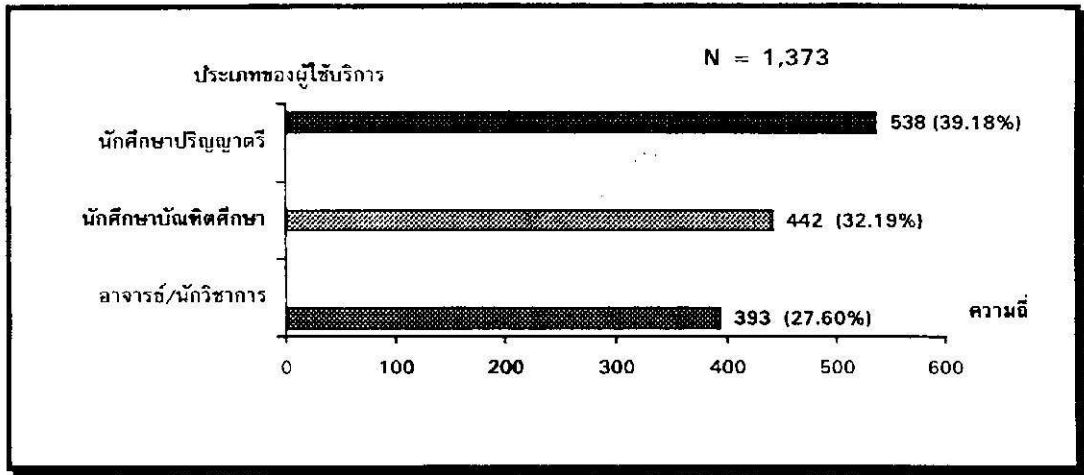

แผนภูมิที่ 3 ธุรกรรมการให้ยืมของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของห้องสมุดผู้ยืม

แผนภูมิที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ในจำนวนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดแห่งอื่นยืมรวมทั้งสิ้น 385 ธุรกรรม หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดในภาคกลางของประเทศยืมปริมาณมากที่สุด จำนวน 138 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 35.84 รองลงมาเป็นห้องสมุดในภาคใต้ จำนวน 132 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 34.29 ให้ห้องสมุดในภาคเหนือยืม 79 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.52 และให้ห้องสมุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยืมน้อยที่สุด จำนวน 36 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.35 ในจำนวนธุรกรรมให้ยืมทั้งหมดนี้ ไม่มีห้องสมุดจากต่างประเทศยืมเลยแม้แต่ธุรกรรมเดียว

อภิปรายผล ข้อมูลจากแผนภูมิที่ 3 สอดคล้องกับข้อมูลตามแผนภูมิที่ 2 คือ ธุรกรรมการให้ยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ก็เหมือนกับธุรกรรมการยืม ด้วยหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ทั้งยืมและให้ยืมกับห้องสมุดในภาคกลางของประเทศมากกว่าห้องสมุดในภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งห้องสมุดต่างประเทศ (ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก) องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์คือที่ตั้งของห้องสมุด และการเป็นสมาชิกภาคีห้องสมุด (Library Consortium) จึงไม่เป็นปัจจัยชี้บ่งหรือปัจจัยตัดสินว่าหอสมุดคุณหญิงหลงฯ และห้องสมุดอื่นจะต้องดำเนินธุรกรรมการยืมกับห้องสมุดที่อยู่ใกล้หรือห้องสมุดสมาชิกของภาคี ปัจจัยชี้บ่งหรือปัจจัยตัดสินน่าจะเป็นที่การมีและการเข้าถึงเอกสารที่ต้องการ, ความรวดเร็วในการได้รับเอกสารที่ขอยืม, และค่าใช้จ่ายที่ยุติธรรมมากกว่า.

7. ธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุด ของกลุ่มผู้ใช้บริการของหอสมุด คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

แผนภูมิที่ 4 ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุด คุณหญิงหลงฯ ยืมจำแนกตามกลุ่มผู้ใช้

แผนภูมิที่ 4 แสดงปริมาณธุรกรรมทั้งสิ้น 1,373 ธุรกรรมที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมจากห้องสมุดอื่นมาให้ผู้ใช้หอสมุดฯ ที่แสดงความจำนงขอรับบริการนี้ โดยจำแนกกลุ่มผู้ใช้ออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่ากลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี เป็นกลุ่มสำคัญที่ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด มีปริมาณเรียกใช้มากที่สุด 538 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 39.18 รองลงมาคือนักศึกษามัธยมศึกษา ใช้บริการทั้งสิ้น 442 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 32.19 กลุ่มอาจารย์ นักวิชาการ ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากเป็นอันดับสาม จำนวน 393 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 28.63

อภิปรายผล กลุ่มผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี กลุ่มนักศึกษามัธยมศึกษาและกลุ่มอาจารย์/นักวิชาการ นับด้วยจำนวนทั้งหมดแล้วในปีการศึกษา 2537 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีนักศึกษาปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด คือ 8,327 คน นักศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 880 คน อาจารย์/นักวิชาการจำนวน 2,358 คน (อาจารย์ 1,301 คน, นักวิชาการ 1,057 คน) เหตุผลที่รวมนักวิชาการไว้ในกลุ่มเดียวกับอาจารย์ เพราะภารกิจของนักวิชาการในระบบการบริหาร

การบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยของรัฐ กำหนดตำแหน่งอาจารย์ให้เป็นสาย ก. เป็น บุคลากรสายการสอน มีภารกิจในการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามภารกิจ 4 ประการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 ส่วนข้าราชการสาย ข. เรียกชื่อว่า “ผู้ช่วยวิชาการ” (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2537 : 1) ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่คุณสมบัติทางการศึกษา ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดมีพื้นฐานการศึกษา ระดับปริญญาตรี และมีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก อีกส่วนหนึ่งด้วย และปฏิบัติภารกิจ “ด้านวิชาการ” เป็นผู้ช่วยวิชาการแก่บุคลากรสาย ก. สมควรจัดไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน ตัวอย่าง ตำแหน่งของนักวิชาการหรือ “ช่วยวิชาการ” มีดังตัวอย่างต่อไปนี้

นักวิชาการศึกษา	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์
นักวิทยาศาสตร์	นักจิตวิทยา
นักวิชาการเกษตร	นักสังคมสงเคราะห์
เภสัชกร	นักรังสีเทคนิค
พยาบาล	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
ทันตแพทย์	นักวิชาการโสตทัศนศึกษา
นายแพทย์	นักวิชาการประมง
นักวิชาการสัตวบาล	บรรณารักษ์
นักวิจัย	ฯลฯ

ข้อมูลจากแผนภูมิที่ 4 แสดงให้เห็นว่าเมื่อนับด้วยปริมาณธุรกรรม กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีใช้บริการการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุดน่าจะเป็นผลมาจากนักศึกษาปริญญาตรี เป็นกลุ่มใหญ่ของประชาคมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีหน้าที่ในการเรียน การแสวงหาความรู้โดยตรง และหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ไม่มีแหล่งสารสนเทศที่ต้องการให้ จึงใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากแต่ถ้าพิจารณา อัตราส่วนการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดในกลุ่มพบว่า มีการใช้คิดเป็นร้อยละ 6.46 เท่านั้น คือนักศึกษาปริญญาตรี 100 คน จะใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดเฉลี่ย 6.46 คน ปริมาณการใช้เป็นสัดส่วนกับจำนวนคนในกลุ่มจึงไม่มาก ตรงกันข้ามกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนคนน้อยที่สุด คือ 880 คน และมีปริมาณการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด 442 ธุรกรรม อัตราส่วนการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของกลุ่ม จึงคิดเป็นร้อยละ 50.22 นั่นคือโดยเฉลี่ย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 2 คน จะใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด 1 คน เสมอไป สาเหตุของการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด

มาก่อนจะเป็นผลมาจากความจำเป็นบังคับให้แสงหาสารนิเทศเพื่อใช้ในการเรียน การทำวิทยานิพนธ์ ให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด ไม่อาจจะเลิกล้มความต้องการหรือชะลอความต้องการได้ ส่วนกลุ่มที่สาม ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่รองจากกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรี คือมีจำนวนคนรวมกัน 2,358 คน แต่มีการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดน้อยที่สุด คือ 393 ธุรกรรม แต่คิดเป็นอัตราส่วนภายในกลุ่มเป็นอันดับสองคือ ร้อยละ 16.66 หมายความว่า อาจารย์นักวิชาการ 100 คน จะใช้บริการการยืมระหว่างห้องสมุด 16.66 คน

กลุ่มผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร นอกจากผู้ใช้ที่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์แล้ว มีผู้ใช้บริการสังกัดหน่วยงานอื่นด้วย แต่มีจำนวนน้อย ไม่เกิน ร้อยละ 2.53 ต่อกลุ่มและมีเพียง 2 กลุ่ม จะอภิปรายรวมตามข้อมูลตารางที่ 6 ถัดไป

8. ธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จำแนกตามหน่วยงานที่ผู้ใช้สังกัด

ข้อมูลจากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าเมื่อจำแนกกลุ่มผู้ใช้ภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามคณะ/ หน่วยงานที่สังกัด กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีสังกัดคณะทรัพยากรธรรมชาติใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด จำนวน 236 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 43.87 รองลงมาคือนักศึกษาปริญญาตรีคณะวิทยาศาสตร์ ใช้จำนวน 220 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 40.89 อีกสามอันดับรองลงมาคือนักศึกษาปริญญาตรีสังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ปริมาณการใช้ 34,33, และ 5 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.32,6.13,และ 0.92 ตามลำดับ รวม 5 คณะเท่านั้น ส่วนผู้ใช้จากหน่วยงานภายนอกมีเพียงนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง สงขลา ห่างจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ 26 กิโลเมตร และสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ยังไม่มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดในปี 2536 จึงมารับบริการยืมระหว่างห้องสมุดที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร โดยขอใช้บริการ 10 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.86

ตารางที่ 6 ปริมาณและร้อยละของธุรกรรมการยืมจำแนกตามหน่วยงานที่ผู้ให้บริการสังกัด

หน่วยงานที่สังกัด	กลุ่มผู้ให้บริการ			
	นักศึกษาปริญญาตรี	นักศึกษานับถว้ศึกษา	อาจารย์-นักวิชาการ	รวม
หน่วยงานภายใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม (โครงการจัดตั้ง)	-	30 (6.79 %)	-	30 (2.18 %)
คณะทันตแพทยศาสตร์	-	-	1 (0.25 %)	1 (0.07 %)
คณะทรัพยากรธรรมชาติ	236 (43.87 %)	134 (30.32 %)	29 (7.38 %)	399 (29.06 %)
คณะพยาบาลศาสตร์	5 (0.92 %)	2 (0.45 %)	1 (0.25 %)	8 (0.58 %)
คณะแพทยศาสตร์	-	-	2 (0.51 %)	2 (0.15 %)
คณะเภสัชศาสตร์	33 (6.13 %)	5 (1.13 %)	15 (30.82 %)	53 (3.86 %)
คณะวิทยาการจัดการ	-	1 (0.23 %)	2 (0.51 %)	3 (0.22 %)
คณะวิทยาศาสตร์	220 (40.89 %)	248 (56.11 %)	115 (29.26 %)	583 (42.46 %)
คณะวิศวกรรมศาสตร์	34 (6.32 %)	22 (4.98 %)	28 (7.12 %)	84 (6.12 %)
หอสมุดคุนหมิงสงขลา	-	-	13 (30.31 %)	13 (0.95 %)
ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม (โครงการจัดตั้ง)	-	-	176 (44.78 %)	176 (12.82 %)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคม ศาสตร์	-	-	1 (0.25 %)	1 (0.01 %)

ต่อ

หน่วยงานที่สังกัด	กลุ่มผู้ใช้บริการ			
	นักศึกษาปริญญาตรี	นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	อาจารย์-นักวิชาการ	รวม
หน่วยงานภายนอก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศูนย์วิจัยข้าว จ. พัทลุง	-	-	1 (0.25 %)	1 (0.07 %)
วิทยาลัยครูสงขลา	-	-	5 (1.27 %)	5 (0.36 %)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้	10 (1.86 %)	-	-	10 (0.72 %)
โรงพยาบาลสัตว์ภาคใต้	-	-	1 (0.25 %)	1 (0.07 %)
สำนักงานจัดการไร่นา อ.ทุ่งสง	-	-	3 (0.76 %)	3 (0.22 %)
รวม	583 (100.00)	442 (100.00)	393 (100.00)	1,373 (100.00)

กลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีปริมาณธุรกรรมการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากเป็นอันดับสอง มีการเรียกใช้บริการนี้กระจายไปตามคณะต่างๆ รวม 7 คณะ โดยนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ใช้มากที่สุด จำนวน 248 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 56.11 รองลงมาคือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติและใช้บริการจำนวน 134 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 30.32 รองลงมาเป็นอันดับสามคือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโครงการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 30 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.79 รองลงมานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์มีการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดปริมาณ 22 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.98 ที่ใช้น้อยมีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของคณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ ปริมาณ 5,2,1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.13, 0.45, และ 0.23 ตามลำดับ

กลุ่มผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดที่เป็นอาจารย์ ในการวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด และนักวิชาการ ซึ่งก็คือบุคลากรสาย ข

ในการบริหารงานบุคคลในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา นักวิทยาศาสตร์ บรรณารักษ์ เกษัชกร ทันตแพทย์ และอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่บริการวิชาการที่ไม่ใช่ผู้สอน (Non-Teaching Staff) ในมหาวิทยาลัย ส่วนนักวิชาการสังกัดหน่วยราชการลักษณะอื่นต่างกำหนดตำแหน่งของตนเองได้ชัดเจน ผู้วิจัยจัดรวมกันเป็นกลุ่มเดียว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านักวิชาการของโครงการจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรม วิทยาเขตปัตตานี ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดจำนวนมากที่สุด รวม 176 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 44.78 รองลงมาเป็นอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ใช้บริการ 115 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 29.26 รองลงมาเป็นอันดับสามและอันดับสี่คืออาจารย์คณะทรัพยากรธรรมชาติและอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ ปริมาณธุรกรรมที่ใช้คือ 29 และ 28 คิดเป็นร้อยละ 7.38 และ 7.12 ตามลำดับ ที่เหลือเป็นอาจารย์-นักวิชาการ สังกัดคณะ/หน่วยงานที่มีการใช้บริการน้อยมีพิสัย 15-1 ธุรกรรม กระจายไปรวม 11 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 7 หน่วยงาน หน่วยงานภายนอก 4 หน่วยงาน หน่วยงานภายนอก คือ ศูนย์วิจัยข้าว จังหวัดพัทลุง วิทยาลัยครูสงขลา โรงพยาบาลสัตว์ภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช และสำนักงานจัดการไร่นา อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

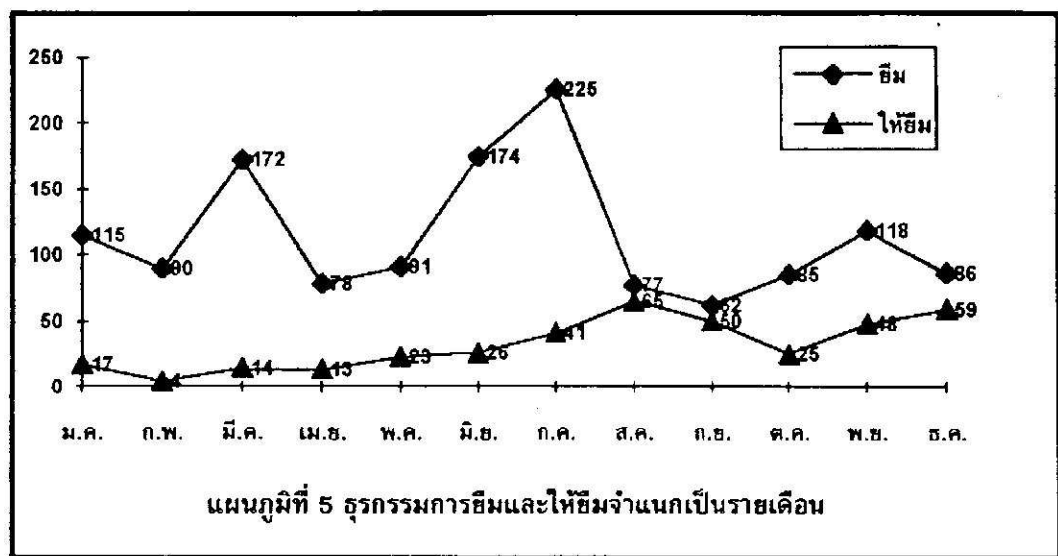
พิจารณาผู้ใช้ทุกกลุ่มรวมกัน ผู้ใช้สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด จำนวน 583 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 42.46 รองลงมาก็คือผู้ใช้สังกัดคณะทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 399 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 29.06 อันดับสามคือ นักวิชาการจากโครงการจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรม จำนวนที่ใช้บริการ 176 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.82 อันดับสี่คือผู้ใช้สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 84 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.12 อันดับห้าคือผู้ใช้ทั้ง 3 กลุ่ม สังกัดคณะเกษตรศาสตร์ จำนวน 53 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.86 อันดับหกคือนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โครงการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 30 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.18 ที่เหลืออันดับที่เจ็ดถึงอันดับที่สิบเจ็ดมีพิสัยการยืมระหว่าง 13-1 ธุรกรรม เป็นธุรกรรมการยืมจากผู้ให้บริการสังกัดหน่วยงานระดับคณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และหน่วยงานภายนอก

อภิปรายผล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยสำคัญของภาคใต้ มีภารกิจสำคัญ 4 ประการ ตามพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยคือ "ให้การศึกษาก่อเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทะนุบำรุงและถ่ายทอดคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ" (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 มาตรา 7) ภารกิจประการที่สาม คือ ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมมหาวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการในรูปโครงการ /

โปรแกรม และกิจกรรมจำนวนมาก ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่ง ของมหาวิทยาลัยได้ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ประการที่สาม ของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับภารกิจของสถาบันที่หอสมุดฯ สังกัดในรูปของ กิจกรรมจำนวนมาก เช่นการเป็นวิทยากรให้กับสถาบันอื่นๆ / การให้สิทธิบุคคลภายนอกใช้บริการและทรัพยากรสารสนเทศของหอสมุดฯ การมีส่วนร่วมในภาคีห้องสมุด เพื่อพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในงานห้องสมุด ส่งผลทางอ้อมให้พัฒนาประสิทธิภาพ การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เช่นเป็นสมาชิกคณะกรรมการพัฒนาห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา เป็นสมาชิกเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาค (PULINET) การทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานของศูนย์เครือข่ายข้อสนเทศด้าน พลังงานใหม่ / พลังงานหมุนเวียน และเทคโนโลยีในภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (Information Network on New and Renewable Energy Resources and Technologies for Asia and the Pacific, INNERTAP) สำนักงานพลังงานแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นต้น บริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นอีก กิจกรรมหนึ่งที่หอสมุดฯ ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ข้อมูลจากตารางที่ 6 หอสมุดฯ ให้บริการการยืมระหว่างห้องสมุดแก่บุคคลภายนอก รวม 20 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.46 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,373 ธุรกรรม แม้จะนับเป็น จำนวนน้อย แต่หอสมุดฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมอีกด้าน หนึ่งแล้ว.

9. ธุรกรรมการยืมและให้ยืมจำแนกเป็นรายเดือน

แผนภูมิที่ 5 แสดงธุรกรรมการยืมและให้ยืมในบริการยืมระหว่างห้องสมุดจำแนกเป็นรายเดือน แผนภูมิลายเส้นแทนด้วยปริมาณธุรกรรมแสดงพฤติกรรม การยืมและให้ยืมเป็นกระสวน (pattern) ให้สังเกตได้และมีความสอดคล้องกันพอสมควรระหว่างกระสวนพฤติกรรมการยืมและการให้ยืม พฤติกรรมการยืมมีปริมาณ สูงสุดในเดือนกรกฎาคม จำนวน 225 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.39 ของธุรกรรม การยืม 1,373 ธุรกรรมทั้งปี รองลงมาเป็นธุรกรรมการยืมในเดือนมิถุนายน และมีนาคม จำนวน 174 และ 172 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.67 และ 12.53 ตามลำดับโดยมี ปริมาณธุรกรรมต่ำสุดในเดือนกันยายน จำนวน 62 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.52

ธุรกรรมการให้yimมีปริมาณสูงสุดในเดือนสิงหาคม จำนวน 65 ธุรกรรม ของธุรกรรมการให้yimทั้งหมดตลอดปี จำนวน 385 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.88 รองลงมาเป็นธุรกรรมการให้yimในเดือนธันวาคม จำนวน 59 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.32 ปริมาณน้อยที่สุดเป็นธุรกรรมการให้yimในเดือนกุมภาพันธ์ จำนวน 4 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.04

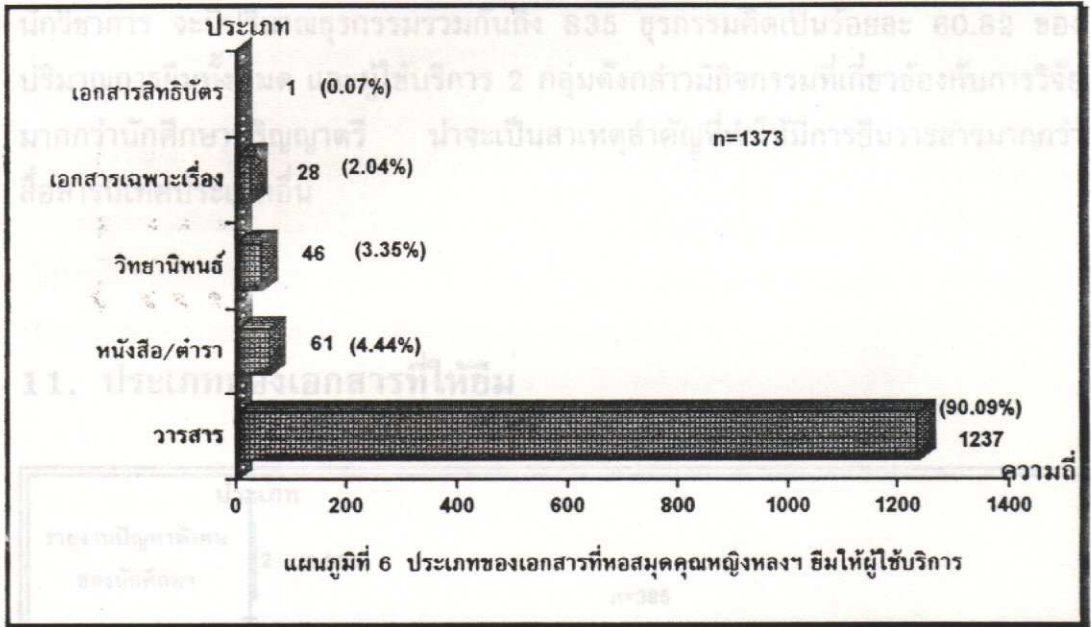
อภิปรายผล กระบวนการปฏิบัติการทีมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ที่ให้บริการกลุ่มผู้ใช้ของหอสมุดฯ ทั้งกลุ่มผู้ใช้ภายในและกลุ่มผู้ใช้ภายนอก ซึ่งกลุ่มผู้ใช้หลักคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตามที่แสดงเป็นแผนภูมิที่ 2 จะสอดคล้องกับปฏิบัติการการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และสถาบันอุดมศึกษาอีก 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ และวิทยาลัยครูสงขลา ซึ่งจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาค (Semester) โดยมีภาคเรียนฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาปกติของบางคณะในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสาม ภาคการศึกษาที่ 1 จัดการศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง ตุลาคม ภาคการศึกษาที่ 2 จัดการศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมีนาคม ของปีถัดไป ภาคการศึกษาฤดูร้อน จัดการศึกษาระหว่างเดือน เมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม แผนภูมิที่ 3 แสดงให้เห็นว่าเดือนที่มีธุรกรรมการทีมในบริการทีมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด คือ เดือน กรกฎาคม และเดือน สิงหาคมสำหรับธุรกรรมการทีม นับเป็นเดือนที่ 2,3 ของภาคการศึกษาที่ 2 ของสถาบันอุดมศึกษา

การเรียกใช้บริการยืมจำนวนมากนี้คง เป็นผลมาจากการเรียนการสอนมาเป็นเวลาพอสมควร คือประมาณ 3 สัปดาห์ อาจารย์ผู้สอนจึงมอบหมายงาน (Assignment) ให้นักศึกษาทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ตามเนื้อหาในหลักสูตร พร้อมทั้งที่อาจารย์ผู้สอนก็ใช้ บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากในช่วงเวลาดังกล่าวเช่นกัน สำหรับภาคการศึกษาที่ 2 ซึ่งเริ่มการเรียนการสอนในสัปดาห์แรกของเดือนพฤศจิกายน ธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดจะมีพฤติกรรมการเรียกใช้บริการในกระสวนที่ใกล้เคียงกับภาคการศึกษาที่ 1 แม้ปริมาณการยืมในบริการยืมระหว่างห้องสมุดจะน้อยกว่าก็ตาม

เมื่อเฉลี่ยธุรกรรมการยืมในการบริการยืมระหว่างห้องสมุดที่ดำเนินการโดยหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ในปี 2536 จะเป็นเดือนละ 114.42 ธุรกรรม เฉลี่ยเป็นรายวัน คิดวันทำการปกติของหอสมุดฯ ตลอดปี หักวันหยุดราชการและวันเสาร์-อาทิตย์ เหลือวันทำการปกติปีละ 264 วัน เฉลี่ยธุรกรรมการยืมวันละ 5.20 ธุรกรรม ส่วนธุรกรรมการให้ยืม ซึ่งเมื่อคำนวณด้วยวิธีการเดียวกัน หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรให้บริการยืมเฉลี่ยเดือนละ 32.08 ธุรกรรม เฉลี่ยเป็นรายวัน วันละ 1.46 ธุรกรรม และเมื่อรวมธุรกรรมการยืมและการให้ยืมจำนวน 1,758 ธุรกรรม ตลอดทั้งปี เฉลี่ยเป็นรายเดือน หอสมุดคุณหญิงหลงฯมีปริมาณธุรกรรมการยืม-ให้ยืมเป็นจำนวน 146.50 ธุรกรรม เฉลี่ยเป็นรายวัน วันละ 6.66 ธุรกรรม งานบริการยืมระหว่างห้องสมุดจึงเป็นบริการปกติและบริการสำคัญของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ตามข้อมูลที่น่าเสนอนี้

ตอนที่ 2 เอกสารที่ยืมและให้ยืม

10. ประเภทของเอกสารที่ยืม

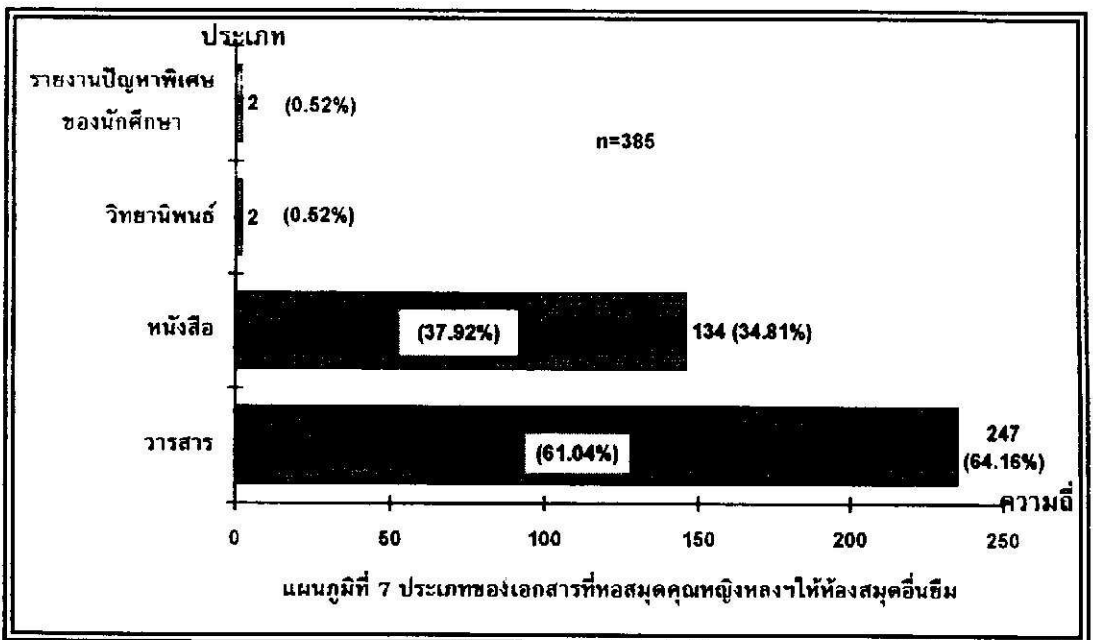

แผนภูมิที่ 6 แสดงให้เห็นว่าปริมาณการยืมนับด้วยจำนวนธุรกรรมที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรทำการยืมให้ผู้ใช้บริการของหอสมุดฯ ตามคำขอของผู้ใช้ที่สังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และผู้ใช้ภายนอกรวมกัน 1,373 ธุรกรรม จะเป็นการยืมเอกสารประเภทบทความวารสารเกือบทั้งหมดของปริมาณธุรกรรมการยืม วิธีการคือการทำสำเนา(Photocopying)จัดส่งมาให้ทั้งหมด รวม 1,237 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 90.09 รองลงไปคือการยืมหนังสือ/ตำราจำนวน 61 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.44 ยืมวิทยานิพนธ์จำนวน 46 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.35 ยืมเอกสารเฉพาะเรื่อง (Monograph) จำนวน 28 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.04 ยืมเอกสารสิทธิบัตร(Patent) 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.07

อภิปรายผล สื่อสารนิเทศต่อเนื่อง (Serials) เป็นทรัพยากรสารนิเทศสำคัญของห้องสมุดเฉพาะ และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งก็คือห้องสมุดเพื่อ

การวิจัย (Research library) เพราะสื่อสารนิเทศต่อเนื่อง ซึ่งรวมวารสาร วารสารวิชาการ นิตยสาร (periodical, journal, magazine) เสนอสารนิเทศใหม่ ทันสมัยในทุกสาขาวิชาและเรื่องได้อย่างรวดเร็ว ความใหม่และทันสมัยของข้อมูลของสารนิเทศ เป็นที่ต้องการของนักวิชาการในการติดตามพัฒนาการของวิชาการสาขาต่างๆ และเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จากแผนภูมิที่ 4 (หน้า 48) เมื่อรวมกลุ่มผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักศึกษาบัณฑิตศึกษา และกลุ่มอาจารย์-นักวิชาการ จะมีปริมาณธุรกรรมรวมกันถึง 835 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 60.82 ของปริมาณการยืมทั้งหมด และผู้ใช้บริการ 2 กลุ่มดังกล่าวมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมากกว่านักศึกษาปริญญาตรี น่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการยืมวารสารมากกว่าสื่อสารนิเทศประเภทอื่น

11. ประเภทของเอกสารที่ให้ยืม

แผนภูมิที่ 7 แสดงปริมาณการให้ยืมนับด้วยจำนวนธุรกรรมที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้ห้องสมุดอื่นจำนวน 29 แห่ง ยืมเอกสารในบริการยืมระหว่างห้องสมุดจำแนกตามประเภทเอกสาร พบว่าเอกสารที่ให้ยืมส่วนใหญ่ คือ 247 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 64.16 จากธุรกรรมการให้ยืมทั้งหมด 385 ธุรกรรมเป็น

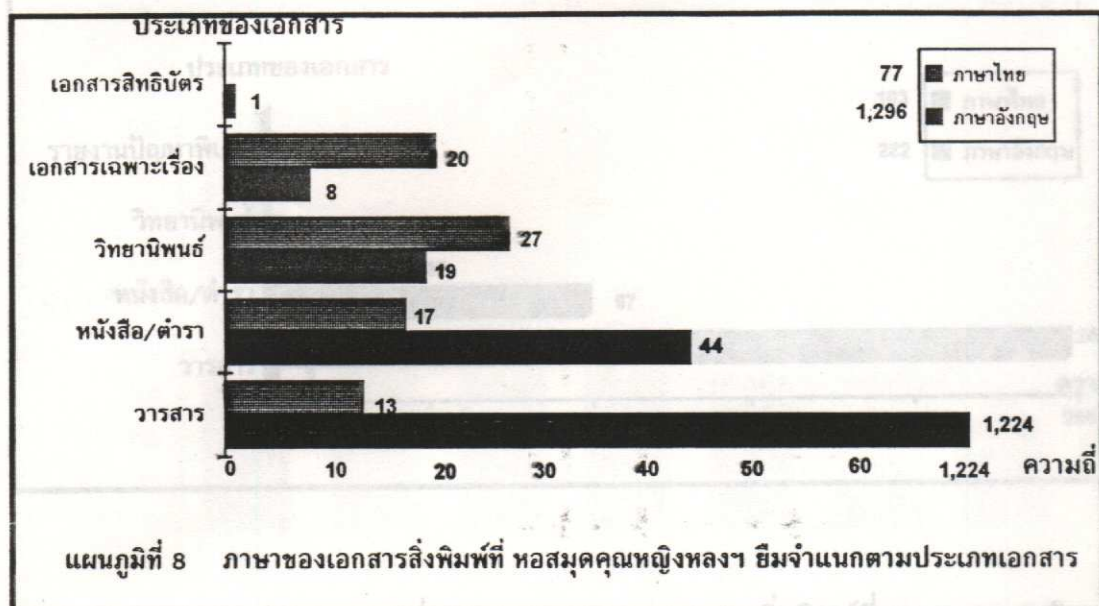
วารสาร รองลงมาจำนวน 134 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 34.81 เป็นหนังสือ ที่น้อยที่สุด จำนวน 2 ธุรกรรมเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.52 เป็นวิทยานิพนธ์และรายงานปัญหาพิเศษของนักศึกษา

อภิปรายผล ประเภทเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้ห้องสมุดแห่งอื่นยืมจะมีกระบวนการเดียวกับประเภทของเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจากห้องสมุดอื่น คือ ยืมและให้ยืมวารสารด้วยวิธีทำสำเนา (Photocopying) ให้กันเป็นปริมาณมากที่สุด รองลงมาเป็นหนังสือ/ตำรา รองลงมาเป็นอันดับสามคือ วิทยานิพนธ์ เฉพาะวารสารนับได้ว่าเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีการยืม/ให้ยืมมากที่สุด เสมอ (กุศล นาคะชาติ และรวีวรรณ ชำพล 2536 : บทคัดย่อ ; Kelsey and Davenport 1993 : 310 ; Sewell 1981 : 103) ข้อมูลแผนภูมิที่ 7 จึงสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้ง ก่อน ๆ ดังอ้างแล้ว และการอภิปรายผลของแผนภูมิที่ 6 ก็น่าจะยังคงเป็นสาเหตุของการเรียกใช้วารสารปริมาณมากที่สุดได้

12. ภาษาของเอกสารที่ยืมและให้ยืม

แผนภูมิที่ 8 แสดงภาษาเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอยืมจากห้องสมุดอื่นในบริการยืมระหว่างห้องสมุด จำแนกตามประเภทของเอกสารสิ่งพิมพ์ ตัวเลขจากแผนภูมิแสดงให้เห็นว่าจำนวนธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,373 ธุรกรรมหรือรายการที่ยืม เมื่อจำแนกเป็นภาษาซึ่งก็มีเพียง 2 ภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่าหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมเอกสารภาษาอังกฤษจำนวน 1,296 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 94.39 และยืมเอกสารภาษาไทยเพียง 77 รายการคิดเป็นร้อยละ 5.61 และเมื่อจำแนกตามประเภทของเอกสารสิ่งพิมพ์ พบว่าผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดผ่านหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ต้องการใช้อารสารภาษาอังกฤษมากกว่าวารสารภาษาไทย (หรือบทความภาษาไทย) ในอัตราส่วน 1,224 ต่อ 13 คิดเป็นร้อยละ 98.95 ต่อร้อยละ 1.05 ทำนองเดียวกับที่ความต้องการใช้หนังสือ/ตำราภาษาอังกฤษมากกว่าหนังสือ/ตำราภาษาไทยเป็นอัตราส่วน 44 ต่อ 17 คิดเป็นร้อยละ 72.13 ต่อร้อยละ 27.87 ส่วนเอกสารสิทธิบัตร (Patent) มีการเรียกใช้เพียง 1 ธุรกรรม และเป็นภาษาอังกฤษ มีเพียง 2 ประเภทของเอกสารสิ่งพิมพ์ ที่ผู้ใช้ต้องการใช้เป็นภาษาไทย มากกว่าภาษาอังกฤษ คือ วิทยานิพนธ์ และเอกสารเฉพาะเรื่อง (Monograph) โดยต้องการใช้วิทยานิพนธ์ภาษาไทย 27 ธุรกรรม วิทยานิพนธ์ภาษา

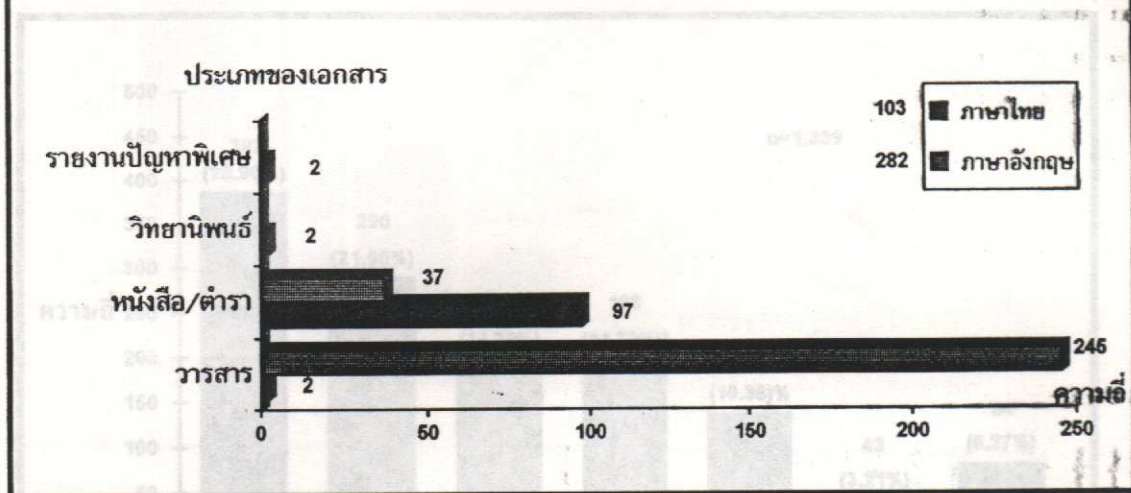
อังกฤษ 19 ธุรกรรม และต้องการใช้เอกสารเฉพาะเรื่องภาษาไทย 20 ธุรกรรม เอกสารเฉพาะเรื่องภาษาอังกฤษ 8 ธุรกรรม

แผนภูมิที่ 9 แสดงภาษาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมและให้ยืมจำแนกตามประเภทของเอกสารตามแผนภูมิที่ 8 และแผนภูมิที่ 8 จะเห็นว่าการส่ง เอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมทั้งหมด 385 ธุรกรรม เป็นการให้ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษมากที่สุด จำนวน 282 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 73.25 และให้ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ภาษาไทยจำนวน 103 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 26.75 และเมื่อจำแนกตามประเภทของสิ่งพิมพ์ พบว่าให้ยืมวารสารภาษาอังกฤษมากที่สุด จำนวน 245 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 63.64 รองลงมาเป็นการให้ยืมหนังสือภาษาไทย จำนวน 97 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 25.20 ให้ยืมหนังสือภาษาอังกฤษจำนวน 37 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 9.61 ให้ยืมวารสารภาษาไทย วิทยานิพนธ์ภาษาไทย และรายงานปัญหาพิเศษของนักศึกษาปริญญาตรี จำนวนประเภทละ 2 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.50 ทั้งสามประเภท

เอกสารภาษาอังกฤษ 1578 (1296+28) อัตราส่วน 8.77 แปลความว่าผู้ใช้บริการยืมระหว่างหอสมุดต้องการเอกสารภาษาอังกฤษมากเป็น 8.77 เท่าของเอกสารภาษาไทย

แผนภูมิที่ 9 ภาษาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ยืม
จำแนกตามประเภทเอกสาร

อภิปรายผล เมื่อพิจารณาภาษาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมและให้ยืมจำแนกตามประเภทของเอกสารตามแผนภูมิที่ 8 และแผนภูมิที่ 9 จะเห็นว่าวารสารภาษาอังกฤษเป็นเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมและให้ยืมมากที่สุดสอดคล้องกัน รองลงมาจึงเป็นหนังสือ/ตำราสอดคล้องกันอีก จนอาจสรุปได้จากข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ว่าเอกสารที่ผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดต้องการมากที่สุดคือวารสารภาษาอังกฤษ รองลงมาคือหนังสือ/ตำรา ส่วนเอกสารสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ เป็นประเภทย่อย ไม่ว่าจะเป็นวิทยานิพนธ์ เอกสารเฉพาะเรื่อง (Monograph) เอกสารสิทธิบัตรหรือรายงานปัญหาพิเศษของนักศึกษาปริญญาตรี (Project) ภาษาไทยจะเป็นที่ต้องการของผู้ใช้มากกว่า

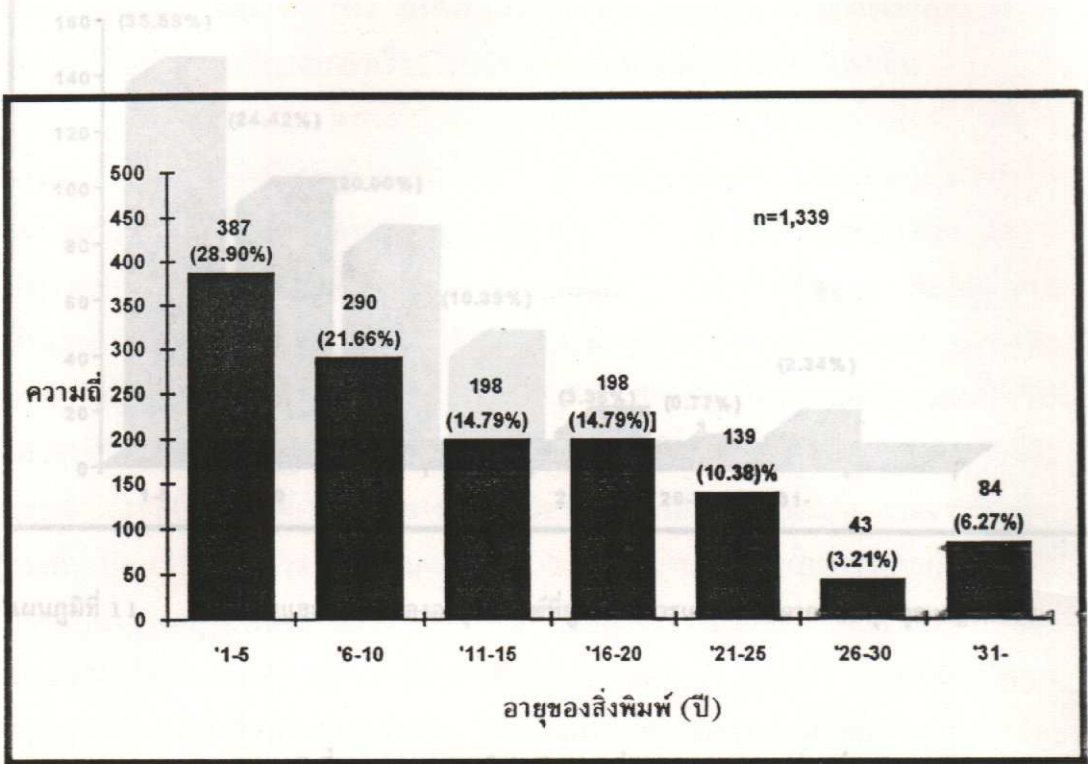
โดยรวม ความต้องการเอกสารอังกฤษและภาษาไทย (ซึ่งมีเพียง 2 ภาษาในการศึกษาครั้งนี้) จะมีอัตราส่วน ดังนี้:

เอกสารภาษาไทย 180 (77+103) อัตราส่วน 1

เอกสารภาษาอังกฤษ 1578 (1296+28) อัตราส่วน 8.77

แปลความว่าผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดต้องการเอกสารภาษาอังกฤษมากเป็น 8.77 เท่าของเอกสารภาษาไทย

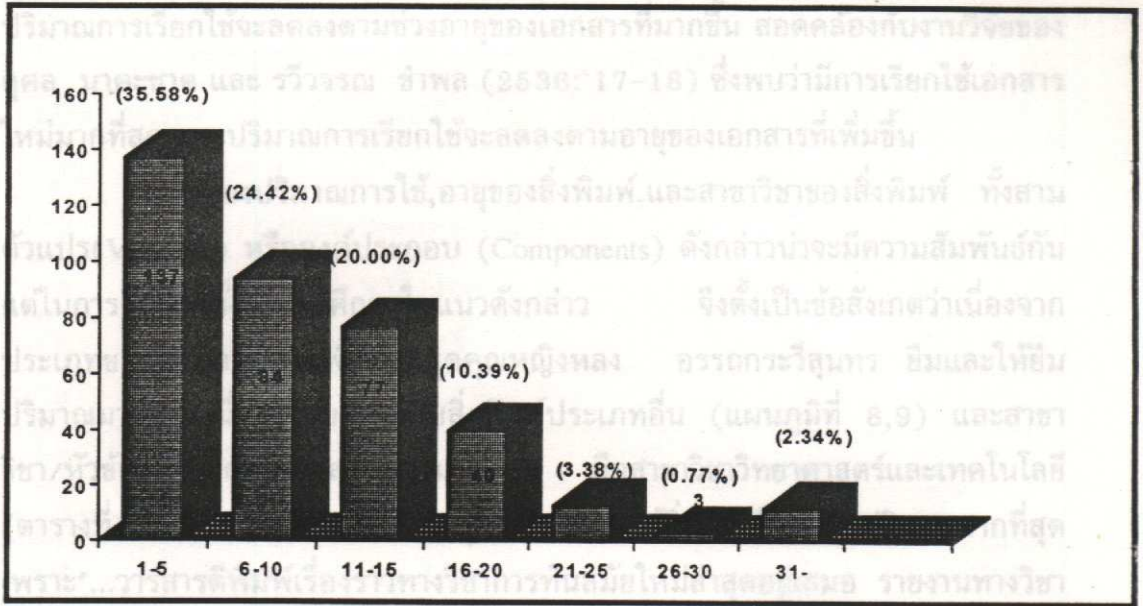
13. อายุของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ต้องการ

แผนภูมิที่ 10 ปริมาณและร้อยละของอายุสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้บริการต้องการ

แผนภูมิที่ 10 แสดงให้เห็นว่าเมื่อจำแนกอายุของสิ่งพิมพ์ คือปีพิมพ์เผยแพร่ของเอกสาร ที่ปรากฏในเอกสารสิ่งพิมพ์ นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2536) ที่ผู้วิจัยวิเคราะห์เรื่องนี้ โดยแบ่งอายุของเอกสารสิ่งพิมพ์ออกเป็น 7 ช่วง ช่วงละ 5 ปีต่อเนื่องกัน พบว่าในจำนวนเอกสารสิ่งพิมพ์ทั้งหมดที่ปรากฏปีพิมพ์ให้วิเคราะห์ได้ 1,339 รายการ ผู้ใช้บริการต้องการเอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่อายุ 1-5 ปี จำนวนมากที่สุด 387 รายการ คิดเป็นร้อยละ 28.90 รองลงมาตามลำดับเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์อายุ 6-10 ปี จำนวน 290 รายการ คิดเป็นร้อยละ 21.66 เอกสารสิ่งพิมพ์อายุ 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีจำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 14.79 เท่ากัน เอกสารสิ่งพิมพ์อายุ 21-25 ปี มีการเรียกใช้ 139 รายการ คิดเป็นร้อยละ 10.38 เอกสารสิ่งพิมพ์อายุ 26-30 ปี มีการเรียกใช้ 43 รายการ คิดเป็นร้อยละ 3.21 เอกสารสิ่งพิมพ์อายุ 31 ปีขึ้นไป มีการเรียกใช้ 84 รายการ คิดเป็นร้อยละ 6.27

อภิปรายผล เมื่อพิจารณาแผนภูมิที่ 10 อายุ ของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมจากห้องสมุดอื่นมาให้ผู้ใช้อบรม และแผนภูมิที่ 11 อายุของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดอื่นยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ไม่ให้ผู้ใช้ของตน จะเห็นความสอดคล้องดังต่อไปนี้ มีความต้องการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่มากที่สุด และ

แผนภูมิที่ 11 ปริมาณและร้อยละของอายุสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้งานต้องการและขอยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ

แผนภูมิที่ 11 แสดงให้เห็นว่าเมื่อจำแนกอายุของสิ่งพิมพ์ คือปีพิมพ์ เผยแพร่ของเอกสารที่ปรากฏในเอกสารสิ่งพิมพ์ปีใดก็ถือว่าเอกสารสิ่งพิมพ์นั้นถือกำเนิดในปีนั้น และเริ่มนับอายุ 1 ปีในปีนั้น เรื่อยมาจนถึงปีปัจจุบัน (พ.ศ. 2536) ที่ทำการศึกษารื่องการวิเคราะห์บริการยืมระหว่างห้องสมุดฯครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งช่วงอายุของเอกสารสิ่งพิมพ์ออกเป็น 7 ช่วงปีตามที่นิยมแบ่งอายุของสิ่งพิมพ์เป็นช่วง 5 ปี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอายุของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้งานต้องการและขอยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร บ่งบอกว่ามีการขอยืมเอกสารใหม่ด้วยความถี่สูง คือ เอกสารอายุ 1-5 ปี จำนวน 137 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 35.58 มากที่สุด รองลงไปคือ เอกสารอายุ 6-10 ปี จำนวน 94 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 24.42 เอกสารอายุ 11-15 ปี จำนวน 77 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.00 เอกสารอายุ 16-20 ปี จำนวน 40 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.39 เอกสารอายุ 21-25 ปี จำนวน 13 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 3.38 เอกสารอายุ 26-30 ปี จำนวน 3 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.77 ทั้งนี้มีเอกสารที่ไม่ระบุปีพิมพ์ ซึ่งพบเห็นได้เป็นปรกติอีก 9 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 2.34

อภิปรายผล เมื่อพิจารณาแผนภูมิที่ 10 อายุ ของสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมจากห้องสมุดอื่นมาให้ผู้ใช้หอสมุดฯ และแผนภูมิที่ 11 อายุของสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดอื่นยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ไปให้ผู้ใช้ของตน จะเห็นความสอดคล้องตอกันว่า มีความต้องการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่มากที่สุด และ

ปริมาณการเรียกใช้จะลดลงตามช่วงอายุของเอกสารที่มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุศล นาคะชาติ และ รวีวรรณ ขำพล (2536:17-18) ซึ่งพบว่ามีการเรียกใช้เอกสารใหม่มากที่สุด และปริมาณการเรียกใช้จะลดลงตามอายุของเอกสารที่เพิ่มขึ้น

เรื่องปริมาณการใช้, อายุของสิ่งพิมพ์, และสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์ ทั้งสามตัวแปร (Variable) หรือองค์ประกอบ (Components) ดังกล่าวน่าจะมีความสัมพันธ์กัน แต่ในการศึกษาคั้งนี้ไม่ได้ศึกษาในแนวดังกล่าว จึงตั้งเป็นข้อสังเกตว่าเนื่องจากประเภทของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมและให้ยืมปริมาณมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น (แผนภูมิที่ 8,9) และสาขาวิชา/หัวข้อวิชาที่มีการยืมและให้ยืมมากที่สุด คือสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ตารางที่ 7,8) น่าจะเป็นสาเหตุของการเรียกใช้สิ่งพิมพ์ใหม่เป็นปริมาณมากที่สุด เพราะ "...วารสารตีพิมพ์เรื่องราวทางวิชาการทันสมัยใหม่ล่าสุดอยู่เสมอ รายงานทางวิชาการอันเป็นผลมาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย จะเสนอผ่านสื่อประเภทวารสารก่อนที่จะไปปรากฏอ้างอิงอยู่ในหนังสือตำรา เราจึงจัดวารสารเป็นสิ่งพิมพ์ปฐมภูมิ (Primary source) จัดหนังสือตำราเป็นสิ่งพิมพ์ทุติยภูมิ (Secondary source) ...วารสารมีความสำคัญในฐานะเป็นสื่ออันเป็นช่องทาง (Channel) การสื่อสารระหว่างนักวิชาการ โดยเฉพาะนักวิทยาศาสตร์... ในบางสาขาวิชา เช่นแพทยศาสตร์ ชีววิทยา สัตวศาสตร์ ฯลฯ วารสารจะมีความสำคัญเป็นอันดับแรกมีตำราเป็นตัวเสริม" (วิสิทธิ์ จินตวงศ์ 2520: 249,255) ในคลังสารนิเทศของห้องสมุด โดยเฉพาะห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

14. สาขาวิชา/หัวข้อวิชาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีการเรียกใช้

สาขาวิชา/หัวข้อวิชาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีการยืมและให้ยืมในบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เมื่อจำแนกตามหัวเรื่อง (Subject headings) โดยใช้ Library of Congress Subject Headings. 9 th ed. (Washington, D.C.: Library of Congress, 1980) แล้ว พบว่าสาขาวิชา/หัวข้อวิชาของเอกสารที่มีการยืม ให้ยืม มีมากถึง 102 สาขาวิชา/หัวข้อวิชา หรือหัวเรื่อง ผู้วิจัยนำเสนอเป็นตารางที่ 7 เป็นบางส่วน โดยคัดเลือกเฉพาะหัวเรื่อง (สาขาวิชา/หัวข้อวิชา) ที่มีความถี่ของการเรียกใช้ 10 ธุรกรรมขึ้นไป แล้วเรียงลำดับความถี่การเรียกใช้จากมากไปหาน้อยดังนี้:

ตารางที่ 7 อันดับและจำนวนธุรกรรมการยืมเอกสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจาก
ห้องสมุดอื่น จำแนกตามสาขาวิชา/หัวข้อเรื่อง/หัวเรื่อง

อันดับที่	สาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่อง	จำนวนธุรกรรม
1	Chemistry เคมี	149
2	Food Industry อุตสาหกรรมอาหาร	93
3	Microbiology จุลชีววิทยา	81
4	Sciences วิทยาศาสตร์	69
5	Biological Chemistry ชีวเคมี	68
6	Biology ชีววิทยา	62
7	Botany พฤกษศาสตร์	56
8	Medical Sciences แพทยศาสตร์	55
8	Political Sciences รัฐศาสตร์	55
10	Agriculture เกษตรศาสตร์	51
11	Fisheries การประมง	37
12	Environmental Studies สิ่งแวดล้อมศึกษา	36
13	Crop Production การผลิตพืช	33
14	Physics ฟิสิกส์	32
15	Pharmacology เภสัชวิทยา	28
16	Public Health and Safety สาธารณสุข	27
17	Chemical Engineering วิศวกรรมเคมี	26
18	Organic Chemistry อินทรีย์เคมี	25
19	Entomology กีฏวิทยา	20
19	Social Sciences สังคมศาสตร์	20
21	Poultry Sciences วิทยาศาสตร์สัตว์ปีก	15
21	Rubber ยางพารา	15
23	Geophysics ธรณีฟิสิกส์	14
24	Water Resources ทรัพยากรน้ำ	13
24	Zoology สัตววิทยา	13
24	Cancer มะเร็ง	13
27	Pharmacy เภสัชศาสตร์	12
28	Energy พลังงาน	11
รวม 28 อันดับ		1,129

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลเป็นบางส่วนของสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่องของเอกสาร ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมจากห้องสมุดอื่นตามความต้องการใช้ของผู้ใช้จำนวน 1,373 ธุรกรรม แสดงในตารางเพียง 1,129 ธุรกรรม ก็เพียงพอให้เห็นสาขาวิชาที่มีการเรียกใช้มากที่สุด คือ เคมี จำนวน 149 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.85 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด (1,373 ธุรกรรม) รองลงมาคือสาขาวิชา อุตสาหกรรมอาหารจำนวน 93 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.77 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด อันดับสามคือเอกสารสาขาวิชาจุลชีววิทยา มีการเรียกใช้ 81 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 5.90 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด อันดับสี่คือเอกสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวนที่เรียกใช้ 69 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.03 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด และอันดับห้าคือเอกสารสาขาวิชาชีวเคมี มีการยืม 68 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.95 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด

เมื่อพิจารณาสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่องของเอกสารที่มีการขอยืมจากห้องสมุดอื่นที่มีความถี่เกิน 10 ธุรกรรม จะเห็นว่าในจำนวน 28 อันดับของสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่องที่น่าเสนอตามตารางที่ 7 จะพบว่า 26 ใน 28 สาขาวิชา/หัวข้อวิชา / หัวเรื่อง เป็นเอกสารทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 92.86 ที่เดียว มีเพียง 2 สาขาวิชาคือรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ทั่วไปเท่านั้นที่เป็นสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ โดยมีความถี่ของการเรียกใช้รวมกัน 75 ธุรกรรม (55+20) คิดเป็นร้อยละ 5.46 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,373 ธุรกรรมของหอสมุดคุณหญิงหลง

อีก 74 สาขาวิชา /หัวข้อวิชา/หัวเรื่อง ไม่ได้นำเสนอในตารางที่ 7 แต่มีพิสัยของความถี่จาก 1 ถึง 10 ธุรกรรม จำนวนธุรกรรมทั้งหมด 244 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 17.77 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,373 ธุรกรรมมีค่าเฉลี่ยที่ 3.30 ธุรกรรมต่อสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่อง ซึ่งจะครอบคลุมครบทั้ง 3 หมวดวิชาใหญ่คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ตัวอย่างเช่น สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มีการยืม 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.073 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด เป็นต้น

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลโดยครบถ้วนของสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่องของเอกสารที่ห้องสมุดอื่นขอยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เนื่องจากมีปริมาณ ธุรกรรมน้อยและจัดเข้าสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่องได้เพียง 48 จึงนำเสนอรายชื่อโดยครบถ้วน ข้อมูลจากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดอื่นยืมเอกสารสิ่งพิมพ์จากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรในบริการยืมระหว่างห้องสมุด โดยยืมเอกสารสิ่งพิมพ์สาขาเคมีทั่วไปมากที่สุด 32 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.31

อันดับสองคือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ทั่วไป จำนวน 31 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.05 อันดับสามเป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ เรื่องการป้องกันสภาวะแวดล้อม จำนวน 30 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 7.79 โดยมีอันดับที่สี่สิบแปด อันเป็นอันดับสุดท้าย เป็นการขอยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ทางเศรษฐศาสตร์เพียง 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.26

ตารางที่ 8 อันดับและจำนวนธุรกรรมการยืมเอกสาร สิ่งพิมพ์ ที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดอื่นยืม

ลำดับที่	สาขาวิชา/หัวข้อ/หัวเรื่อง	จำนวนธุรกรรม	ร้อยละ
1	Chemistry เคมีทั่วไป	32	8.31
2	Engineering วิศวกรรมศาสตร์	31	8.05
3	Environmental Protection การป้องกันสภาวะแวดล้อม	30	7.79
4	Botany พฤกษศาสตร์	22	5.71
4	Pharmacy เภสัชศาสตร์	22	5.71
6	Agriculture เกษตรศาสตร์	18	4.68
6	Crops and Soils พืชศาสตร์และปฐพีศาสตร์	18	4.68
8	Physics ฟิสิกส์	15	3.90
9	Food Industry อุตสาหกรรมอาหาร	13	3.38
10	Microbiology จุลชีววิทยา	11	2.86
11	Science วิทยาศาสตร์ทั่วไป	10	2.60
11	Poultry Sciences วิทยาศาสตร์สัตว์ปีก	10	2.60
13	Entomology กีฏวิทยา	9	2.34
14	Feeds อาหารสัตว์	8	2.08
14	Medical Science แพทยศาสตร์ทั่วไป	8	2.08
16	Educational Techmology เทคโนโลยีทางการศึกษา	7	1.82
16	Conservation of Natural Resources การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	7	1.82
16	Biological Physics ชีวฟิสิกส์	7	1.82
19	Biological Chemistry ชีวเคมี	6	1.56
19	Horticulture พืชสวน	6	1.56
19	Physiology สรีรวิทยา	6	1.56

22	Personnel Management การบริหารงานบุคคล	5	1.30
22	Mathematics คณิตศาสตร์	5	1.30
22	Organic Chemistry เคมีอินทรีย์	5	1.30
22	Veterinary Medicine สัตวแพทยศาสตร์	5	1.30
26	Psychology จิตวิทยา	4	1.04
26	Sports กีฬา	4	1.04
26	Technology เทคโนโลยี	4	1.04
26	Genetics พันธุศาสตร์	4	1.04
26	Biology ชีววิทยา	4	1.04
26	Fisheries การประมง	4	1.04
26	Political Science รัฐศาสตร์	4	1.04
33	Dairying การผลิตโคนม	3	0.78
33	Metallurgy โลหะวิทยา	3	0.78
33	Management Science วิทยาการจัดการ	3	0.78
33	Gardening การทำสวน	3	0.78
33	Mining Industry อุตสาหกรรมเหมืองแร่	3	0.78
33	Rubber ยางพารา	3	0.78
33	Public Health สาธารณสุข	3	0.78
33	Pharmacology เภสัชวิทยา	3	0.78
33	Sounds เสียง	3	0.78
33	Geography, Economic ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ	3	0.78
43	Aquaculture การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2	0.51
43	Communication การสื่อสาร	2	0.51
43	Computers คอมพิวเตอร์	2	0.51
43	Language and Languages ภาษาศาสตร์	2	0.51
43	Microscope and Microscopy จุลทรรศนวิทยา	2	0.51
48	Economics เศรษฐศาสตร์	1	0.25
	จำนวนรวม	385	100.00

อภิปรายผล เมื่อพิจารณาสาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่อง ของเอกสารที่มีการยืมและให้ยืมในบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร พบความสอดคล้องที่น่าสนใจคือ มีการยืม และให้ยืมเอกสารสาขาวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงไปเป็นเอกสารสาขาวิชาสังคมศาสตร์โดยมีเอกสารสาขามนุษยศาสตร์น้อยที่สุด โปรดพิจารณาตารางที่ 8 ก่อน เนื่องจากเป็นการแจกนับและแสดงให้เห็นชื่อสาขาวิชา อันดับ และจำนวนธุรกรรม รวมร้อยละของการขอยืมจากห้องสมุดอื่นโดยครบถ้วน เมื่อแบ่งสาขาวิชาเป็น 3 หมวด คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และ มนุษยศาสตร์ พบว่าธุรกรรมการขอยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ 3 หมวดวิชาดังกล่าวมีส่วนจำนวนและร้อยละน่าสนใจดังนี้ :

หมวดวิชา	จำนวนธุรกรรม	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	343	89.09
สังคมศาสตร์	36	9.35
มนุษยศาสตร์	6	1.56

โดย 2 หัวข้อวิชา/สาขาวิชามนุษยศาสตร์ คือ กีฬา และภาษาศาสตร์ และ หัวข้อวิชาสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ คือ เทคโนโลยีทางการศึกษา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การบริหารงานบุคคล จิตวิทยา รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การสื่อสาร และเศรษฐศาสตร์ที่เหลืออีก 37 หัวข้อวิชา/สาขาวิชา/หัวเรื่อง เป็นสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ถ้าจะพิจารณาตารางที่ 7 กับ ตาราง ก (หน้า 26) ก็อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า สาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่อง ที่ผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุด คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เรียกใช้นั้นโดยรวมแล้วจะสอดคล้องกัน เอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีการยืมระหว่างห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าอยู่ในขอบเขตสาขาวิชาที่เปิดสอนในคณะต่างๆ ของวิทยาเขตหาดใหญ่ ทั้งระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาทั้งสิ้น

15. การยืมและให้ยืมวารสาร

แผนภูมิที่ 8 และแผนภูมิที่ 9 แสดงภาษาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมและให้ยืม จำแนกตามประเภทเอกสาร ข้อมูลชี้บ่งว่า เฉพาะเอกสารประเภทวารสาร มีการยืมถึงร้อยละ 90.09 (1,237 ธุรกรรม) และให้ยืมถึงร้อยละ 64.16 (247 ธุรกรรม) ดังนั้น “วารสาร” จึงมีความสำคัญยิ่งในบริการยืมระหว่างห้องสมุด สมควรพิจารณาในรายละเอียดแง่มุมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

เมื่อกล่าวถึงความสำคัญของวารสารในฐานะเป็นสื่อของการสื่อสารของนักวิทยาศาสตร์ ก็ควรกล่าวด้วยว่านักวิทยาศาสตร์นี้เองเป็นผู้ให้กำเนิดวารสาร คือในตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 17 การสื่อสารความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่จัดทำเป็นหนังสือเล่มและรัฐสาร (Gazette) โดยมีสูตรว่าสิ่งพิมพ์ 1 เล่ม จัดพิมพ์ผลการทดลองทางวิทยาศาสตร์ 1 เรื่อง ซึ่งพบว่าไม่เพียงพอ เพราะนักวิทยาศาสตร์ต้องคอยนานจึงจะได้พิมพ์งานของตนเผยแพร่ แต่ถ้าจะพิมพ์เป็นเล่มหนังสือก็ต้องคอยนานอีกเช่นเดียวกัน เพราะต้องรวบรวมผลการทดลองหรือข้อสังเกตให้ได้หลายเรื่องก่อน จึงจะจัดพิมพ์เป็นเล่มหนังสือได้ หนังสือพิมพ์ที่มีอยู่ก็ไม่เหมาะที่จะตีพิมพ์เผยแพร่สารนิเทศวิทยาศาสตร์ เพราะหนังสือพิมพ์ตีพิมพ์ข่าวเป็นสาระสำคัญ ส่วนวิธีการเขียนจดหมายติดต่อกันระหว่างนักวิทยาศาสตร์ก็พบว่าไม่เพียงพออีกต่อไป เมื่อมีความต้องการในการเผยแพร่ความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและอย่างกว้างขวาง อีกทั้งการสื่อสารระหว่างนักวิทยาศาสตร์ในกลุ่มเล็ก ถือเป็นเรื่องส่วนตัว นักวิทยาศาสตร์จึงเลือกที่จะเผยแพร่ความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ไปยังผู้ที่วิจารณ์หรือโต้แย้งความรู้ ความคิดของตน ทำให้ทฤษฎีต่าง ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ที่ยังไม่มีเหตุผลชัดเจน ถูกละเลยจากการโต้แย้งหรือการปฏิเสธเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงเกิดความคิดในการพิมพ์จดหมายของนักวิทยาศาสตร์เป็นหลาย ๆ สำเนา เผยแพร่ไปสู่นักวิทยาศาสตร์คนอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง เป็นที่มาของวารสารวิทยาศาสตร์ (Porter 1964:211,216)

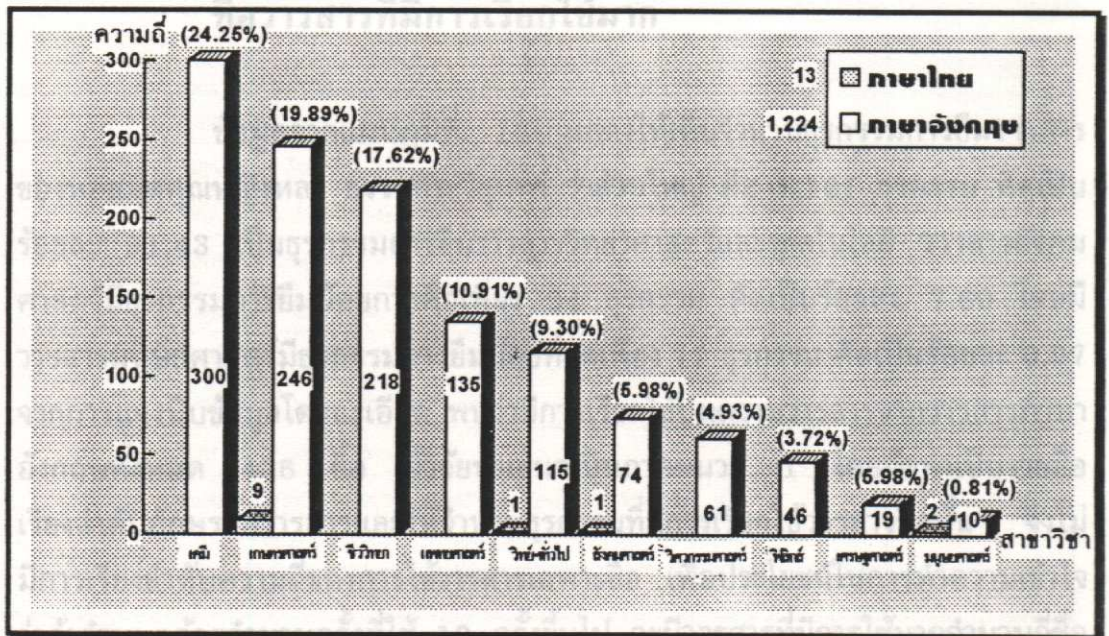
ความสำคัญของวารสารในฐานะสื่อของการสื่อสารความรู้ ความคิดทางด้านวิทยาศาสตร์มีการศึกษาหลายแง่มุม เช่นศึกษาการใช้วารสารเฉพาะชื่อในการติดตามพัฒนาการของวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ศึกษาอัตราส่วนการใช้วารสารต่อการใช้หนังสือของนักวิทยาศาสตร์ (Davies and Kellogg 1990:50) ศึกษาการเข้าถึงและการได้รับเอกสาร (บทความวารสาร) เพื่อใช้อ้างอิงในการเขียนบทความวิชาการของตน (Hallmark 1994:200-209) เป็นต้น การศึกษาเรื่องบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ครั้งนี้ จึงอาจนับรวมเป็นเรื่องหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะวารสาร ของนักวิทยาศาสตร์/

นักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ในชุมชนวิทยาศาสตร์ (Science community) ของวิทยาเขต
หาดใหญ่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองลงมาเป็นอันดับที่หก และอันดับที่เก้า จำนวน 74 อรรถกรรม และ 19 อรรถกรรมตาม
ลำดับ คิดเป็นร้อยละ 5.98 (เฉพาะภาษาอังกฤษ) และร้อยละ 1.54 โดยมีการพิมพ์
เอกสารสาขาวิชา (เฉพาะภาษาอังกฤษ) คิด
เป็นร้อยละ 0.81

อรรถกรรมการพิมพ์วารสารจำแนกตามสาขาวิชา

แผนภูมิที่ 12 แสดงปริมาณและร้อยละของสาขาวิชาของวารสาร
จำแนกตามภาษาของบทความวารสารที่ หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอพิมพ์
จากห้องสมุดอื่น ผู้วิจัยพยายามจัดเข้าหมวดวิชา/สาขาวิชา อย่างกว้างๆ ช่วยทำให้ความ
เข้าใจได้ง่ายขึ้น แทนที่จะกระจายกันไปถึง 102 สาขาวิชา/หัวข้อวิชา/หัวเรื่อง ตามที่
อภิปรายไว้ในหัวข้อ 14 หน้า 64 แล้วไม่อาจนำเสนอข้อมูลได้ทั้งหมด ข้อมูลจากแผน
ภูมิที่ 12 เมื่อเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยแล้ว พบว่าจากจำนวนอรรถกรรมการพิมพ์
วารสารทั้งหมด 1,237 อรรถกรรม เป็น บทความสาขาวิชาเคมีจำนวนมากที่สุด 300 อรรถ
กรรม คิดเป็นร้อยละ 24.25 รองลงมาคือ บทความวารสารด้านเกษตรศาสตร์ จำนวน
246 อรรถกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.89 (เฉพาะภาษาอังกฤษ) อันดับสามมีจำนวนใกล้เคียง
กัน คือบทความสาขาชีววิทยา จำนวน 218 อรรถกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.62
อันดับสี่คืออรรถกรรมการพิมพ์สาขาแพทยศาสตร์ จำนวน 135 อรรถกรรม คิดเป็นร้อยละ
10.91 อันดับห้าคืออรรถกรรมการพิมพ์สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 115 อรรถกรรม
อันดับห้าคืออรรถกรรมการพิมพ์สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 115 อรรถกรรม

แผนภูมิที่ 12 สาขาวิชาของวารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ พิมพ์จากห้องสมุดอื่นจำแนก
ตามภาษาของสิ่งพิมพ์

คิดเป็นร้อยละ 9.30 (เฉพาะภาษาอังกฤษ) ห้าอันดับแรกนี้เป็นบทความสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ธุรกรรมการยืมบทความภาษาอังกฤษสาขาสังคมศาสตร์มีจำนวนรองลงมาเป็นอันดับที่หก และอันดับที่เก้า จำนวน 74 ธุรกรรม และ 19 ธุรกรรมตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 5.98 (เฉพาะภาษาอังกฤษ) และร้อยละ 1.54 โดยมีการยืมเอกสารสาขามนุษยศาสตร์จำนวนน้อยที่สุด 10 ธุรกรรม (เฉพาะภาษาอังกฤษ) คิดเป็นร้อยละ 0.81

เมื่อพิจารณาภาษาของสิ่งพิมพ์ พบว่ามีการยืมเอกสารภาษาอังกฤษ 1,224 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 98.95 ยืมเอกสาร ซึ่งก็คือบทความวารสารภาษาไทย 13 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.05

ถ้าจะแบ่งสาขาวิชาของเอกสารที่ยืมออกเป็นหมวดวิชา 3 หมวด คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่ามีการยืม ซึ่งก็คือการเรียกใช้วารสารภาษาอังกฤษ (และภาษาไทย) สดหลั่นกันตามหมวดวิชา ดังนี้ :

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	จำนวน 1,131 ธุรกรรม (ร้อยละ 91.43)
สังคมศาสตร์	จำนวน 94 ธุรกรรม (ร้อยละ 7.60)
มนุษยศาสตร์	จำนวน 12 ธุรกรรม (ร้อยละ 0.97)

ชื่อวารสารที่มีการเรียกใช้มาก

ข้อมูลจากแผนภูมิที่ 12 แสดงให้เห็นจำนวนธุรกรรมการยืมวารสารของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวิสุนทร ว่าส่วนใหญ่ คือ 1,131 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 91.43 เป็นธุรกรรมการยืมวารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วารสารสังคมศาสตร์มีธุรกรรมการยืมน้อยกว่าคือเพียง 94 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 7.60 โดยมีวารสารมนุษยศาสตร์มีธุรกรรมการยืมน้อยที่สุดเพียง 12 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.97 จากการแจกแจงข้อมูลโดยละเอียด พบว่ามีการเรียกใช้บทความวารสารจากวารสารภาษาอังกฤษทั้งหมด 436 ชื่อ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นภาคผนวก 1 โดยจัดทำเป็นรายชื่อเรียงลำดับอักษรชื่อวารสารและให้จำนวนธุรกรรมที่มีการเรียกใช้วารสารชื่อนั้นๆ จึงไม่มีการเรียงลำดับความถี่ของการใช้วารสารเฉพาะชื่อ เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจว่าถ้ากำหนดด้วยจำนวนครั้งที่ใช้ 10 ครั้งขึ้นไป จะมีวารสารที่มีการใช้มากจำนวนกี่ชื่อ และความถี่ของการเรียกใช้จะเป็นอย่างไรคำตอบได้นำเสนอเป็นตารางที่ 9,10 ดังนี้:

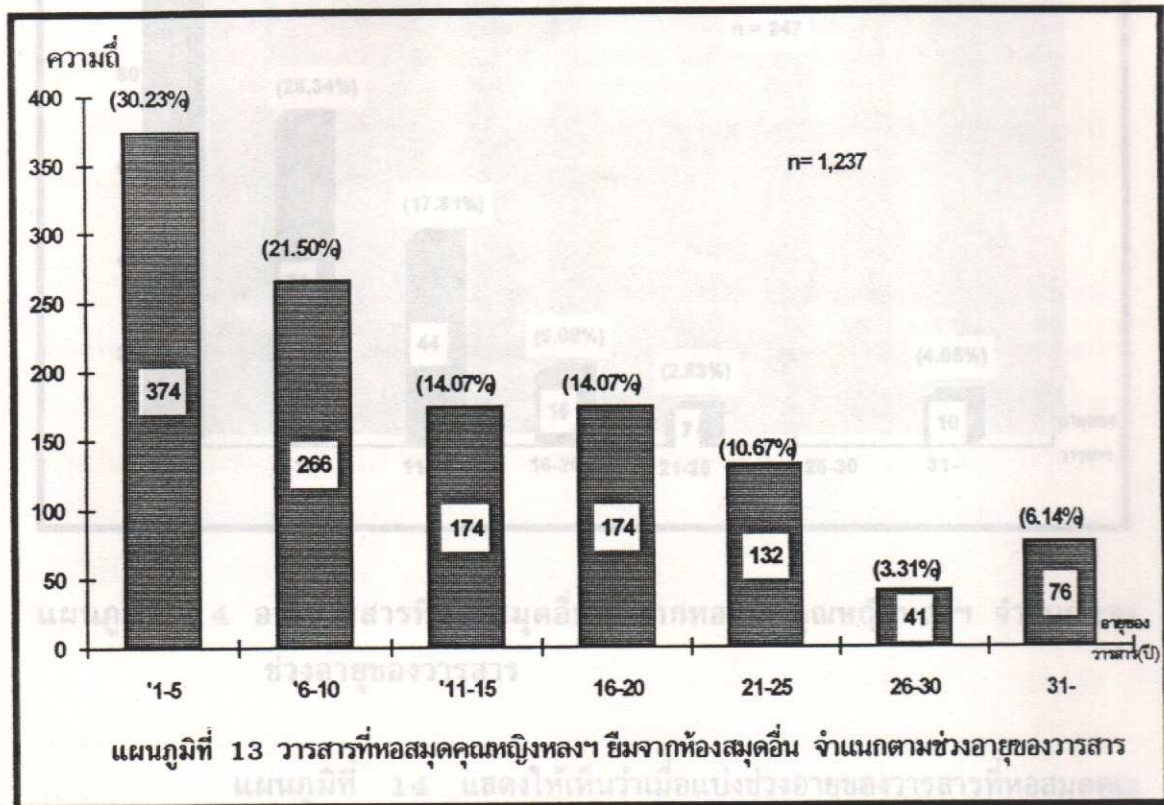
อันดับการใช้	ชื่อวารสาร	จำนวนธุรกรรม ที่มีการพิมพ์
1	Analytica Chemica Acta	54
2	Journal of Chromatography	45
3	Asian Survey	39
4	Journal of Food Science	27
5	Agricultural and Biological Chemistry	22
6	Plant Physiology	18
7	Biotechnology and Bioengineering	17
7	Food Technology	17
7	Journal of Agricultural and Food Chemistry	17
10	FEER	16
11	IEEE Transactions on Biomedical Engineering	15
12	Applied Microbiology and Biotechnology	14
12	Journal of Food Protection	13
14	Journal of Experimental Botany	11
15	Analytical Chemistry	10
15	J. S. E. A. S	10
15	Journal of the Siam Society	10

ตารางที่ 9 รายชื่อวารสาร ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอพิมพ์จาก
ห้องสมุดอื่น ตั้งแต่ 10 ธุรกรรมขึ้นไป

อันดับการใช้	ชื่อวารสาร	จำนวนธุรกรรม ที่มีการพิมพ์
1	Journal of Lipid Research	21
2	European Journal of Clinical Pharmacology	14
3	British Poultry Science	8
4	Cereal Chemistry	7
4	Journal of Clinical Microbiology	7
4	Philippine Journal of Crop Science	7
7	Journal of Invertebrate Pathology	6
8	Journal of Food Protection	5
8	Proceedings of the National Academy of Science of the United States of America	5
8	Scientia Horticulture	5

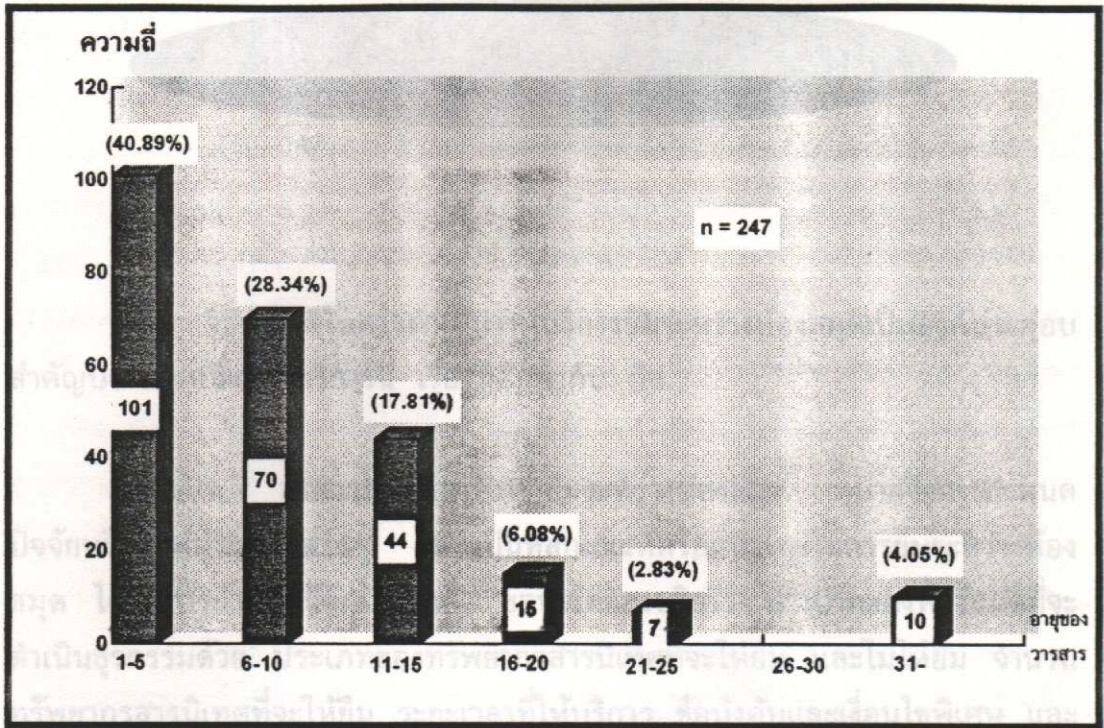
ตารางที่ 10 รายชื่อวารสาร ที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้ห้องสมุดอื่น
พิมพ์ 10 อันดับที่มีการใช้มาก

อายุของวารสารที่ผู้ใช้ต้องการ

แผนภูมิที่ 13 แสดงให้เห็นว่าวารสารที่ทอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวิสุนทรยืมจากห้องสมุดอื่นตามความต้องการของผู้ใช้ทอสมุดฯ เมื่อกำหนดช่วงอายุของวารสารออกเป็น 7 ช่วงๆ ละ 5 ปี คือ 1-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21-25, 26-30, 31- ปี วิธีนับ 1 ปี ของอายุวารสาร นับจากปีพิมพ์ของวารสาร จนถึงปีที่มีการเรียกใช้วารสาร คือ ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536) ผลจากการแจงนับข้อมูลพบว่าผู้ใช้ต้องการใช้วารสารใหม่มากที่สุดจำนวน 374 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 30.23 รองลงมาเป็นวารสารเก่ากว่าเดิม คือ เป็นวารสารช่วงอายุ 6-10 ปี จำนวนที่เรียกใช้ 266 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 21.50 วารสารยิ่งเก่าดูจะมีการเรียกใช้น้อยลง คือวารสารอายุ 11-15 และ 16-20 ปี มีการเรียกใช้ลดลงเป็น 174 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 14.07 ทั้ง 2 ช่วงอายุดังกล่าว ที่มีการเรียกใช้น้อยที่สุดจำนวน 41 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.31 เป็นวารสารเก่าอายุ 26-30 ปี

มากกว่าวารสารเก่า โดยมีการเรียกใช้วารสารเก่าในลักษณะขอคัดลอก คือจะเลือกใช้วารสารน้อยลงตามช่วงเวลาอายุของวารสารที่เพิ่มขึ้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

แผนภูมิที่ 14 อายุวารสารที่ห้องสมุดอื่นยืมจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามช่วงอายุของวารสาร

แผนภูมิที่ 14 แสดงให้เห็นว่าเมื่อแบ่งช่วงอายุของวารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ยืม เป็น 7 ช่วง เช่นเดียวกับช่วงอายุของวารสารที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมจากห้องสมุดอื่น พบว่ากระสวนของการเรียกใช้หรือความต้องการของผู้ใช้จะมีลักษณะให้สังเกตได้ว่าต้องการใช้วารสารใหม่มากที่สุด และแสดงความต้องการใช้วารสารที่เก่ากว่าในลักษณะถดถอยคือ ใช้วารสารอายุ 1-5 ปี จำนวน 101 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 40.89 เรียกใช้วารสารอายุ 6-10 ปี จำนวน 70 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 28.34 ใช้วารสารอายุ 11-15 ปี จำนวน 44 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.81 ใช้วารสารอายุ 16-20 ปี จำนวน 15 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.08 ใช้วารสารอายุ 21-25 ปี จำนวน 7 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.83 และใช้วารสารอายุ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 10 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.05

อภิปรายผล ข้อมูลจากแผนภูมิที่ 13 และแผนภูมิที่ 14 แสดงความสอดคล้องของพฤติกรรมในการเรียกใช้วารสารให้ตั้งข้อสังเกตได้ว่าการเรียกใช้วารสารใหม่มากกว่าวารสารเก่า โดยมีการเรียกใช้วารสารเก่าในลักษณะถดถอย คือจะมีการใช้วารสารน้อยลงตามช่วงเวลาอายุของวารสารที่เพิ่มขึ้น

ตอนที่ 3 วิจัยเชิงปริมาณอเมริกาใต้

วิธีปฏิบัติในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของบริการนี้ เรื่องที่ศึกษากัน คือ: เป็นการขอทำสำเนาเอกสารเกือบทั้งหมด คือ 1,655 รายการ คิดเป็นร้อยละ 94.14 มีเพียงส่วนน้อยมากถึง 103 รายการ คิดเป็นร้อยละ 6.25

1. นโยบายการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด หมายถึงการกำหนดปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการยืมระหว่างห้องสมุด ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขตของบริการ ประเภทของห้องสมุดที่จะดำเนินธุรกรรมด้วย ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่จะให้ยืม และไม่ให้ยืม จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่จะให้ยืม ระยะเวลาที่ให้บริการ ข้อบังคับและเงื่อนไขพิเศษ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

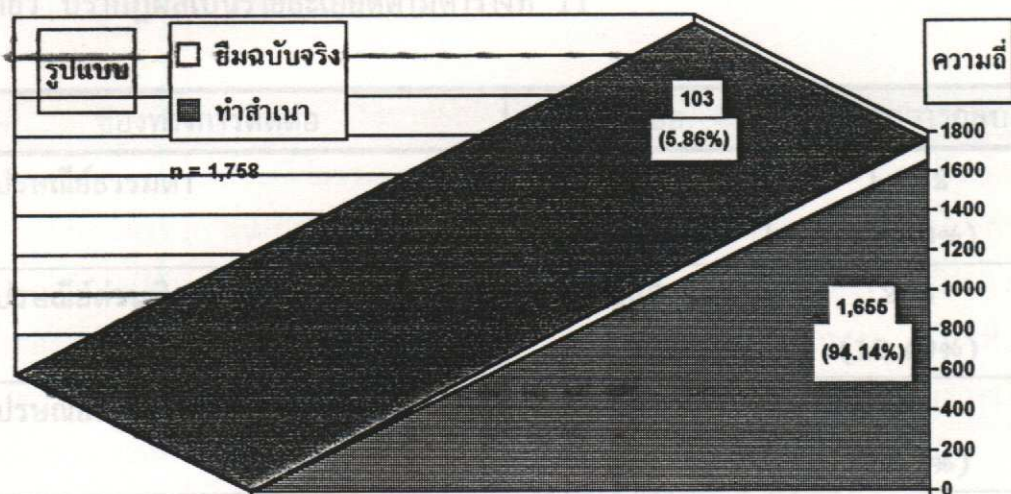
2. วิธีการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุด ได้แก่ การกรอกคำร้องในการขอรับบริการ การตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรมของเอกสารที่จะทำการยืม การตรวจสอบที่อยู่ของเอกสารที่จะทำการยืม การกำหนดห้องสมุด/ ศูนย์สารสนเทศที่จะติดต่อขอยืม โดยพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ คือนโยบายของห้องสมุดนั้น ระยะเวลาเฉลี่ยของการได้รับเอกสาร (Turnaround Time) ช่องทางการติดต่อกับห้องสมุดผู้ให้ยืม ช่องทางการส่งเอกสาร (Document delivery) ค่าใช้จ่าย

3. ผลการดำเนินงาน ได้แก่ ร้อยละของธุรกรรมที่ยืมได้และที่ยืมไม่ได้ (Success rate / failure rate) สาเหตุของการยืมที่ไม่ได้เอกสาร

ในการศึกษาเบื้องต้นครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกเพียงองค์ประกอบที่พบในการปฏิบัติงานบริการนี้มานาน 4 องค์ประกอบคือ ร้อยละของธุรกรรมที่ยืมได้และยืมไม่ได้ สาเหตุของการยืมที่ไม่ได้เอกสาร ระยะเวลาเฉลี่ยของการได้รับเอกสาร และช่องทางการติดต่อขอยืม-ให้ยืม, รับเอกสาร-ส่งเอกสาร ดังแสดงเป็นแผนภูมิและตารางต่อไปนี้

16 รูปแบบเอกสารที่ผู้ยืมต้องการ

ทรัพยากรสารสนเทศหรือเอกสารเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการบริการยืมระหว่างห้องสมุด ผู้ใช้บริการนี้มีสิทธิเลือกที่จะให้ห้องสมุดที่ตนขอรับบริการ ยืมเอกสารฉบับจริงหรือต้นฉบับให้ก็ได้ หรืออาจขอให้ทำสำเนา (Photocopying) ให้ก็ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแผนภูมิที่ 15 พบว่าธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดทั้งหมด 1,758 ธุรกรรม เป็นการขอทำสำเนาเอกสารเกือบทั้งหมด คือ 1,655 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 94.14 มีเพียงส่วนน้อยมากคือ 103 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.86 ที่เป็นธุรกรรมขอยืมฉบับจริง

แผนภูมิที่ 15 รูปแบบเอกสารที่ผู้ยืมต้องการ ในบริการยืมระหว่างห้องสมุด

อภิปรายผล ถ้าพิจารณาแผนภูมิที่ 6 หน้า 57 และแผนภูมิที่ 7 หน้า 58 รายงานประเภทของเอกสารในบริการยืมระหว่างห้องสมุด และข้อมูลจากตารางทั้งสองชี้ให้เห็นว่ามีการยืมและให้ยืมวารสารปริมาณมากที่สุดทั้งสองตาราง และการยืมวารสารสำหรับห้องสมุดทั่วไปหมายถึงการทำสำเนาเอกสารนั่นเอง ไม่ใช่การยืมต้นฉบับหรือตัวเล่มวารสาร ซึ่งถ้าเป็นวารสารเย็บเล่ม ห้องสมุดโดยทั่วไปไม่มีนโยบายให้ยืมตัวเล่ม ประกอบกับเครื่องทำสำเนาเอกสารและบริการทำสำเนาเอกสารเป็นเครื่องใช้และบริการที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นห้องสมุดประเภทที่ติดต่อกันเองในบริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด การขอทำสำเนาในการบริการยืมระหว่างห้องสมุด จึงเป็นรูปแบบของเอกสารที่ผู้ใช้บริการต้องการมากที่สุด

17. ช่องทางการติดต่อในบริการยืมระหว่างห้องสมุด

ช่องทางการติดต่อสื่อสาร (Channel of communication) ในบริการยืมระหว่างห้องสมุด หมายถึงการติดต่อเสนอคำขอยืมตามแบบฟอร์มบริการยืมระหว่างห้องสมุด การตอบรับ พร้อมเอกสารที่ขอยืม (Document delivery) หรือการปฏิเสธที่มีเหตุผลประการต่างๆ และการส่งเอกสารฉบับจริงคืนห้องสมุดผู้ให้ยืม ช่องทางการติดต่อดังกล่าวใช้บริการไปรษณีย์ของรัฐ (ไปรษณีย์ธรรมดา, ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ, ไปรษณีย์ด่วน) หรือบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษของเอกชน และบางภาคีห้องสมุดอาจใช้รถรับ-ส่งธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดวิ่งรับส่งเป็นประจำก็ได้

กรณีบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร และเฉพาะบริการที่หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ขอยืมจากห้องสมุดแห่งอื่นอย่างเดียวนั้น ปรากฏผลเป็นรายละเอียดตามตารางที่ 11

ช่องทางการติดต่อ	ส่งคำขอ	ส่งเอกสารกลับ
ไปรษณีย์ธรรมดา	960 (69.92%)	1,082 (78.80%)
ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS)	337 (24.54%)	254 (18.49%)
ไปรษณีย์ด่วน	-	20 (1.47%)
ไปรษณีย์เอกชน	-	1 (0.07%)
โทรสาร	76 (5.54%)	16 (1.17%)
รวม	1,373 (100.00)	1,373 (100.00)

ตารางที่ 11 ช่องทางการติดต่อและจำนวนธุรกรรมที่ใช้ช่องทางต่างๆ

ข้อมูลจากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าในการติดต่อเพื่อส่งคำขอ (Request form) ในบริการยืมระหว่างห้องสมุด ผู้ใช้บริการนี้ส่วนใหญ่ คิดเป็นจำนวนธุรกรรม จำนวน 960 ธุรกรรม (ร้อยละ 69.92) ให้หอสมุดคุณหญิง

หลง อรรถกระวีสุนทร ติดต่อทางบริการไปรษณีย์ธรรมดามากที่สุด รองลงมาจำนวน 337 ธุรกรรม (ร้อยละ 24.54) ให้ติดต่อทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ จำนวนน้อยที่สุด คือจำนวน 76 ธุรกรรม (ร้อยละ 5.54) ให้ติดต่อทางโทรสาร ในส่วนของคำขอซึ่ง แสดงความจำนงให้ห้องสมุดผู้ให้ยืมจัดส่งเอกสารให้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งก็คือช่องทางการติดต่อในการศึกษาคั้งนี้ นั่นเอง ข้อมูลจากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าผู้รับบริการขอให้ห้องสมุดผู้ให้ยืมจัดส่งเอกสารให้โดยใช้บริการไปรษณีย์ธรรมดา เป็นจำนวนมากที่สุดคือ 1,082 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.80 รองลงมาขอให้จัดส่งให้ทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) จำนวน 254 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 18.49 และรองลงมาเป็นอันดับสาม เป็นคำขอให้จัดส่งเอกสารให้ทางไปรษณีย์ด่วน จำนวน 20 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.47 จำนวน 16 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 1.17 ขอให้จัดส่งเอกสารให้ทางโทรสาร และน้อยที่สุดคือการขอให้จัดส่งเอกสารให้ทางไปรษณีย์เอกชน 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.07

อภิปรายผล จากตารางที่ 11 ทำให้เข้าใจว่ากลุ่มผู้ใช้บริการนิยมใช้บริการผ่านช่องทางไปรษณีย์ธรรมดา ซึ่งหมายความว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ไม่รีบร้อนในการใช้เอกสาร แต่เมื่อมาพิจารณาช่องทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษและช่องทางโทรสารแล้วจะเห็นว่าไม่มีย่านไม่น้อย โดยเฉพาะทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) มีจำนวนการขอให้ส่งคำขอใช้บริการไปยังห้องสมุดผู้ให้บริการถึง 337 ธุรกรรม และให้ส่งเอกสารกลับทางเดียวกัน จำนวน 254 ธุรกรรม นั้นหมายความว่ามีความต้องการใช้เอกสารแบบรีบเร่งมากพอสมควร

เรื่องการเลือกช่องทางการติดต่อนี้มีตัวแปรเรื่องค่าใช้จ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยปรกติผู้ใช้บริการทุกคนย่อมต้องการได้รับเอกสารอย่างรวดเร็วเสมอ แต่ในเมื่อปัจจัยเรื่องระยะทางทำให้เป็นอุปสรรคให้ได้เอกสารล่าช้าและต้องพึงพาบริการขนส่งต่างๆ ทำให้จำเป็นต้องเลือกช่องทางที่ถูกที่สุดและเร็วที่สุดเพื่อให้ได้เอกสารเร็วสมใจ หรือทันความต้องการ ซึ่งก็คงไม่มีช่องทางใดที่ดีกว่าทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) นั่นเอง แต่เนื่องจากตัวแปรที่ไม่อาจทราบได้จากความล่าช้าแม้จะใช้ช่องทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษแล้วก็ตาม เช่น ห้องสมุดผู้ให้บริการอาจได้รับแบบกรอกรายการขอใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดล่าช้า หรือ เอกสารไม่ได้อยู่บนชั้นต้องใช้เวลาค้นหา หรือมีผู้ใช้บริการคนอื่นยืมเอกสารไป ทำให้ไม่สามารถบริการได้ในทันที และทำให้เกิดความล่าช้าบ่อยครั้ง จึงทำให้ผู้ใช้บริการบางส่วนเริ่มจะหันมาทดลองใช้ช่องทางโทรสารดูบ้าง ซึ่งแม้ค่าใช้จ่ายจะสูงที่สุดก็นับว่าได้รับการตอบสนองเร็วพอสมควร ในอนาคตน่าจะมีการพัฒนาให้มีการใช้ช่องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ขึ้นอีกทางหนึ่ง เพื่อช่วยให้บริการคล่องตัวขึ้น คือช่วยให้ผู้ใช้บริการได้เอกสารที่ต้องการเร็วขึ้น อาจจะ

ส่งผลให้การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีประสิทธิภาพขึ้น กล่าวคือ ให้ได้ทรัพยากรจากแหล่งอื่นมาผสมผสานกับทรัพยากรของหอสมุดคุณหญิงหลงได้อีก โดยไม่มีอุปสรรคเรื่องช่องทางหรือระยะทางอีกต่อไป

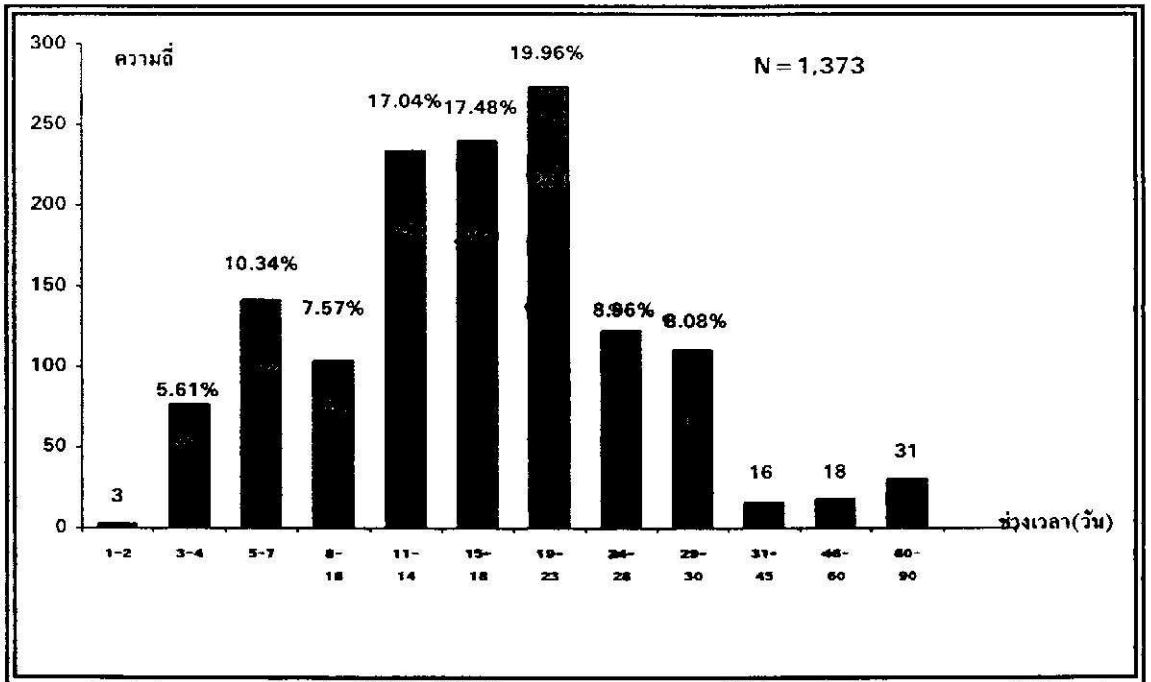
เพื่อให้มองเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นจึงแสดงอัตราค่าบริการทางช่องทางต่าง ๆ ที่หอสมุดคุณหญิงหลงเรียกเก็บผู้ใช้บริการตามอัตราที่เป็นจริงดังนี้

บริการทางไปรษณีย์ธรรมดา	ค่าส่งเที่ยวละ 3.00 บาท
บริการทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ	17.00-30.00 บาท แล้วแต่น้ำหนัก
บริการทางไปรษณีย์ด่วน	6.00 บาท
บริการทางไปรษณีย์เอกชน	65.00 บาท ต่อน้ำหนัก 1 กก.
บริการทางโทรสาร	46.00 บาท ต่อ 1 หน้า (A4)

18. เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อธุรกรรม

เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อธุรกรรม (Turnaround time) คือเวลาของการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดตั้งแต่ห้องสมุดผู้ยืมได้รับคำร้องขอให้ยืมเอกสารจากห้องสมุดอื่นให้ จนถึงวันที่ได้รับเอกสารที่ขอยืม และอาจรวมถึงวันที่ห้องสมุดผู้ยืมจัดส่งเอกสารคืนห้องสมุดผู้ให้ยืม กรณีที่เป็น การยืมฉบับจริงหรือยืมตัวเล่มเอกสาร นิยมนับเป็นจำนวนวัน แต่อาจนับเป็นสัปดาห์ก็ได้ หรืออาจนับเป็นวันและสัปดาห์ควบคู่กันไป หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรนับเวลาที่ใช้ในการดำเนินธุรกรรมการขอยืมเป็นวัน ซึ่งนับเป็นหน่วยเล็กที่สุดใน การนับเวลาการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นหน่วยที่มีความหมาย เพราะจำนวนวันที่มากขึ้นหรือน้อยลงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งของประสิทธิภาพการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุด.

แผนภูมิที่ 16 นำเสนอข้อมูลเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อธุรกรรม โดยนำเสนอเฉพาะธุรกรรมการยืมที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรดำเนินการในฐานะห้องสมุดผู้ยืม (Borrowing Library) เท่านั้น เพราะสามารถควบคุมและบันทึกสถิติการขอยืมจากห้องสมุดอื่นเป็นงานปกติในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดอยู่แล้ว

แผนภูมิที่ 16 ช่วงเวลาที่ใช้ต่อธุรกรรมการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

แผนภูมิที่ 16 แสดงให้เห็นว่าเมื่อแบ่งช่วงเวลาดำเนินงาน บริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อธุรกรรมออกเป็นช่วงเวลา (Interval time) แต่ต่อเนื่องกัน พบว่าหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ดำเนินการขอยืมต่อธุรกรรมมากที่สุด 274 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.96 โดยใช้เวลา 19-23 วัน รองลงมาคือใช้เวลาดำเนินการ 15-18 วัน จำนวน 240 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.48 อันดับสามใช้เวลาดำเนินการ 11-14 วัน จำนวน 234 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.04 อันดับสี่ใช้เวลาดำเนินการ 5-7 วัน จำนวน 142 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.34 ธุรกรรม อันดับห้าใช้เวลาดำเนินการ 24-28 วัน จำนวน 123 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.96 อันดับหกใช้เวลาดำเนินการ 29-30 วัน จำนวน 111 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.08 อันดับเจ็ดใช้เวลาดำเนินการ 8-10 วัน จำนวน 104 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 7.57 อันดับแปดใช้เวลาดำเนินการ 3-4 วันจำนวน 77 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.61 อันดับเก้าใช้เวลาดำเนิน

การ 60-90 วัน จำนวน 31 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.26 อันดับสิบ อันดับสิบเอ็ดและ อันดับสิบสอง ใช้เวลาดำเนินการ 46 - 60 วัน, 31 - 45 วัน, 1 - 2 วัน โดยมี จำนวนธุรกรรมน้อย คือ 18, 16, 3, คิดเป็นร้อยละ 1.31, 1.17 และ 0.22 ตามลำดับ

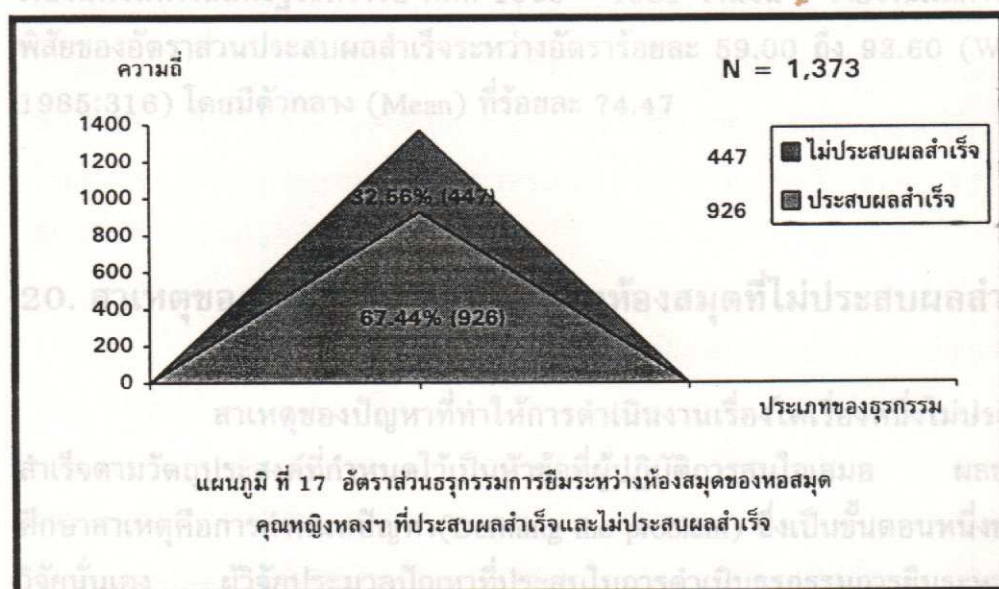
เมื่อพิจารณาแผนภูมิแท่งคือ แผนภูมิที่ 16 จะเห็นว่าปริมาณธุรกรรม การยืม จะกระจุกตัวอยู่ที่ช่วงเวลาดำเนินการ 1 - 2 วัน ถึง 19 - 23 วัน ถ้าวรวมช่วง เวลาดำเนินการ 7 ช่วงต้น คิดเป็นเวลาดำเนินการที่พิสัย 1 - 23 วัน (1 วัน ถึง 3 สัปดาห์เศษ) จะมีปริมาณธุรกรรมการยืมรวมกันถึง 1,074 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.22 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมด

อภิปรายผล เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อ ธุรกรรมการยืม (Turnaround Time) เป็นเรื่องที่น่าสนใจแก่นักวิชาการบรรณารักษศาสตร์และสาร นิเทศศาสตร์สนใจกันอย่างกว้างขวาง เหตุผลคงเป็นที่เรื่องนี้อาจเป็นปัจจัยชี้บ่ง ประสิทธิภาพของบริการยืมระหว่างห้องสมุดด้วยปัจจัยหนึ่ง โดยมีความคิดเห็นว่ายิ่งใช้ เวลาดำเนินการต่อธุรกรรมน้อยเท่าใด บริการยืมระหว่างห้องสมุดจะมีประสิทธิภาพยิ่ง ขึ้น จึงมีความพยายามที่จะปรับปรุงองค์ประกอบของบริการยืมระหว่างห้องสมุดเฉพาะ องค์ประกอบที่ควบคุมได้อยู่เสมอ เช่นการจัดทำและเผยแพร่รายชื่อวารสารพร้อม บอกรายการที่ห้องสมุดมี (Holding) การจัดทำรายชื่อนี้หนังสือใหม่ และทรัพยากร สารสนเทศประเภทอื่นของห้องสมุด ที่รับเข้ามาในห้องสมุด และดำเนินการนำออก บริการแล้ว การศึกษาประสิทธิภาพของช่องทางสื่อสารในธุรกรรมการยืม การใช้ เครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิผล เป็นต้น

“เวลาที่ใช้ต่อธุรกรรมการยืม” (Turnaround Time) ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พอช่วยให้เข้าใจเรื่องนี้ได้พอสมควร ได้แก่งานศึกษาของกุศล นาคะชาติ และ รวีวรรณ ขำพล (2536:52) ซึ่งพบว่าช่วงเวลา 15-30 วัน เป็นช่วงเวลาที่หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี “ใช้ในการติดต่อเพื่อให้ได้รับเอกสาร” ในบริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็น ปริมาณมากที่สุด Budd (1986: 76) พบว่าตัวกลาง (Mean) ของธุรกรรมการยืมใน บริการยืมระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัยหลุยเซียน่าตะวันออกเฉียงใต้ (Southeastern Louisiana University) ในปี ค.ศ. 1985 เป็น 19.13 วัน และมี มัธยฐาน (Median) ที่ 17 วัน ในขณะที่มัธยฐานของเวลาที่ใช้ต่อธุรกรรมการยืมในงาน วิจัยของ Hebert (1994:11) เป็น 38 วัน

19. ธุรกรรมการยืมที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ

โดยทั่วไป ขั้นตอนของกระบวนการธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดจะเสร็จสิ้นและนับเป็น 1 ธุรกรรมการยืม เมื่อผู้ใช้บริการของห้องสมุดผู้ยืมได้รับเอกสารที่ต้องการ ขั้นตอนสุดท้ายคือการได้รับเอกสารหรือไม่ได้รับเอกสารจึงเป็นองค์ประกอบบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกรรมการยืม และใช้เป็นเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินการบริการยืมระหว่างห้องสมุดได้ (Waldhart 1985:314)

แผนภูมิที่ 17 แสดงอัตราส่วนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ที่ประสบผลสำเร็จ (Success rate) กับธุรกรรมการยืมที่ไม่ประสบผลสำเร็จ (Failure rate) พบว่าในจำนวนธุรกรรมการยืมทั้งหมด 1,373 ธุรกรรม เป็นธุรกรรมที่ ผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ได้รับเอกสาร คือประสบผลสำเร็จในธุรกรรมการยืมคิดเป็นร้อยละ 67.44 (จำนวน 926 ธุรกรรม) ดังนั้นในทางตรงข้ามจำนวนธุรกรรมที่ไม่ประสบผลสำเร็จ คือไม่ได้รับเอกสาร จะคิดเป็นร้อยละที่เหลือ คือ ร้อยละ 32.56 (จำนวน 447 ธุรกรรม) ทั้งนี้ เพราะธุรกรรมทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวเป็นสองด้านของเหรียญเดียวกัน

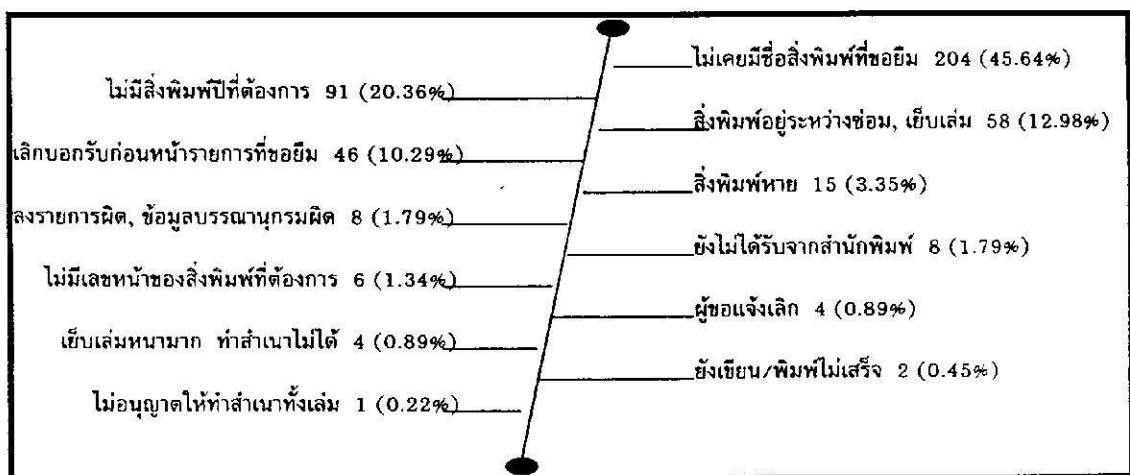
อภิปรายผล ธุรกรรมที่ประสบผลสำเร็จใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินค่าประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของบริการยืมระหว่างห้องสมุดได้ นิยมเรียกอัตราส่วนที่ประสบผลสำเร็จ (Success rate or Fill rate) โดยไม่กล่าวถึงอัตราส่วนคู่กันมา คืออัตราส่วนที่ไม่ประสบผลสำเร็จ (Failure rate) กรณีของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถ

กระวีสุนทร ปีพ.ศ. 2536 ที่มีธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่ประสบผลสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ(อัตราส่วน) 67.44 แปลความว่าสูงหรือต่ำ ยังไม่อาจประเมินได้ เพราะยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานกำหนดไว้ให้เปรียบเทียบและแปลความ อย่างไรก็ตามห้องสมุดเฉพาะแห่งอาจกำหนดเป้าหมายเป็นเกณฑ์ขึ้นใช้เองกับห้องสมุดของตน เพื่อให้การดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดมีเป้าหมายชัดเจน และประเมินประสิทธิผลของบริการในห้องสมุดของตนได้

งานวิจัยในประเทศไทย ของกุศล นาคะชาติ และรวีวรรณ ขำพล (2536:56) รายงานอัตราส่วนที่ประสบผลสำเร็จที่ร้อยละ 61.65 และสรุปผลการวิจัยเรื่องนี้ที่จัดทำในสหรัฐระหว่างปี ค.ศ. 1969 - 1981 จำนวน 9 รายงานผลการวิจัย มีพิสัยของอัตราส่วนประสบผลสำเร็จระหว่างอัตราร้อยละ 59.00 ถึง 93.60 (Waldhart 1985:316) โดยมีตัวกลาง (Mean) ที่ร้อยละ 74.47

20. สาเหตุของธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

สาเหตุของปัญหาที่ทำให้การดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นหัวข้อที่ผู้ปฏิบัติการสนใจเสมอ ผลของการศึกษาสาเหตุคือการกำหนดปัญหา(Defining the problem) ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยนั่นเอง ผู้วิจัยประมวลปัญหาที่ประสบในการดำเนินธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดไว้ครบถ้วน จัดหมวดหมู่และนำเสนอเป็นแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ 18 สาเหตุของธุรกรรมการยืมที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

แผนภูมิที่ 18 เสนอปัญหา 12 ปัญหาที่ธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ถูกปฏิเสธ เป็นผลให้ธุรกรรมการยืมนั้น ๆ จำนวนรวมกัน 447 ธุรกรรมไม่ได้รับเอกสารตามคำขอ คิดเป็นธุรกรรมการยืมที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เมื่อเรียงลำดับความถี่มากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ คือ ธุรกรรมที่ห้องสมุดผู้ให้ยืมตอบมายังหอสมุดคุณหญิงหลงว่า “ไม่เคยมีชื่อสิ่งพิมพ์ที่ขอยืม” จำนวน 204 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 45.64 รองลงมาเป็นคำตอบว่า “ไม่มีสิ่งพิมพ์ปีที่ต้องการ” จำนวน 91 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.36 อันดับสามคือ คำตอบที่แจ้งว่า “สิ่งพิมพ์อยู่ระหว่างซ่อม, เย็บเล่ม” จำนวน 58 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.98 อันดับสี่คือคำตอบว่า “เลิกบอกรับก่อนหน้ารายการที่ขอยืมไป” จำนวน 46 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.29 อันดับห้าคือคำตอบว่า “สิ่งพิมพ์หาย” จำนวน 15 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.35 อันดับหกถึงอันดับสิบสอง มีความถี่ระดับน้อย พิสัยของความถี่คือ 8 ถึง 1 โดยมีคำตอบว่า “ไม่อนุญาตให้ทำสำเนาทั้งเล่ม” 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.22 เป็นคำตอบที่มีธุรกรรมน้อยที่สุด

อภิปรายผล เมื่อจัดกลุ่มของ 12 ปัญหา จะพบว่าหัวข้อปัญหาดังกล่าวจัดเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ (1) ขาดความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรมของรายการที่จะยืม ปัญหาข้อนี้ผู้วิจัยนำแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดที่ถูกปฏิเสธจำนวน 447 ธุรกรรมมาตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้อง (Verifying) ของรายละเอียดทางบรรณานุกรม พบว่า ผู้ขอรับบริการยืมระหว่างห้องสมุดตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรมผิด ตรวจสอบรายการที่ห้องสมุดเฉพาะแห่งมีผิด รวมกันจำนวน 295 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 66.00 ของธุรกรรมที่ไม่ประสบผลสำเร็จ (2) ปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสารสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดผู้ให้ยืม เช่น การหาเอกสารไม่พบ (3) ปัญหาด้านการจัดการของห้องสมุดผู้ให้ยืม เช่น เย็บเล่มหนาจนทำสำเนาให้ไม่ได้ และ (4) ปัญหาเรื่องลิขสิทธิ์การพิมพ์ที่ไม่อนุญาตให้ทำสำเนาทั้งเล่ม ปัญหาเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ทั้งสิ้น หอสมุดคุณหญิงหลงฯ จะใช้ประโยชน์จากปัญหาที่ค้นพบในการปรับปรุงประสิทธิภาพของบริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อไป

บทที่ 4

สรุปผลการวิเคราะห์

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือแบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดแบบกรอกรายการ 1 แผ่น กรอกรายละเอียดทางบรรณานุกรมของเอกสารสิ่งพิมพ์รายการเดียว และเมื่อนำไปดำเนินงานในบริการยืมระหว่างห้องสมุดเรียกว่าธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุด จำนวนธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวน 1,758 ธุรกรรม ผู้วิจัยแจกนับโดยครบถ้วน นับเป็นความถี่ และคำนวณเป็นร้อยละ ได้ผลการวิเคราะห์โดยสรุป ดังนี้:

1. ปริมาณธุรกรรมการยืมทั้งหมด

ธุรกรรมการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มีจำนวน 1,373 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.10 ธุรกรรมการให้ยืมมีจำนวน 385 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 21.90 ธุรกรรมการยืมทั้งหมดคือ 1,758 ธุรกรรม

2. ธุรกรรมการยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ในบริการยืมระหว่างห้องสมุดจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามากที่สุด จำนวน 1,130 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 82.30 และยืมจากหอสมุดแห่งชาติน้อยที่สุด จำนวน 25 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.82

หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ในบริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด จำนวน 376 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 97.66 และให้ศูนย์บริการสารนิเทศยืมจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.26

3. อุดหนุนการให้ยืมของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ให้ห้องสมุดอื่น 29 แห่งยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ในบริการยืมระหว่างห้องสมุด หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้ ยืมมากที่สุด 131 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 34.03 และให้ห้องสมุด 11 แห่งยืมปริมาณน้อยที่สุด เท่ากัน แห่งละ 1 อุดหนุนคิดเป็นร้อยละ 0.25

4. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอรับบริการการยืม

หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ในบริการยืมระหว่างห้องสมุดจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 19 แห่ง ในจำนวนนี้เป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศ 14 แห่ง และเป็นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ 5 แห่ง เฉพาะห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศ หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ขอยืมจากห้องสมุดต่างๆของมหาวิทยาลัยมหิดลจำนวนมากที่สุด 229 อุดหนุนคิดเป็นร้อยละ 20.26 ยืมจากสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชจำนวนน้อยที่สุด 1 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 0.09

5. ห้องสมุดเฉพาะที่หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรขอรับ บริการการยืม

หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ในบริการยืมระหว่างห้องสมุด จากห้องสมุดเฉพาะจำนวน 23 แห่ง โดยยืมจากห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์บริการ กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มากที่สุดจำนวน 74 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 33.52

6. อุดหนุนการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลงฯ จำแนกตามภูมิภาค

หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอยืมเอกสารสิ่งพิมพ์จากห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศจำนวนมากที่สุด คือ 1,108 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 80.70 ยืมจากห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในภาคใต้น้อยที่สุด จำนวน 13 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 0.95

หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรให้ห้องสมุดอื่นยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ในบริการยืมระหว่างห้องสมุด โดยให้ห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศยืมจำนวนมากที่สุด คือ 138 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 34.29 และให้ห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยืมน้อยที่สุด จำนวน 36 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 9.35

7. อุดหนุนการยืมระหว่างห้องสมุดของกลุ่มผู้ใช้บริการของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดผ่านหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ปริมาณมากที่สุด จำนวน 538 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 39.18 กลุ่ม อาจารย์/ นักวิชาการใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดน้อยที่สุด จำนวน 393 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 28.63

8. อุดหนุนการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร จำแนกตามหน่วยงานที่ผู้ใช้สังกัด

ผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดสังกัดคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดมากที่สุด จำนวน 583 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 42.46 ที่ใช้น้อยที่สุดจำนวนเพียง 1 อุดหนุน คิดเป็นร้อยละ 0.07 มี 4 หน่วยงาน คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สงขลาครินทร์ ศูนย์วิจัยข้าว จังหวัดพัทลุง และสำนักงานจัดการไร่นา อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

9. ธุรกรรมการยืมและให้ยืมจำแนกเป็นรายเดือน

ธุรกรรมการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มีปริมาณสูงสุดในเดือนกรกฎาคม จำนวน 225 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.39 ของธุรกรรมการยืมทั้งหมดและมีปริมาณต่ำสุดในเดือนกันยายน จำนวนที่ยืม 62 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.52

ธุรกรรมการให้ห้องสมุดอื่นยืมมีปริมาณสูงสุดในเดือนสิงหาคม จำนวนที่ยืมคือ 65 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.88 ของธุรกรรมการให้ยืมทั้งหมด ปริมาณน้อยที่สุดเป็นธุรกรรมการให้ยืมในเดือนกุมภาพันธ์ มีจำนวน 4 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.04

10. ประเภทของเอกสารที่ยืม

หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารมากที่สุดรวม 1,237 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 90.09 ยืมเอกสารประเภทลิทธิบัตรน้อยที่สุด คือ 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.07

11. ประเภทของเอกสารที่ให้ยืม

หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ให้ห้องสมุดอื่นยืมวารสารมากที่สุดจำนวน 247 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 64.16 และประเภทของเอกสารที่ให้ยืมปริมาณน้อยที่สุด จำนวน 2 ธุรกรรมเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.52 ของแต่ละประเภทคือวิทยานิพนธ์ และรายงานปัญหาพิเศษของนักศึกษา

12. ภาษาของเอกสารที่ยืมและให้ยืม

หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ยืมเอกสารสิ่งพิมพ์จากห้องสมุดอื่นเพียง 2 ภาษา คือภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เฉพาะธุรกรรมการยืม ได้ยืมเอกสารภาษาอังกฤษมากที่สุด จำนวน 1,296 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 94.39 และยืมเอกสารภาษาไทยเพียง 77 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.61

13. อายุของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้งานต้องการ

ผู้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ต้องการใช้สิ่งพิมพ์ใหม่อายุ 1 - 5 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด คือ 387 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 28.90 ที่เรียกใช้น้อยที่สุดคือสิ่งพิมพ์อายุ 26-30 ปี เป็นจำนวน 43 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 3.21

ผู้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดอื่น ยืมเอกสารจากหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร โดยยืมสิ่งพิมพ์ใหม่ อายุ 1 - 5 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด คือ 137 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 35.58 และเรียกใช้น้อยที่สุดคือสิ่งพิมพ์อายุ 26 - 30 ปี เป็นจำนวน 3 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.77

4. สาขาวิชา หัวข้อวิชาของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีการเรียกใช้

ผู้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ต้องการใช้อเอกสารสิ่งพิมพ์กระจายกันไปถึง 102 สาขาวิชา/หัวข้อวิชา โดยต้องการใช้อเอกสารสิ่งพิมพ์สาขาวิชาเคมี มากที่สุด จำนวน 149 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 10.85 ที่ต้องการใช้น้อยที่สุด จำนวน 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.07 มีทั้งสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผู้ให้บริการยืมระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดอื่น ขอยืมเอกสารจากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ รวม 48 สาขาวิชา หัวข้อวิชา โดยขอยืมเอกสารสิ่งพิมพ์สาขาเคมี

ทั่วไปมากที่สุด จำนวน 32 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.31 ขอพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์สาขา
เศรษฐศาสตร์น้อยที่สุด จำนวน 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.25

15. การพิมพ์ และให้พิมพ์วารสาร

ผู้ใช้บริการพิมพ์ระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวี
สุนทร ต้องการพิมพ์วารสารจำนวนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น และ
เมื่อจำแนกวารสารตามสาขาวิชาพบว่าผู้ใช้ต้องการใช้บทความวารสารสาขาวิชาเคมีมาก
ที่สุด จำนวน 300 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 24.25 และต้องการใช้บทความวารสาร
สาขามนุษยศาสตร์น้อยที่สุด จำนวน 12 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.97

ชื่อวารสารที่มีการเรียกใช้มากที่สุด คือ Analytica Chemica Acta
และชื่อวารสารที่ผู้พิมพ์จากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ ด้วยความถี่สูงสุด คือ Journal of
Lipid Research

อายุของวารสารที่ผู้ใช้บริการพิมพ์ระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิง
หลงฯ ต้องการมากที่สุดคือวารสารอายุ 1-5 ปี จำนวนที่ใช้ 374 ธุรกรรม คิดเป็น
ร้อยละ 30.23 ที่ต้องการใช้น้อยที่สุดคือวารสารอายุ 26-30 ปี จำนวนที่ใช้ 41
ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.31

อายุของวารสารที่ผู้ใช้บริการพิมพ์ระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดอื่น
ทำการพิมพ์จากหอสมุดคุณหญิงหลงฯ เป็นวารสารอายุ 1-5 ปี มากที่สุด จำนวน 101
ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 40.89 และเป็นวารสารอายุ 21-25 ปี จำนวนน้อยที่สุด คือ 7
ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 2.83

16. รูปแบบเอกสารที่ผู้พิมพ์ต้องการ

ผู้ใช้บริการพิมพ์ระหว่างห้องสมุดทั้งหมด ต้องการพิมพ์เอกสารฉบับจริง
หรือต้นฉบับจำนวนน้อยที่สุด คือ 103 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.86 และต้องการทำ
สำเนาเอกสารเป็นจำนวนมากที่สุด คือ 1,655 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 94.14

17. ช่องทางการ ติดต่อในบริการยืมระหว่างห้องสมุด

ผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ขอให้หอสมุดคุณหญิงหลงฯ ติดต่อกับห้องสมุดอื่นทางไปรษณีย์ธรรมดามากที่สุด จำนวน 960 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 69.92 ในกรณีส่งคำขอไปยังห้องสมุด ส่วนทางเลือกให้ส่งเอกสารที่ขอยืมมาให้ ก็เลือกให้ส่งมาทางไปรษณีย์ธรรมดามากที่สุดเช่นเดียวกัน คิดเป็นจำนวน 1,082 คิดเป็นร้อยละ 78.80 ช่องทางส่งคำขอที่ใช้น้อยที่สุดคือโทรสาร มีจำนวน 76 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.54 และทางเลือกให้ส่งเอกสารที่ขอยืมมาให้ทางไปรษณีย์เอกชน มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.07

18. เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดต่อธุรกรรม

หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ใช้เวลาในการดำเนินงานบริการยืมระหว่างห้องสมุดให้กับผู้ใช้ จำนวน 19-23 วันต่อธุรกรรม เป็นธุรกรรมการขอยืมมากที่สุด ที่ใช้เวลาดำเนินการน้อยวันที่สุดต่อธุรกรรม คือ 1-2 วัน มีจำนวนธุรกรรมเป็น 3 คิดเป็นร้อยละ 1.31

19. ธุรกรรมการยืมที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ

ผู้ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุด ของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร ได้รับเอกสารตามที่ขอยืมไปจำนวน 926 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 67.44 และไม่ได้รับเอกสารตามที่ขอยืมไปจำนวน 447 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 32.56 อัตราส่วน ธุรกรรมการยืมที่ประสบผลสำเร็จจึงคิดเป็นร้อยละ 67.44

20. สาเหตุของธุรกรรมการขอยืมระหว่างห้องสมุดที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

สาเหตุที่ธุรกรรมการขอยืมในบริการยืมระหว่างห้องสมุดของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวิสุนทรไม่ประสบผลสำเร็จ รวม 447 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 32.56 นั้น มีสาเหตุมาจากปัญหา 12 ประการ สาเหตุที่พบจากธุรกรรมการยืมที่ไม่ประสบผลสำเร็จจำนวนมากที่สุดคือห้องสมุดผู้ให้ยืมแจ้งมาว่า "ไม่เคยมีชื่อสิ่งพิมพ์ที่ขอยืม" จำนวน 204 ธุรกรรมคิดเป็นร้อยละ 45.64 สาเหตุของอุปสรรคน้อยที่สุด 1 ธุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.22 คือสาเหตุจากคำตอบว่า "ไม่อนุญาตให้ทำสำเนาทั้งเล่ม"

บรรณานุกรม

ALA **Glossary of Library and Information Science**. Chicago: American Library Association, 1983.

Budd, John. "Interlibrary Loan Service: A Study of Turnaround Time." **RQ** 26 (Fall 1986): 75-80.

Day, Alan. **The British Library: A Guide to Its Structure, Publications, Collections and Services**. London: The Library Association, 1988.

Devin, Robin B. and Kellog, Martha. "The Serial / Monograph Ratio in Research Libraries: Budgeting in Light of Citation Studies." **Library Journal** (January 1990) : 46-54.

Hebert, Françoise. "Service Quality: An Unobtrusive Investigation of Interlibrary Loan in Large Public Libraries in Canada." **Library & Information Science Research** 16 (Winter 1994): 3-21.

Katz, William A. **Introduction to Reference Work**. 6th ed. New York: McGraw-Hill, 1992.

King, Geraldine and Johnson, Herbert F. "Interlibrary Loan (ILL)." **Encyclopedia of Library and Information Science** Vol. 12 (1974). Ed. by Allen Kent. New York: Dekker.

- Hallmark, Julie. "Scientists' Access and Retrieval of References Cited in Their Recent Journal Articles." *College & Research Libraries* 55 (May 1994) : 200-209.
- Oyler, Patricia. "Interlibrary Loans, International." *Encyclopedia of Library and Information Science*. Vol.12 (1974).Ed. by Allen Kent. New York: Dekker.
- Porter, J.R. "The Scientific Journal-300 Aniversary." *Bacteriological Reviews* 28 (1964): 211-216.
- Roberts, Elizabeth P. "ILL/ Document Delivery As an Alternative to Local Ownership of Seldom-Used Scientific Journals." *Journal of Academic Librarianship* 18 (March 1992) : 30-34.
- Sewell, Philip H. *Resource Sharing: Co-operation and Co-ordination in Library and Information Services*. London: Andre Deutsch, 1981.
- Waldhart, Thomas J. "Performance Evaluation of Interlibrary Loan in the United States: A Review of Research." *Library & Information Science Research* 7 (October-December 1985): 313-331.
- กุลศล นาคะชาติ และรวีวรรณ ขำพล. การวิเคราะห์แบบกรอกรายการยืมระหว่างห้องสมุดของฝ่ายหอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี: สำนักวิทยบริการ, 2536.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สารสนเทศ 2536. สงขลา, 2537.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร, 2525

รายงานการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน, ครั้งที่ 3, เชียงใหม่, 2535. กรุงเทพฯ:
ทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่ง
ประเทศไทย, 2535.

วิสิทธิ์ จินตวงศ์, บรรณาธิการ. บรรณารักษศาสตร์ไทย : รวมบทความคัดเลือก
จากวารสารห้องสมุด. กรุงเทพมหานคร: สมาคมห้องสมุดแห่ง
ประเทศไทย, 2520.

ศิริพร สุวรรณะ. "การศึกษาความต้องการใช้เอกสารจากคำขอรับบริการยืมระหว่าง
ห้องสมุด ของสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2528- 2532." บรรณสาร สพบ. 23
(มกราคม-กุมภาพันธ์ 2534) : 191-199.

อุไร วุฒิกิจการ. "การศึกษานโยบายวิธีดำเนินการและปัญหาในการใช้บริการยืม
ระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร, "
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (อ.ม.) จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, 2528.

รายชื่อวารสารที่ขอทำสำเนาเอกสารจากห้องสมุดอื่น ๆ

	จำนวน
Abstracts on Medicinal Plants in Thailand	1
Acta Agriculturae Scandinavica	2
Acta Crystallographica	2
Acta Pharmacologica et Toxicologica	1
Acta Physiologica Scandinavica Supplementum	1
Acta Zoologica Fennica	1
Administrative Science Quarterly	1
Advances in Applied Microbiology	1
Advances in Enzymology	1
Advances in Protein Chemistry	1
AGHRAL Tromoonctions	1
Agricultural and Biological Chemistry	22
Agri. Biol.Chem.	1
Agronomy Journal	1
American Chemical Society	2
American Economist	1
American Journal of Agricultural Economics	2
American Journal of Anatomy	1
American Journal of Botany	3
American Journal of Clinical Nutrition	2
American Journal of Physiology	1
American Mathematical Monthly	3
American Naturalist	2
American Scientist	2
Analyst	2
Analytica Chemica Acta	54
Analytical Biochemistry	2
Analytical Chemistry	10
Animal Feed Science and Technology	6
Animal Physiology	1
Animal Production	1
Annual Book of ASTM Standards	2

Annual Reports in Medicinal Chemistry	1
Annual Review of Entomology	1
Annual Review of Microbiology	1
Annual Review of Plant Physiology	1
Antimicrobial Agents and Chemotherapy	6
Antiquaries Journal	2
Applied and Environmental Microbiology	3
Applied Mechanical Vibrations	1
Applied Microbiology	9
Applied Microbiology and Biotechnology	14
Applied Optics	1
Applied Solar Energy	1
Applied Spectroscopy	6
Aquaculture	2
Archives Int. Pharmacodyn. Ther.	1
Archives of Biochemistry and Biophysics	7
Archives of Virology	1
Asean Food Journal	2
Asian Survey	39
Atomic Spectroscopy	2
Australian Journal of Chemistry	1
Australian Journal of Soil Research	2
Australian Scientific and Industrial Research Organization Commonwealth	1
Australian Standard	1
Avian Diseases	1
Bell System Technical Journal	1
Biochemical and Biophysical Research Communications	1
Biochemical Systematics and Ecology	1
Biochemistry International	1
Biochimica et Biophysica Acta	9
Biological Bulletin	1
Biological Wastes	4
Bioresource Technology	1
Bioscience	1

Biotech. Bioeng. Symp.	1
Biotechnology and Bioengineering	17
Biotropica	1
Botanica Marina	1
Botanical Review	1
British Ceramic Transactions and Journal	4
British Journal of Clinical Pharmacology	3
British Journal of Nutrition	1
Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology	4
Bulletin of Marine Science	2
Bulletin of the Faculty of Fisheries, Hokkaido University	3
Bulletin of the Japanese Society of Scientific Fisheries	5
Bulletin of the Japanese Society of Scientific Fisheries/Nissuishi	5
Bulletin of Tokai Regional Fisheries Research Laboratory	4
Bulletin Soc. Chim.	1
Canadian Institute of Food Science and Technology	2
Canadian Journal Genetics and Cytology	2
Canadian Journal of Earth Sciences	1
Canadian Journal of Microbiology	2
Canadian Journal of Plant Science	1
Canadian Journal Pharmaceutical Sciences	2
Canadian Journal Soil Science	1
Cancer Research	2
Cancer Treatment Reports	1
Canadian Institute of Food Science and Technology	2
Carbohydrate Research	1
Carcinogenesis	6
Cell	2
Cereal Chemistry	3
Cereal Science Today	2
Chemical & Pharmaceutical Bulletin	2
Chemical and Engineering News	4
Chemical Berichte	1

Chemical Biostatistics	1
Chemical Marketing Reporter	3
Chemical Pharmacokinetics	1
Chemical Society D: Chemical Communications	1
Chemical Technology	2
Chemical Technology and Biotechnology	1
Chemistry in Britain	1
Chemosphere	3
Chiangmai Medical Bulletin	1
CIM Bulletin (Canadian Institute of Mining & Metallurgy)	1
Circulation	1
Circulation Research	1
Claremont USA.	1
Collection of Czechoslovak Chemical Communications	3
Comb. Biochem. Physiol.	1
Combustion and Flame	2
Communications	1
Comparative Biochemistry and Physiology	3
Contemporary Reviews in Obstetrics and Gynaecology	1
Contemporary Southeast Asia	1
Cosmetic & Toiletries	1
CRC Critical Reviews in Food Science and Nutrition	1
Crop Protection Courier	1
Crop Science	2
Crossroads	4
Current Science	2
Current Therapeutic Research	2
Deep- Sea Research with Oceanographic Literature Review	1
Desalination	1
Development	1
Development and Change	1
Developmental Biology	2
Decision Sciences	1
Dis. Aquat. Org.	2

Dr. Bobb's Journal	1
East Asian Executive Reports	1
Ecological Entomology	2
Economic Development and Cultural Change	2
Economic Geology and the Bulletin of Society of Economic Geologists	2
Endeavour New Series	1
Energy	1
Entomophaga	1
Environmental Technology Letters	1
Environmental and Experiment Botany	1
Environmental Entomology	3
Environmental Research	1
Environmental Science and Technology	5
Enzyme and Microbial Technology	9
Enzymologia	1
Estuaries	6
Euphytica	2
European Journal of Biochemistry	2
European Journal of Clinical Pharmacology	14
Experimental Mathematic	1
Experientia	6
Experimental Mycology	1
FEBS Letters	1
FEER	16
FETT Wissenschaft Technologic Fat Saence Technology	1
Field Crop Research Journal	1
Fish Pathology	2
Food Chemistry	8
Food Engineering	2
Food Microbiology	2
Food Product Development	1
Food Technology Abstracts	3
Food Technology	17
Forest Science	5
General & Comparative Physiology	1

Genetics	1
Geological Magazine	1
Geological Society of America Bulletin	3
Geophysical Research Letters	2
Heat Processing System and Combined Heat Passe	1
Helvetica Chimica Acta	3
Heterocycles	3
Highlights of Agricultural Research	1
Horticulture Science	2
Hoy Dia	1
Hydrogen – Bonded Liquids	1
IEEE Transactions on Biomedical Engineering	15
IEEE Transactions on Computer – Aided Design of Integrated Circuits and Systems	2
Immunochemistry	1
Indian Drugs	1
Indian Journal of Agricultural Science	3
Indian Journal of Animal Research	1
Indian Journal of Biochemistry and Biophysics	2
Indian Journal of Chemistry	2
Indian Journal of Experimental Biology	2
Indian Journal of Medical Research	2
Indian Journal of Phamaceutical Sciences	5
Indian Journal of Physiology and Pharmacology	1
Industrial and Engineering Chemistry Industrial Edition	1
Industrial Engineering Chemistry	3
Infofish International	2
Infofish Marketing Digest	2
Infrared and Raman spectra	1
Inorganic Chemistry	1
International Conference on Energy and Environment	1
International Flavours and Food Advitives	1
International Journal for Vitamin and Nutrition (FMLY for Vitamin) Research	2

International Journal of Clinical Pharmacology Research	1
International Journal of Energy Research	5
International Journal of Environmental Analytical Chemistry	4
International Journal of Hydrogen Energy	2
International Journal of Pharmaceutics	3
Investor	1
J. Am. Wat. Wks. Assn.	4
J. Anol. Chim. Acta	1
J. Can. Inst. Food Sci. Technol.	1
J. Chem. Soc. Chem. Commun.	1
J. Fish. Soc. Taiwan	1
J. Rubb. Res. Inst. Malaysia	2
J.S.E.A.S.	10
Japanese Journal of Applied Physics	3
Japanese Journal of Pharmacology	2
JARQ: Japan Agricultural Research Quarterly	1
Jornal of Fisheries Research Board of Canada	1
Journal of Ophthalmic Nursing and Technology	1
Journal Chemical Physics	4
Journal Institute of Muslim Minority Alfores	5
Journal Marine Biological Association of the United Kingdom	1
Journal of Agricultural and Food Chemistry	17
Journal of Animal Science	3
Journal of Antibiotics	5
Journal of Applied Bacteriology	4
Journal of Applied Physiology	4
Journal of Applied Polymer Science	2
Journal of Aquatic Animal Health	1
Journal of Biochemistry	6
Journal of Biochemistry. Japanese Biochemical Society. Tokyo.	4
Journal of Bioenergetics and Biomembranes	1
Journal of Bocteriology	2
Journal of Chemical Education	3
Journal of Chemical Research	2
Journal of Chemical Technology and Biotechnology	7

Journal of Chromatographic Science	5
Journal of Chromatography	45
Journal of Chromatography : Biomedical Applications	7
Journal of Clinical Investigation	1
Journal of Clinical Microbiology	3
Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics	1
Journal of Contemporary Asia	1
Journal of Controlled Release	1
Journal of Dairy Science	2
Journal of Development Studies	6
Journal of Dispersion Science and Technology	1
Journal of Ecology	1
Journal of Economic Entomology	5
Journal of Economic History	1
Journal of Electron Spectroscopy and Related Phenomena	1
Journal of Environmental Health	1
Journal of Environmental Quality	2
Journal of Environmental Science and Health Part B	3
Journal of Environmental Systems	1
Journal of Experimental Biology	2
Journal of Experimental Botany	11
Journal of Experimental Marine Biology and Ecology	3
Journal of Fermentation and Bioengineering	4
Journal of Fermentation Technology	4
Journal of Food Biochemistry	4
Journal of Food Frot.	2
Journal of Food Process Engineering	2
Journal of Food Processing and Preservation	2
Journal of Food Protection	13
Journal of Food Quality	1
Journal of Food Science	27
Journal of Food Science and Technology	5
Journal of Food Technology	2
Journal of General Microbiology	5
Journal of Geophysical Research	6

Journal of Immunology	2
Journal of Inorganic and Nuclear chemistry	1
Journal of Invertebrate Pathology	2
Journal of Investigative Dermatology	1
Journal of Lipid Research	1
Journal of Medicinal Chemistry	1
Journal of Membrane Science	1
Journal of Milk and Food Technology	9
Journal of Molecular Biology	1
Journal of Morphology	1
Journal of Nutrition	1
Journal of Nutrition Biochemistry	1
Journal of Organic Chemistry	2
Journal of Pharm. Sci.	3
Journal of Pharmacology and Experimental Therapeutics	1
Journal of Physical Chemistry	2
Journal of Political Economy	2
Journal of Polymer Science	1
Journal of Reproduction and Fertility	2
Journal of Royal Statistical Society Series B.	1
Journal of Scientific & Industrial Research	1
Journal of Soil Science	1
Journal of Solar Energy Engineering	1
Journal of the American Ceramic Society	1
Journal of the American Oil Chemists' Society	5
Journal of the Chemical Society	1
Journal of the Science of Food and Agriculture	2
Journal of the Science Society of Thailand	1
Journal of the Siam Society	10
Journal of Tropical Medicine Hygiene	1
Journal of Ultrastructure Research	2
Journal of Virological Methods	1
Journal of Volcanology and Geothermal Research	3
Journal of World Trade Law (JWT)	2
Journal of Zoology	1

Laboratory Methods for Sensory Evaluation of food	1
Lancet	1
Letters in Applied Microbiology	2
Library Trends	1
Life Sciences	1
Lipids	2
Mahidol University Annual Research Abstracts and Bibliography of Nonformal Publications	1
Managing : A Contemporary Introduction	2
Marine Chemistry	3
Marine Fisheries Review	3
Marine Physics	1
Materials Resources	1
Mathematical Gazette	3
Mathematical Magazine	1
Mathematics Teacher	7
Meat Science	4
Medical Journal of Australia	1
Medical Letter on Drugs and Therapeutics	2
Medical Marketing and Media	3
Methods in Enzymology	7
Microbial Ecology	1
Microbiological Study of Tolu.	2
Microchemical Journal	3
Molecular and General Genetics	1
Molecules	1
Marine Biology	2
Mutation Research	2
Mycologia	1
Nagasaki Univ. Fish. Fac. Res. Rep.	1
National Archives Decision fifth reign Ministry of Agriculture	2
National Science Council, Monthly R.O.C.	3
Nature	6
New Phytologists	1
New Scientist	1

New Zealand Journal of Zoology	2
Nord Veterinace Medicin	1
NP Technology	1
Nucleic Acids Research	4
Nursing Diagnosis Newsletter	1
Optimum taxation : an introduction to the literature	1
Organometallic Chemistry	1
Organometallic Reactions	1
Pacific Science	1
Pain ; international interdisciplinary journal devoted to research	1
Pakistan Journal of Scientific and Industrial Research	2
Pharmaceutica Acta Helvetiae	2
Pharmacology and Toxicology	2
Phosphorus sulfur and the Related Elements	1
Photochemistry and Photobiology	2
Phycologia	1
Physical Review	1
Physics and chemistry of color	1
Physiologia Plantarum	2
Physiological Review	1
Phytochemistry	4
Phytopathology	1
Plant Breeding Abstracts	3
Plant Cell, Tissue and Organ Culture ; and International Journal on in vitro culture of higer plants	1
Plant Physiology	18
Plant Physiology and Biochemistry	1
Plant Science	1
Plant Science ; international journal of experimenta plant biology	1
Planta ; Archiv for wissenschaftliche Botanik	1
Planta Medica; Journal of medicinal plant reseach	2
Plasma Physics and Controlled fusion	1
Polymer Bulletin	1
Polymer Communications	1

Population and Development Review	1
Postgraduate Medical Journal	7
Poultry Science	2
Prepared Food	2
Primates ; Journal of primatology	1
Princes Congree I, Abstracts	1
Proceedings of the Society of Experimental Biology and Medicine	5
Process Biochemistry	4
Process Engineering in the Food Industry	1
Production of Magnetic Fluids by Peptization Technique	1
Progress in Clinical and Biological Research	1
Progress in Inorganic Chemistry	1
Progressive Fish - Culturist	3
Pure. and Applied Chemistry	5
Radiation Physics and Chemistry	1
Radiochimica Acta	1
Res. Vet. Sci	2
Review of Scientific Instruments	1
Rubber Chemistry and Technology	2
Science	9
Science of the Total Environment	2
Seafood Export Journal	1
Seed Science and Technolgy	1
Separation Science and Technology	1
Singapore Journal of Tropical Geography	5
Soap, Perfumery and Cosmetics	1
Social Science Review	1
Soil Biology and Biochemistry	1
Soil Science and Plant Nutrition	1
Soil Science Society of America. Journal	1
Solar Energy	3

Solar Energy Materials	2
Southeast Asia Journal	1
Southeast Asian fish Product	1
Southeast Asian Studies	1
Soviet Soil Science	1
Special Report to the Office Products Industry	1
Spectrochimica Acta. Part B Atomic Spectroscopy	1
Stain Technology	1
Statistical Yearbook Siam	5
Synthetic Communications	1
Technology Review	2
Tectonophysics	4
Telecommunication Journal	2
Tetrahedron	1
Tetrahedron Letters	3
Texas Austin	4
The Developing Economics	1
Tissue and Cell	2
Transactions of the Institution of Chemical Engineers	3
Trends in Pharmacological Sciences	1
Trop Agr.	1
Tropical Oil Seeds Abstracts	1
Tropical Science	1
Water Pollution Control Federation.	1
Water Pollution Control Federation. Journal	2
Water Research	5
Water Science and Technology	3
Water Treatment and Examination	1
เกษตรสาร	1
เทคโนโลยีที่เหมาะสม	1
ธุรกิจอาหารสัตว์	1
วารสารการประมง	1
วารสารเกษตรพระจอมเกล้า	1
สัตว์เศรษฐกิจ	3
สุกรสามสี	5

รายชื่อวารสารที่ห้องสมุดอื่นขอทำสำเนา

	จำนวน
American Journal of Veterinary Research	1
Analytical Biochemistry	2
Annal of the Phytopathological Society of Japan	1
Applied Physics Letter	1
Aquaculture	1
Biophysical Journal	2
Botanica Marina	1
British Journal of Clinical Pharmacology	3
British Poultry Science	8
Bulk Solid Handling	2
Bulletin of the Entomological Society of America	1
Canadian Journal of Chemical Engineering	2
Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Science	2
Canadian Journal of Plant Science	4
Canadian Journal of Research	1
Cereal Chemistry	7
Chemical and Pharmaceutical Bulletin	1
Citrus Subtropical Fruit Journal	1
Crop Science	3
Elastomerics	2
Electrical Construction and Maintenance	1
Euphytica	1
European Journal of Clinical Pharmacology	14
Food Chem Toxicol	4
Food Processing	2
Helvtica Chirurgica Acta	1
Hydrocarbon Processing	1
Hydrometallurgy	1
IEEE Transactions on Communications	1
IEEE Transaction on Industrial Electronics	1
IEEE Transaction on Industry Applications	3
IEEE Transaction on Instrumentation and Measurement	1

IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence	1
Indian Journal of Agricultural Sciences	2
Indian Journal of Animal Sciences	2
Indian Journal of dairy Science	1
Indian Journal of Pharmaceutical Sciences	1
Industrial Engineering Chemistry Process Des, Dev.	1
Infection and Immunity	1
International Journal of Mineral Processing	1
International Journal of Non-Linear Mechanics	3
International Journal of Phamaceutical	1
International Journal of Radiation Applications and Instrumentation	2
Journal of Agricultural Science	1
Journal of Animal Science	1
Journal of Applied Physiology	4
Journal of Applied Polymer Science	1
Journal of Bacteriology	3
Journal of Chemical Engineering of Japan	3
Journal of Clinical Microbiology	7
Journal of Clinical Pharmacy and Therapeutics	2
Journal of Dairy Research	1
Journal of Economic Entomology	1
Journal of Fish Diseases	1
Journal of Food Protection	5
Journal of Food Quality	1
Journal of General Microbiology	1
Journal of Horticulture Science	2
Journal of Invertebrate Pathology	6
Journal of Lipid Research	21
Journal of Medicinal Chemistry	1
Journal of Magneticsn and Magnetic Materials	1
Journal of Metals	1
Journal of Personality	1
Journal of Physiology	2
Journal of Psychology	3
Journal of Science and Technology	1

Journal of the Acoustical Society of America	2
Journal of the American Chemical Society	3
Journal of the Science of Food and Agriculture	4
Journal of Vacuum Science and Technology	1
Journal of Virology	
Lebensmittel-Wissenschaft and Technologie	1
Life Science	2
Management Today	1
Mineral Science and Engineering	2
Nature	4
Personnel Administration	2
Pit & Quarry	1
Philippine Journal of Crop Science	7
Phytoparasitica	1
Phytopathology	3
Plant and Soil	4
Polymer engineering and Science	2
Poultry Science	1
Powder Technology	1
Proceedings of the American Mathematical Society	2
Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America	5
Reviews of Infectious Diseases	1
Scientia Horticulture	5
Seed Science and Technology	4
Solid State Electron	2
TESOL Quarterly	1
Tetrahedron	2
Thai Journal of Agricultural Science	2
The Two-Year College Mathematics Journal	2
Theoretical and Applied Genetics	3
Time	2
Trends in Biochemical Sciences	2
Tropical Agriculture	3
Weed Technology	2

Weed Science

วารสารสงขลางษฏการเกษตร

วารสารอุตสาหกรรมเกษตร

1

1

1

